

alzheimer
nederland

Jaarverslag 2017

Meer oog voor dementie

Kijk voor het complete digitale jaarverslag 2017 op www.alzheimer-nederland.nl/jaarverslag-2017

Samenvatting

Meer oog voor dementie

Dementie is steeds zichtbaarder in onze samenleving. Niet zo vreemd want dementie raakt steeds meer mensen. Momenteel hebben ruim 270.000 mensen in Nederland dementie, waarvan de ziekte van Alzheimer de meest voorkomende vorm is.

In 2040 is dit aantal opgelopen naar een half miljoen. Iedereen krijgt met de ziekte te maken: als patiënt, als mantelzorger of binnen de familie- of vriendenkring. Alzheimer Nederland wil zich – samen met zo veel mogelijk anderen – voor deze mensen inzetten.

Missie Alzheimer Nederland

We moeten dementie voorkomen of genezen. En tot die tijd maken we ons sterk voor het verbeteren van de levenskwaliteit van mensen met dementie en hun naaste omgeving.

Met onderstaande doelstellingen en activiteiten willen we deze missie realiseren:

- **Om de toekomst, waarin dementie voorkomen of genezen kan worden, dichterbij te brengen...**
 - investeren we in wetenschappelijk onderzoek gericht op voorkomen en genezen van dementie;
 - promoten we een gezonde levensstijl (preventie).
- **Om de levenskwaliteit van mensen met dementie en hun omgeving te verbeteren...**
 - bieden we hulp en informatie aan mensen met dementie en hun naasten. Dit doen we onder meer met ons platform Dementie.nl, 241 Alzheimer Cafés, de Alzheimer Assistent (app), AlzheimerTelefoon, ons online forum en diverse brochures;
 - komen we op voor betere zorg en een dementievriendelijke samenleving. Daarvoor vragen we ervaringsdeskundigen om input, lobbyen we op basis van hun antwoorden bij overheden en zorgverzekeraars en geven we succesvol uitvoering aan met het vijfjarig programma Samen dementievriendelijk.
 - investeren we in wetenschappelijk onderzoek dat zich richt op de kwaliteit van leven van mensen met dementie en hun naasten.
- **Om zo veel mogelijk mensen te inspireren en middelen te mobiliseren om dementie te overwinnen...**
 - werven we donateurs, zamelen we geld in, vragen we aandacht voor (mensen met) dementie – onder andere rond Wereld Alzheimer Dag – en communiceren we zo helder mogelijk over ons werk.
- **Om onze organisatie te positioneren als spil in de samenwerking rond dementie...**
 - werken we in verschillende verbanden samen: binnen het Deltaplan Dementie, met collega-organisaties, bedrijven, wetenschappers, donateurs en natuurlijk met ervaringsdeskundigen. Daarbij verbinden we ook zo veel mogelijk partijen met elkaar.

Resultaten in 2017

De resultaten van onze activiteiten in 2017 staan in dit jaarverslag. Hieronder de hoogtepunten op een rij:

- In 2017 besteedden we € 15,7 miljoen aan het realiseren van onze missie. We investeerden
 - € 5 miljoen in wetenschappelijk onderzoek.
 - € 6 miljoen in belangenbehartiging en hulp.
 - € 4,7 miljoen in communicatie en publieksvoorlichting.
- Circa veertig mensen met dementie en circa honderd mantelzorgers dachten in groeps-gesprekken mee over onderzoeksvoorstellen. 215 mantelzorgers beoordeelden onderzoeken online op kwaliteit en relevantie. Wij vinden het belangrijk dat ervaringsdeskundigen zo veel mogelijk bij dit werk betrokken zijn.
- We inventariseerden de wensen, behoeften en zorgen van mensen met dementie en mantelzorgers. Daardoor konden we onze lobbypunten bijstellen en goed onder de aandacht brengen bij overheden en verzekeraars. Zo hebben we voor overleggen over verschillende onderwerpen in de Tweede Kamer input gegeven.
- Samen met VUmc en de Hersenstichting lanceerden we hersenonderzoek.nl: een platform waar vrijwilligers voor deelname aan wetenschappelijk onderzoek zich kunnen melden.
- Eind 2017 registreerden 78.754 mensen zich als dementievriendelijk. Daarmee overtroffen we het doel van 60.000 aanmeldingen.
- We bereiken steeds meer mensen met uiteenlopende vormen van hulp en steun. Zo hebben we weer meer Alzheimer Cafés in het land. Het aantal unieke bezoekers op Dementie.nl is gestegen. Meer mensen maakten gebruik van ons forum. Dit ondanks dat het steeds meer inspanning kost om nieuwe vrijwilligers te werven.
- In 2017 was het twintig jaar geleden dat het eerste Alzheimer Café werd opgericht in Leiden. Dat feest hebben we gevierd met de vrijwilligers van alle 241 Alzheimer Cafés die er vandaag de dag zijn.
- Een hoogtepunt van 2017 was de campagne Stop Dementie met het tv-programma Onvergetelijke Herinneringen. Het programma werd door de kijker gewaardeerd met een 8,5. De geholpen merkbekendheid van Alzheimer Nederland steeg door de campagne van 65% naar 72%. De campagne leverde 9.000 nieuwe donateurs op.
- Het aantal 'actieve donateurs' steeg met 9,2% tot 175.509. Ook de gemiddelde geefwaarde zat in de lift.

Al ons werk draait om de wensen en behoeften van mensen met dementie en hun naasten. Daarom hebben we een top 10 gemaakt van onze resultaten met directe impact: de Top 10 impact. Deze vindt u op pagina 7.

Voorwoord

Meer oog voor dementie

Wat we in 2017 duidelijk merkten, is dat er steeds meer oog is voor dementie. Of beter gezegd: steeds meer oog voor mensen met dementie. In de samenleving wordt dementie steeds zichtbaarder. En niet alleen in de media, op het toneel of in de boeken die verschijnen. Ook steeds meer bedrijven vinden het belangrijk om hun dienstverlening af te stemmen op mensen met dementie en dus dementievriendelijk te worden. En politici willen van ons horen wat de wensen en behoeften zijn van de vele mensen met dementie en mantelzorgers waarmee we in contact zijn.

Dat is een goede ontwikkeling in het licht van het feit dat het aantal mensen met dementie sterk is gegroeid en dat deze trend voorlopig voortduurt. De samenleving, en zeker ook de gezondheidszorg, moet zich aanpassen aan deze vooralsnog onomkeerbare groei. En dat in de wetenschap dat het steeds moeilijker wordt een beroep te doen op familie en andere betrokkenen en dat de nodige groei van het aantal professionals dat in de dementiezorg werkt niet eenvoudig zal worden gerealiseerd.

Voor Alzheimer Nederland reden om ons te blijven inzetten voor het dichterbij brengen van mogelijkheden voor preventie en genezing van dementie en gelijktijdig te zorgen voor goede informatie, hulp en zorg. Hoe we dat in 2017 deden, leest u in dit jaarverslag. Een paar punten licht ik er uit:

Twintig jaar geleden startte het eerste Alzheimer Café in Leiden. Inmiddels komen er op 241 plekken in ons land mensen met dementie, familieleden en andere betrokkenen samen voor onderling contact, informatie en een luisterend oor. Dit is mogelijk dankzij honderden vrijwilligers die zorgen voor hulp dichtbij.

In nagenoeg het hele najaar voerden we campagne: vanaf Wereld Alzheimer Dag op 21 september tot en met de collecteweek in november. Een hoogtepunt was het tv-programma *Onvergetelijke Herinneringen* met daarin ontroerende verhalen. De waardering van het programma was hoog en we verwelkomden circa negenduizend nieuwe donateurs die ons steunen voor wetenschappelijk onderzoek bij dementie.

Het jaar 2017 was ook het eerste volledige jaar na de fusie met de ISAO. Wat we voor ogen hadden met de fusie blijkt gelukt: we kunnen als één organisatie meer geld besteden aan onze doelstellingen. Zo verleenden we dit jaar meer dan € 4 miljoen aan onderzoeksubsidies en zijn we de grootste private financier van wetenschappelijk onderzoek bij dementie.

En zo zijn er nog veel meer mooie stappen gemaakt om trots op te zijn. Samen maken we het mogelijk om resultaten te bereiken, om verschil te maken voor mensen met dementie en mantelzorgers, nu en in de toekomst. Daarom bedank ik u als donateur, vrijwilliger, collectant, ervaringsdeskundige, maatschappelijk partner, collega – of in welke rol dan ook – voor uw bijdrage aan ons werk.

Speciaal wil ik hier Gea noemen en bedanken. Sinds oktober 2016 revalideert onze directeur-bestuurder Gea Broekema-Procházka van een herseninfarct. Om die reden vervang ik haar. Rond de jaarwisseling werd duidelijk dat zij niet meer kan terugkeren in haar functie. In maart 2018 nam zij daarom afscheid van medewerkers en relaties. Daarmee kwam na elf jaar een einde aan haar gepassioneerde inzet voor Alzheimer Nederland. Gea, namens medewerkers en vrijwilligers van Alzheimer Nederland: dankjewel!

Met vriendelijke groet,

Marco Blom
interim directeur-bestuurder

Inhoud

	Top IO impact	8
I	Missie en strategie	11
	• Onze missie en doelstellingen • Strategische keuzes in 2017 • Vooruitzien: risico's	11 12 13
2	Resultaten in 2017	16
	2.1 Wetenschappelijk onderzoek • Onderzoek binnen Deltaplan Dementie • Fellowships: onderzoekstalent ondersteund • Ondersteuning van Alzheimer Centra • Meer onderzoek door medefinanciering en vermogensfondsen • Onderzoek met PPS-subsidies • Verder in 2017	16 18 21 23 24 25 26
	2.2 Belangenbehartiging • Samen dementievriendelijk • Aandacht voor dementie rond verkiezingen • Casemanagement dementie blijft punt van zorg • Alzheimerpanel: ervaringsdeskundigen denken mee • Verder in 2017	28 29 33 34 35 36
	2.3 Regionale en landelijke hulp • Regionale afdelingen • Twintig jaar Alzheimer Cafés • Wereld Alzheimer Dag • Online platform Dementie.nl • Myinlife • Project Lerend vermogen • Cijfers • Verder in 2017	37 38 39 40 40 41 42 42 45
	2.4 Communicatie • Magazine <i>Alz...</i> vernieuwd • Steeds meer mensen weten Alzheimer Nederland online te vinden • Dementie in de publiciteit • Onvergetelijke Herinneringen • Wereld Alzheimer Dag • Alzheimer Socks voor helden op sokken • Verder in 2017	46 47 47 49 51 52 52 53

	2.5 Fondsenwerving	54
	• Donaties en giften	55
	• Belang van nalatenschappen	58
	• Mensen in actie voor Alzheimer Nederland	58
	• Recordjaar voor onze collecteweek	60
	• Verder in 2017	61
3	Onze organisatie	62
	3.1 Onze medewerkers en vrijwilligers	62
	• Talentmanagement en duurzame inzetbaarheid	63
	• Onze vrijwilligers	64
	• Cijfers en organogram	67
	• Verder in 2017	67
	3.2 Bestuur en toezicht	68
	• Bestuur in 2017	68
	• Toezicht in 2017	69
	• Over onze planning en controle	73
	3.3 Onze omgeving	74
	• Ons contact met belanghebbenden	74
	• Klachten	75
	• Samenwerkingsverbanden	76
	• Een gezonde leefomgeving	79
4	Onze financiën	80
	4.1 Inleiding	80
	4.2 Efficiënte besteding van middelen	82
	4.3 Vermogens- en beleggingsbeleid	84
	4.4 Jaarrekening 2017	85
	4.5 Begroting 2018	112
5	Overige gegevens	113
	5.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	113

Top 10 impact

Hieronder hebben we de tien belangrijkste resultaten uit 2017 met impact voor mensen met dementie en mantelzorgers op een rijtje gezet. De volgorde is wat ons betreft willekeurig. Bepaalt u vooral zelf uw eigen top 10!

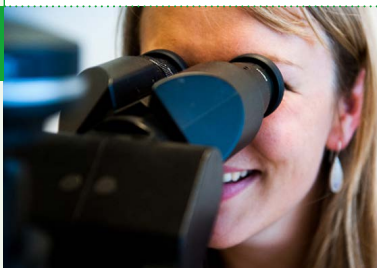
1

Alzheimer Cafés

Er komen 11.000 bezoekers per maand, die informatie en hulp ontvangen en contact hebben met lotgenoten. Al 20 jaar organiseren we samen met andere organisaties en duizenden vrijwilligers laagdrempelige bijeenkomsten voor lotgenoten. Dat doen we op 241 plekken in het land. Dat aantal groeit nog steeds.

2

Wetenschappelijk onderzoek

Impact nu (betere zorg) en in de toekomst (voorkomen en genezen)

We besteedden circa vier miljoen euro in directe subsidies voor wetenschappelijk onderzoek. We krijgen daardoor steeds meer inzicht in de mogelijke oorzaken van dementie en hoe de ziekte te voorkomen en te behandelen. Daarnaast subsidiëren we onderzoek gericht op het verbeteren van de zorg.

3

Steeds meer mensen en bedrijven dementievriendelijk

Mensen met dementie kunnen op steeds meer begrip rekenen

Spotjes en trainingen maken Nederlanders namelijk steeds bewuster van dementie in hun omgeving. Het aantal mensen dat zich meldde als 'dementievriendelijk' steeg naar 78.754. Het aantal online gevolgd (branche)trainingen GOED omgaan met dementie groeide door naar 31.497.

4

Raadpleging ervaringsdeskundigen

Voorwaarde om impact te kunnen maken

Het gaat ons om de wensen en behoeften van mensen met dementie en hun naasten. Om impact te kunnen maken betrekken we hen daarom zo veel mogelijk bij wat we doen. Bijvoorbeeld bij het bepalen van standpunten in onze lobby voor betere zorg en het beoordelen van onderzoeksvoorstellen.

5

Invloed in de politiek

Rekening houden met mensen met dementie en mantelzorgers

Door onze stevige lobby hebben we een positieve invloed op de mate waarin beslissers in zowel de landelijke en lokale politiek rekening houden met mensen met dementie en hun mantelzorgers.

6

Groter bereik regionale en landelijke hulp

Alzheimer Nederland voorziet in groeiende vraag aan informatie en hulp

Steeds meer mensen hebben met dementie te maken en dat merken we. De belangstelling voor dementie.nl, het online forum, de websites van de regionale afdelingen en alzheimer-nederland.nl nam toe. Ook groeide het aantal Alzheimer Cafés.

7

AlzheimerTelefoon

Directe impact bij dringende kwesties

Een concrete vorm van hulp is de AlzheimerTelefoon. Deze werd 3.611 keer gebeld door mensen die direct geconfronteerd zijn met dementie. De vrijwillige hulpverleners konden direct een luisterend oor of hulp bieden bij dringende kwesties.

8

Aandacht voor dementie groeit

Invloed op beslissers in en rond de zorg

In de samenleving is het thema dementie steeds meer aanwezig. Het toneelstuk *De Vader*, Wereld Alzheimer Dag, een thema-uitzending van PAUW, onze eigen tv-show *Onvergetelijke Herinneringen* en talloze berichten in kranten en op internet dragen daar aan bij. De bekendheid met dementie wordt hiermee groter. Daarnaast heeft het een positieve invloed op beslissers in en rond de zorg in het belang van mensen met dementie en mantelzorgers.

9

Hersenonderzoek.nl

Impact op termijn: werven van deelnemers voor hersenonderzoek

Voor wetenschappelijk onderzoek naar de oorzaken, preventie en behandeling van dementie zijn – naast financiële middelen – veel deelnemers nodig. Initiatiefnemers VUmc, de Hersenstichting en Alzheimer Nederland hebben als doel deelnemers voor onderzoek te werven om zo de zoektocht naar een geneesmiddel te versnellen.

10

Brochure *Dementie? En nu?*

Concrete handvatten na de diagnose

Opvallend is het 'succes' van deze nieuwe brochure waarvan in 2017 120.000 exemplaren besteld of gedownload zijn. Deze manier van publieksvoorlichting biedt concrete informatie op het moment dat diagnose is gesteld.

Toelichting Top IO impact

Dit jaarverslag staat vol met resultaten van ons werk. In de Top 10 impact vindt u al een aantal voorbeelden. We realiseren echter pas impact als we, overeenkomstig onze missie, a) dementie kunnen voorkomen of genezen en b) de levenskwaliteit van mensen met dementie en hun omgeving verbeteren. Daarover kunnen we het volgende zeggen.

In de afgelopen jaren mochten we namens onze donateurs vele miljoenen investeren in wetenschappelijk onderzoek. Dat blijven we doen. Hoewel er nog altijd geen geneesmiddel voor dementie is, heeft dit onderzoek veel opgeleverd op het gebied van kennis, diagnose, en verbetering van levenskwaliteit. We zijn ervan overtuigd dat het kunnen voorkomen of genezen van dementie dichterbij gekomen is.

Onze activiteiten op het gebied van belangenbehartiging hebben zichtbaar invloed op wat politici en verzekeraars beslissen. Het is wel vaak lastig om precies te bepalen in hoeverre deze beslissingen concreet leiden tot verbetering van de kwaliteit van leven voor mensen met dementie en mantelzorgers.

Zo is het ook met ons aanbod aan hulp en informatie: een groeiend aantal mensen maakt hiervan gebruik. Zo neemt het aantal Alzheimer Cafés nog steeds toe. Ons aanbod voorziet duidelijk in een behoefte. We dragen ermee bij aan verbetering van de kwaliteit van leven voor mensen met dementie en mantelzorgers. Toch is het moeilijk om deze verbetering echt te meten.

De impact van ons werk heeft dus uiteenlopende aspecten. Zij komt vooral tot uitdrukking in de toenemende mate, waarin verschillende groepen mensen – mensen met dementie, mantelzorgers, zorgprofessionals, beleidsmakers en onderzoekers – van onze activiteiten en diensten gebruikmaken. En van de waardering die zij daarvoor hebben. Dit komt op verschillende plaatsen in het nu volgende jaarverslag naar voren. De komende jaren willen we kijken hoe we de daadwerkelijke impact op mensenlevens beter meetbaar kunnen maken.

Missie en strategie

Onze missie en doelstellingen

Dementie raakt veel mensen. Op dit moment hebben ruim 270.000 mannen en vrouwen in Nederland de ziekte van Alzheimer of een andere vorm van dementie. Dit aantal zal oplopen naar een half miljoen in 2040. Iedereen krijgt met dementie te maken: als patiënt, mantelzorger, in de familie of kennissenkring of op het werk. Alzheimer Nederland wil zich – samen met zo veel mogelijk anderen – voor deze mensen inzetten.

Missie Alzheimer Nederland

We moeten dementie voorkomen of genezen. En tot die tijd maken we ons sterk voor het verbeteren van de levenskwaliteit van mensen met dementie en hun omgeving.

Onze doelstellingen

- **Een toekomst waarin dementie voorkomen of genezen kan worden, dichterbij brengen**
Dit doen we door te investeren in wetenschappelijk onderzoek en de resultaten van onderzoek naar de praktijk te vertalen, maar ook door voorlichting te geven over de risico's op dementie en mogelijkheden voor preventie.
- **De levenskwaliteit van mensen met dementie en hun omgeving verbeteren**
We bieden iedereen die met dementie te maken heeft hulp en informatie en zetten ons in voor betere zorg. Ook investeren we in wetenschappelijk onderzoek dat zich richt op de kwaliteit van leven van mensen met dementie en hun omgeving.
- **Zo veel mogelijk mensen inspireren en middelen mobiliseren**
Dit doen we door mensen bij onze werk te betrekken, bijvoorbeeld als vrijwilliger, door uitvoering te geven aan het programma Samen dementievriendelijk, maar ook door geld in te zamelen en helder over ons werk te communiceren.
- **Onze organisatie goed positioneren als spil in de samenwerking rond dementie**
Deze doelstelling komt tot uiting in de manier waarop we ons als organisatie in verschillende verbanden neerzetten. We hebben daarbij aandacht voor landelijke, regionale en lokale mogelijkheden.

Gezondheidsfonds én patiëntenorganisatie

Alzheimer Nederland wil duidelijk van toegevoegde waarde zijn voor mensen die met dementie te maken hebben. Maar ook voor de samenleving als geheel. Daarom combineren we onze rollen als gezondheidsfonds én patiëntenorganisatie.

Strategische keuzes in 2017

Met het samengaan van Alzheimer Nederland en ISAO in 2016 is onze organisatie versterkt. Onze investeringen op het gebied van wetenschappelijk onderzoek zijn hoger geworden. En we zetten deze in op een breder veld aan onderzoeksthema's. Daarnaast hebben we de lopende programma's [Dementie.nl](#) en [Samen dementievriendelijk](#) in 2017 verder uitgebouwd.

Meer inzet op voorlichting en communicatie

Door het samengaan met ISAO zijn ook meer middelen beschikbaar gekomen voor publieksvoorlichting en communicatie. Daarom hebben we in 2017 voor het eerst in de geschiedenis van onze organisatie een landelijke multimediale campagne opgezet, die uitmondde in een tv-actie om donateurs te werven, zie 2.4 *Communicatie*. Ook hebben we ervoor gekozen onze online communicatie en dienstverlening te versterken. In onze uitingen laten we steeds vaker mensen met dementie en mantelzorgers zelf aan het woord.

Regionale afdelingen – Alzheimer Nederland dichtbij

Onze regionale afdelingen zijn als het ware 'de ogen en oren' van de organisatie. Zij bieden laagdrempelige ondersteuning aan mensen met dementie en hun omgeving. De komende jaren willen we nog meer zichtbaar zijn als vrijwilligersorganisatie, die mensen met dementie en hun mantelzorgers concreet hulp biedt en stem geeft aan hun behoeften.

AN op Maat

Van geheel andere orde is ons intern programma *AN op Maat* waarmee we in 2017 zijn gestart. Daarmee willen we al onze contactmomenten beter organiseren, zo persoonlijk mogelijk laten verlopen en centraal registreren. Dit streven sluit aan op onze meerjarenstrategie. We willen het potentieel van zo veel mogelijk betrokkenen vergroten door als 'motor' verschillende partijen rond dementie met elkaar te verbinden.

Zo hebben we besloten ons CRM-systeem te vervangen (CRM staat voor Customer Relationship Management: klantrelatiebeheer). Daarom hebben we in 2017 ons bestaande systeem en het nieuwe systeem uitgebreid geanalyseerd om een goed plan te kunnen maken voor de overstap. De implementatie van het nieuwe systeem zal in 2018 plaatsvinden. Ook vanwege de AVG is een nieuw CRM-systeem belangrijk. Meer hierover leest u in de volgende paragraaf over risico's.

Meerjarenbeleid

Na de fusie met de ISAO in 2016 is de meerjarenstrategie van Alzheimer Nederland opgesteld en door de Raad van Toezicht goedgekeurd. In de bespreking met vertegenwoordigers van de regionale afdelingen van Alzheimer Nederland kwam naar voren dat het belang van vrijwilligers meer kan worden benadrukt. Daarom wordt de strategie in 2018 aangepast. Daarnaast is met de Raad van Toezicht afgesproken om de fusie met de ISAO na twee jaar te evalueren. Dit staat gepland voor de eerste helft van 2018. Naar aanleiding daarvan is het mogelijk dat de meerjarenstrategie wordt bijgesteld. Ook wordt de meerjarenstrategie jaarlijks geactualiseerd op basis van externe ontwikkelingen. De strategie is in die zin levend te noemen.

Vooruitzien: risico's

Om ervoor te zorgen dat we ook in de toekomst kunnen werken aan onze missie, moeten we op de hoogte blijven van ontwikkelingen in onze omgeving. De risico's die we voor ons werk zien, brengen we regelmatig in kaart. Vervolgens bepalen we welke maatregelen nodig zijn. In 2017 hadden we speciale aandacht voor de invoering van de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) per mei 2018. De impact hiervan op onze organisatie is groot en vraagt grondige voorbereiding.

Natuurlijk hebben ontwikkelingen in de zorg ook onze blijvende aandacht. Druk op de zorg bij dementie, veranderingen in de zorgfinanciering en verschraving op het gebied van casemanagement en dagopvang zijn belangrijke thema's. Deze ontwikkelingen vormen namelijk een groot risico voor de kwaliteit van leven van mensen met dementie en hun mantelzorgers. Wat we hier in 2017 aan gedaan hebben, staat in 2.2 *Belangenbehartiging*.

Risicomanagement

Om risico's voor de uitvoering van ons werk en de realisatie van onze doelstellingen het hoofd te bieden, is risicomanagement van belang. In onze visie is risicomanagement een continu proces van identificeren, analyseren, reageren, monitoren en rapporteren. We hebben dit proces tot onderdeel van onze planning- en controlecyclus gemaakt. Zo nemen budgethouders en MT-leden maandelijks met elkaar de inkomsten en uitgaven door om financiële risico's op tijd te signaleren.

Belangrijkste risico: reputatieschade

Voor goede doelen is reputatieschade altijd een groot risico. Wij beschouwen het voor Alzheimer Nederland zelfs als het belangrijkste risico, waar we voortdurend alert op zijn. Daarom monitoren we dagelijks de (sociale) media en politiek op relevante ontwikkelingen. Soms ligt reputatieschade buiten onze directe invloedssfeer, bijvoorbeeld door reputatieproblemen bij andere goede doelen.

Het effect van reputatieschade is ook niet goed te voorspellen, maar het kan een directe en langdurige impact hebben op onze inkomsten en daarmee op de mogelijkheid om onze doelstellingen te bereiken. Een dergelijk effect hebben we voorzien: in dat geval kunnen wij onze continuïteitsreserve aanspreken voor innovatieve investeringen of om onze doelbestedingen op voldoende niveau te houden.

Speerpunt in 2017: Algemene Verordening Gegevensbescherming

Op 25 mei 2018 wordt de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing in de hele Europese Unie. Daarmee wordt de wetgeving rond privacy flink aangescherpt; de maatregelen die organisaties moeten nemen zijn fors. Als patiëntenorganisatie en gezondheidsfonds zijn wij ons zeer bewust van de privacyrisico's van onze betrokkenen en voelen wij ons verantwoordelijk om daar zorgvuldig mee om te gaan. In 2017 zijn we daarom een project gestart om de AVG goed te implementeren. We leggen nauwkeurig vast welke persoonsgegevens wij verwerken en scherpen ons beveiligingsbeleid hierop aan. Ook wordt de beveiliging van onze systemen onafhankelijk getest. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat al onze medewerkers, ongeacht hun rol, 'privacybewust' handelen. Daarom hebben we eind 2017 werksessies georganiseerd om hen op de hoogte te brengen van de nieuwe regelgeving en die te vertalen naar hun eigen werkzaamheden. In 2018 stellen we een Data Protection Officer aan om onafhankelijk toe te zien op de naleving van de AVG en ons privacybeleid. Daarnaast willen we het Privacy Waarborg blijven voeren. In 2018 zullen we ons opnieuw voor dit keurmerk laten certificeren onder de nieuwe AVG-regelgeving.

Vernieuwing IT-landschap

Ons IT-landschap is het fundament onder onze processen en bedrijfsvoering. Om toe te werken naar een toekomstbestendig en kostenefficiënt IT-landschap zijn we begin 2017 gestart met de zorgvuldige selectie van een aantal nieuwe kernsystemen. Eind 2017 hebben we een IT-leverancier gecontracteerd voor de implementatie van een nieuw CRM (relatiebeheersysteem), voor zowel onze medewerkers in Amersfoort als onze vrijwilligers in het hele land. Het nieuwe CRM wordt in 2018 ingevoerd en zal een grote bijdrage leveren aan de beheersing van privacyrisico's en de naleving van de AVG. Bij het contracteren hebben we sterk ingezet op risicomangement: de belangrijkste continuïteitsrisico's, operationele risico's en beveiligingsrisico's zijn geïnventariseerd en contractueel afgedekt.

Financiële risico's

Alzheimer Nederland voert een voorzichtig financieel beleid. Zo hebben we de inkomsten uit nalatenschappen conservatief geraamd in onze begroting. Een aanzienlijk deel van onze inkomsten ligt in het laatste kwartaal van het jaar, onder meer vanwege de landelijke collecte die begin november plaatsvindt. Investerings in fondsenwerving leveren vaak pas later baten op. Dit betekent dat we onze financiën maandelijks monitoren en zo nodig bijsturen op kosten en uitgaven.

Door dit voorzichtige beleid bestaat de kans dat we bij sterk meevallende inkomsten in het laatste kwartaal onvoldoende tijd hebben om nog voor het einde van het jaar kwalitatief goede investeringen te doen, bijvoorbeeld in wetenschappelijk onderzoek. Daarom stellen we bij de toekenning van onderzoeksubsidies ook een lijst op van projecten, die bij voldoende financiële middelen alsnog voor subsidie in aanmerking komen.

Het belang van onze vrijwilligers

Vrijwilligers en hun activiteiten vormen een cruciaal onderdeel van onze organisatie. Daarom investeren wij in een goede ondersteuning van vrijwilligers, zodat zij een gevarieerd pallet aan hulp kunnen bieden aan mensen met dementie en hun omgeving. Ons vrijwilligersbeleid voorziet onder meer in een ruim aanbod aan trainingen en goede verzekeringen. Vrijwilligers op sleutelposities dienen vanaf 2019 in het bezit te zijn van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG).

Periodiek voeren we een tevredenheidsonderzoek onder onze vrijwilligers uit. Het jongste onderzoek vond in 2016 plaats, waarbij we extra aandacht hadden voor wat onze vrijwilligers motiveert. In 2017 is een werkgroep aan de slag gegaan met verbeteruggesties uit het onderzoek. Over de resultaten van deze werkgroep leest u meer op pagina in 3.1 *Onze medewerkers en vrijwilligers*.

Aangaan van maatschappelijke partnerships

Bij de keuze van maatschappelijke samenwerkingspartners laten we ons leiden door het streven ons imago te versterken en onze betrouwbaarheid als organisatie te vergroten. Onze onafhankelijke positie als belangenbehartiger is en blijft essentieel. Alle mogelijke vormen van samenwerking worden vooraf grondig verkend om de wederzijdse meerwaarde ervan goed te kunnen bepalen.

Resultaten

2.1 Wetenschappelijk onderzoek

Wetenschappelijk onderzoek geeft ons steeds meer inzicht in de mogelijke oorzaken van dementie en hoe we de ziekte kunnen voorkomen en behandelen. Om die reden stimuleert en financiert Alzheimer Nederland vele onderzoeksprojecten op dit gebied. Daarnaast subsidiëren we onderzoek dat gericht is op het verbeteren van de levenskwaliteit van mensen met dementie en hun mantelzorgers.

Doelen voor 2017	Resultaten in 2017
Investeren in wetenschappelijk onderzoek	Gerealiseerd – Directe financiering voor € 3,9 miljoen, waarvan € 2,76 miljoen in het kader van het <i>Deltaplan Dementie</i> . Zie artikel in dit hoofdstuk.
Nieuwe subsidieronde voor innovatief onderzoek	Gerealiseerd – Dit jaar hebben we bijna € 1,35 miljoen toegekend. Daarmee is deze investering in fundamenteel onderzoek voor het tweede jaar op rij met ca. 40% gegroeid.
Nieuwe ronde van ons fellowshipprogramma	Grotendeels gerealiseerd – Investering van ruim € 225.000 (doelstelling: € 250.000), een sterke groei ten opzichte van € 86.000 in 2016. Zie artikel in dit hoofdstuk.
Ondersteuning van de vier academische Alzheimer Centra in Nederland	Gerealiseerd – Basissubsidie van € 95.000 per centrum en investering van ruim € 732.000 in diverse onderzoeken. Zie artikel in dit hoofdstuk.
Mensen met dementie en mantelzorgers een belangrijke stem geven in onderzoek	Deels gerealiseerd – In 2017 hebben ca. 40 mensen met dementie en ca. 100 mantelzorgers in groeps gesprekken meegedacht. 215 mantelzorgers beoordeelden onderzoeken online, mee aan het beoordelen van onderzoeksvoorstellen. De publicatie van een toolkit voor onderzoekers is uitgesteld tot 2018 – zie onder <i>Verder in 2017</i> .
Uitvoering van ons programma <i>Preventie en Bewustwording</i>	Gerealiseerd – Ca. 2.000 mensen bezochten het programma Het Fitte Brein. De nieuwe brochure <i>Kans op dementie verkleinen</i> werd 15.904 maal gedownload – zie onder <i>Verder in 2017</i> .

Evaluatie

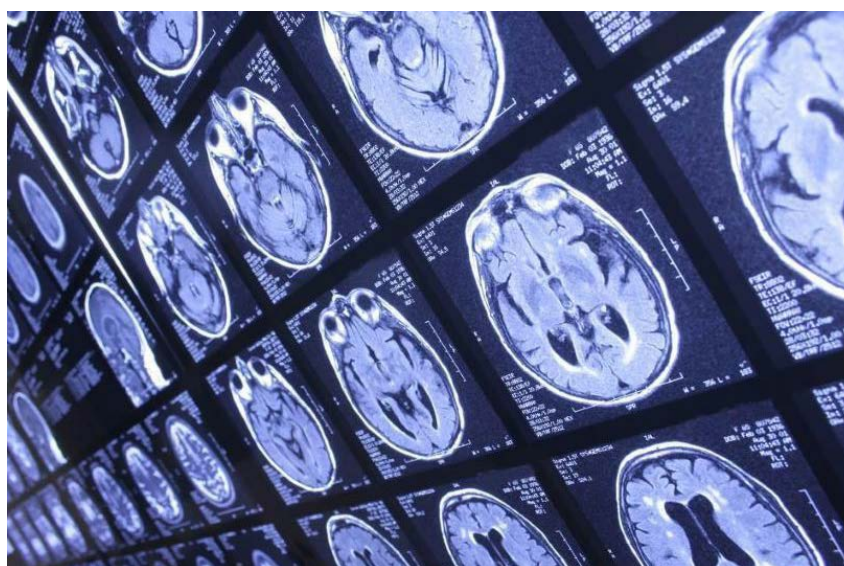
Alzheimer Nederland is de grootste private partij in ons land die onderzoek naar dementie financiert. Dankzij samenwerking met anderen maakte onze investering van € 3,9 miljoen uiteindelijk voor meer dan € 10 miljoen aan onderzoek mogelijk. Onze inzet voor wetenschappelijk onderzoek gaat echter verder, onder meer via de vier Alzheimer Centra in ons land. De centra zelf en het vele kwalitatief hoogstaande onderzoek dat zij verrichten, zijn mede te danken aan de ondersteuning die wij kunnen bieden.

Door onderzoekers gebruik te laten maken van de kennis van ervaringsdeskundigen, vergroten we de impact van hun onderzoeksresultaten. Ook in 2017 stonden we onderzoekers bij met raad en daad, en vertaalden we kennis uit onderzoek naar praktische informatie voor mensen met dementie en mantelzorgers.

De ontwikkeling van een toolkit om onderzoekers beter in staat te stellen de kennis van ervaringsdeskundigen te benutten, liep enige vertraging op door personele wisselingen. De toolkit wordt begin 2018 op onze website (www.alzheimer-nederland.nl) geplaatst. De komende jaren zullen we deze verder uitwerken.

Plannen voor 2018

- Ten minste € 2 miljoen investeren in onderzoek in het kader van het *Deltaplan Dementie*.
- Internationale samenwerking stimuleren, onder meer door samen met de *Alzheimer Society (Verenigd Koninkrijk)* € 250.000 euro te investeren.
- Een nieuwe subsidievorm ontwikkelen om talentvolle onderzoekers te behouden voor dementie-onderzoek. Investering: € 200.000.
- Een nieuwe subsidievorm ontwikkelen om implementatie van onderzoeksresultaten te bevorderen. Investering: ca. € 50.000.

Onderzoek binnen Deltaplan Dementie

Een van de onderdelen van het *Deltaplan Dementie* is wetenschappelijk onderzoek. Daarvoor is onder meer een onderzoeksprogramma opgezet met de naam *Memorabel*. Alzheimer Nederland ondersteunt dit programma met subsidies. Daarnaast investeren we extra in innovatief onderzoek.

De onderzoeksagenda die aan de basis van *Memorabel* ligt, is opgesteld door Alzheimer Nederland. Voor de beoordeling van de wetenschappelijke kwaliteit en relevantie van onderzoeksvoorstellen werken we samen met (internationale) wetenschappers en raadplegen we mensen met dementie en mantelzorgers.

Totale bijdrage in 2017: € 2,76 miljoen

Onze totale bijdrage aan onderzoek binnen het *Deltaplan Dementie* was in 2017 € 2,76 miljoen. Dit bedrag bestaat uit € 2,26 miljoen voor verschillende onderzoeksprojecten en € 500.000 voor het Europese programma *JPN*D (Joint Program Neurodegenerative Diseases) dat in 2018 nieuwe onderzoeksprojecten mogelijk zal maken.

Dankzij de VriendenLoterij: ruim één miljoen extra

In 2017 konden we € 1,1 miljoen toekennen uit de opbrengsten van de VriendenLoterij. Daarvan hebben we € 500.000 besteed aan het bovengenoemde *JPN*D en € 250.000 aan het project *Hersenonderzoek.nl*. De overige € 350.000 ging naar de vijfde subsidieronde van het programma *Memorabel*. In 2016 kenden we al € 1,65 miljoen toe aan *Memorabel* uit de opbrengsten van de VriendenLoterij. Dat betekent dat we een totale bijdrage van € 2 miljoen hebben kunnen doen aan deze subsidieronde van *Memorabel*.

Memorabel V

Via het onderzoeksprogramma *Memorabel* werken onderzoekers aan de kwaliteit van leven van mensen met dementie en aan oplossingen voor dementie in de toekomst. In verschillende subsidierondes worden onderzoekers uitgenodigd om projectvoorstellen in te dienen. Voor de ronde *Memorabel V* waren voorstellen op alle vier thema's van het programma welkom: *Oorsprong en mechanisme van dementie*, *Diagnostiek*, *Behandeling en preventie* en *Doelmatige zorg en ondersteuning*. 28 projecten kregen een subsidie toegewezen. Alzheimer Nederland besteedde, als medefinancier van 11 projecten, € 2 miljoen aan deze ronde. Opgeteld bij de bijdrage van ZonMw (de Nederlandse organisatie van gezondheidszorgonderzoek en zorginnovatie) krijgen deze projecten samen 7 miljoen euro.

Onderwerp van het onderzoek	Onze bijdrage
Thema 1: Oorsprong en mechanisme van dementie	
Is aanpassing van RNA een mogelijke behandeling voor de ziekte van Alzheimer? (Dr. van Roon-Mom, Leids Universitair Medisch Centrum)	€ 200.000
De rol van darmbacteriën in het ontstaan en voorkomen van dementie (Prof. dr. van Duijn, Erasmus MC)	€ 400.000
Het activeren van TNF receptor 2 als mogelijke behandeling voor de ziekte van Alzheimer (Prof. dr. Eisel, Rijksuniversiteit Groningen)	€ 100.000
Thema 2: Diagnostiek	
De diagnostische uitdaging van neuropsychiatrische symptomen bij de ziekte van Alzheimer (Dr. Ossenkoppele, VUmc, Amsterdam)	€ 200.000
Tijdige diagnose bij dementie. Het verbeteren van gezamenlijke besluitvorming in de huisartsenpraktijk (Prof. dr. Ponds, Universiteit Maastricht)	€ 200.000
Thema 3: Behandeling en preventie	
SPANkracht-Plus. Empoweren van mensen met dementie (Dr. Gerritsen, Radboudumc, Nijmegen)	€ 150.000
Interculturele dementiediagnostiek en zorg in de geheugenpolikliniek (Dr. Papma, Erasmus MC)	€ 100.000
Het effect van het stoppen van bloeddrukverlagende medicatie op probleemgedrag bij oudere verpleeghuisbewoners met dementie (Prof. dr. Gussekloo, Leids Universitair Medisch Centrum)	€ 200.000
Thema 4: Doelmatige zorg en ondersteuning	
De (kosten)effectiviteit van 'Samen verder na de diagnose dementie' (SHARE) (Drs. Willemse, Trimbos-instituut)	€ 150.000
Dementie. Technologie in het dagelijks leven (Dr. Adriaansen, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)	€ 100.000
Dementie terug in het hart van de gemeenschap. Een complexe case-study naar kwaliteit van leven en sociale inbedding van ouderen met dementie (Prof. dr. Groenewegen, NIVEL)	€ 200.000
Totaal	€ 2.000.000

Innovatief onderzoek

Naast *Memorabel* ondersteunen we – ook in het kader van het *Deltaplan Dementie* – innovatief onderzoek. We dagen onderzoekers uit om tot nieuwe inzichten te komen in de mechanismes van dementie en mogelijkheden voor therapie of preventie. In 2017 trokken we hiervoor bijna € 1.350.000 uit, ca. 40% meer dan in 2016 en bijna twee maal zo veel dan in 2015. Dit was tevens het hoogste bedrag dat we ooit aan deze ronde toegekend hebben. Het gaat om de volgende twaalf verschillende projecten.

Onderwerp van het onderzoek	Onze bijdrage
Actieve hersencellen en dementie (Harmen Krugers, Universiteit Amsterdam)	€ 100.000
Bloedtest om alzheimer op te sporen (Wiesje van der Flier, VUmc Alzheimer Centrum, Amsterdam)	€ 200.000
Beïnvloeden van het netwerk van hersencellen (Ronald van Kesteren, Vrije Universiteit Amsterdam)	€ 100.000
Rol van astrocyten bij dementie (Elly Hol, Brain Center Rudolf Magnus, UMC Utrecht)	€ 200.000
Oorzaken van verwarring bij alzheimer (Carien Lansink, Universiteit Amsterdam)	€ 100.000
Depressie en risico op dementie (Mirjam Geerlings, UMC Utrecht)	€ 100.000
Hoge (bloed)druk in de hersenen (Erik Bakker, AMC Amsterdam)	€ 100.000
Alzheimerewitten en het beschermingsmechanisme UPR (Wiep Scheper, Vrije Universiteit Amsterdam)	€ 200.000
Uitlaatgassen en alzheimer (Roel Schins, Leibniz-Institut für umwelt-medizinische Forschung, Düsseldorf / Flemming Cassee, RIVM, Bilthoven)	€ 48.140
Buik-Brein. Invloed van de darmen op alzheimer (Majon Muller, VUmc, Amsterdam)	€ 100.000
Cholesterol en de ziekte van Alzheimer (Rik van der Kant, Vrije Universiteit Amsterdam)	€ 50.000
Beschadiging van hersencellen voorkomen (Nick van Goethem, Universiteit Maastricht)	€ 50.000
Totaal	€ 1.348.140

Overige onderzoeken

Buiten deze subsidierondes maakte Alzheimer Nederland nog eens vier projecten mogelijk binnen het *Deltaplan Dementie*. Het gaat om projecten die moeilijk financieerbaar zijn binnen traditionele subsidierondes voor wetenschappelijk onderzoek, maar wel van groot belang zijn voor het verzamelen en/of implementeren van wetenschappelijke kennis. We hebben deze extra subsidies toegekend in overleg met het bestuur van *Deltaplan Dementie*. Eén van de vier projecten betreft onderzoek naar muziektherapie bij dementie. Hiervoor is geld opgehaald met een fondsenwervende actie van onze partner PGGM. Het onderzoek deed eerder mee aan een van de subsidierondes van *Memorabel*.

- **Hersenonderzoek.nl**

Website waar mensen zich kunnen aanmelden als vrijwilliger voor onderzoek.

Dr. Niels Prins (VUmc Alzheimercentrum)

Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 250.000

- **PRECODE**

Onderzoek naar dementie op jonge leeftijd: hoe vaak komt het voor en hoe is de zorg geregeld.

Prof. dr. Marjolein de Vugt (Alzheimer Centrum Limburg)

Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 250.000 (via major donor)

- **Nederlands Geheugenpoli Netwerk**

Subsidie voor onderhoud en uitbreiding van dit netwerk, dat is opgezet met een eerdere subsidie van Alzheimer Nederland & ZonMw.

Prof. dr. M.M. Minkman (Vilans)

Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 35.000

- **De Juiste Snaar met muziek**

Prof. dr. Susan van Hooren (lectoraat Kennisontwikkeling vaktherapieën, Zuyd Hogeschool)

Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 28.000

Alzheimer Nederland heeft sinds 2013 ruim € 7,4 miljoen bijgedragen aan onderzoek binnen het *Deltaplan Dementie*.

Fellowships: onderzoekstalent ondersteund

Alzheimer Nederland heeft een programma dat tot doel heeft kennis en ervaring rond dementie wereldwijd uit te wisselen. Talentvolle onderzoekers kunnen een aanvraag indienen voor een fellowship (beurs). In 2017 was ook budget beschikbaar om buitenlands onderzoekstalent naar Nederland te halen. Acht jonge onderzoekers kregen afgelopen jaar een fellowship. In totaal trokken we daarvoor € 238.789 uit (in 2016: € 86.084).

Zeven onderzoekers verblijven enkele maanden in het buitenland; de achtste is juist vanuit het buitenland voor een aantal maanden naar Nederland gekomen.

- **Oogtest voor alzheimer en PCA**
 Jurre den Haan (VUmc Alzheimercentrum, Amsterdam)
 Fellowship bij: Dementia Research Centre, University College London
 Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 12.400

- **Weerbaarheid tegen dementie tussen culturen**
 Juan Flores-Vasquez (RU Groningen)
 Fellowship bij: Instituto Nacional de Neurología y Neurocirugía, Mexico
 Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 63.562

- **Gezonde Gewoontes-programma**
 Liselotte de Wit (University of Florida)
 Fellowship bij: Radboudumc, Nijmegen
 Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 65.000

- **Oorzaken dementie bij 90+'ers**
 Nienke Legdeur (VUmc, Amsterdam)
 Fellowship bij: University of California, Irvine (VS)
 Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 11.550

- **Effecten van dementie in de vroegste stadia**
 Roos Jutten (VUmc, Amsterdam)
 Fellowship bij: Alpert Medical School of Brown University, Providence (VS)
 Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 11.075

- **Meten van het netwerk van de hersenen**
 Lisa Vermunt (VUmc, Amsterdam)
 Fellowship bij: Washington University, St. Louis (VS)
 Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 6.750

- **Economisch beslissingsmodel voor alzheimer**
 Ron Handels (Universiteit Maastricht)
 Fellowship bij: Karolinska Institutet, Stockholm
 Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 55.952

Ervaringsdeskundigen betrokken bij selectie

De aanvragen van fellowships worden niet alleen beoordeeld door wetenschappers, maar ook door mensen met dementie en mantelzorgers.

Ondersteuning van Alzheimer Centra

Alzheimer Nederland maakt ook onderzoek mogelijk door samen te werken met de vier Alzheimer Centra in Nederland: Alzheimer Centrum Limburg, VUmc Alzheimercentrum, Radboud Alzheimer Centrum en Alzheimercentrum Erasmus MC. Deze centra krijgen jaarlijks een basissubsidie van € 95.000 van ons. Met dit geld bekostigen zij personeel, apparatuur, onderzoeksmateriaal of een specifiek project.

Fondsenwervende acties en bijdragen van externe fondsen zorgen voor extra geld voor onderzoek. In 2017 hebben we daarmee samen ruim € 732.000 kunnen toekennen aan de volgende onderzoeken en projecten:

- **Hersenonderzoek.nl**
 Dr. Niels Prins (VUmc Alzheimercentrum)
 Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 173.903*
 * Dit bedrag is mede afkomstig uit de opbrengst van de Alzheimer Rally en is inclusief de jaarlijkse basissubsidie van € 95.000. Daarnaast wordt via het *Deltaplan Dementie* aan dit project bijgedragen.
- **Primair progressieve afasie, van kliniek tot begeleiding**
 Prof. dr. John van Swieten (Alzheimercentrum Erasmus MC)
 Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 38.760
- **Genetisch onderzoek naar semantische dementie**
 Prof. dr. John van Swieten (Alzheimercentrum Erasmus MC)
 Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 79.221*
 * Dit bedrag is mede afkomstig uit de opbrengst van *2bike4alzheimer 2016*.
- **Polikliniek dementie voor migranten**
 Dr. Janne Papma (Alzheimercentrum Erasmus MC)
 Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 34.349
 * Dit bedrag is afkomstig uit de opbrengst van de actie *Head First 2016*.
- **Genetisch onderzoek naar dementie**
 Prof. dr. John van Swieten (Alzheimercentrum Erasmus MC)
 Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 10.695*
 * Dit bedrag is afkomstig uit de opbrengst van de actie van Nina en Daniëlle van de Klundert.
- **Genetica en epigenetica van de ziekte van Alzheimer (verlenging)**
 Dit onderzoek sluit aan bij het Europese onderzoek PERADES dat uitgevoerd wordt aan het Erasmus MC. Subsidie voor dit project is in 2014 toegekend. Dankzij een extra bijdrage kon het project worden voortgezet.
 Prof. dr. J.C. van Swieten / Lieke Meeter (Alzheimercentrum Erasmus MC)
 Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 50.000 (via een major donor)
- **Bloeddrukvariatie bij de ziekte van Alzheimer (verlenging)**
 Dit onderzoek richt zich op de rol van bloeddrukvariatie bij het ontstaan van cognitieve achteruitgang, in het bijzonder de ziekte van Alzheimer. Het project is in 2015 gestart en

kon met een extra financiering in 2017 worden voortgezet.

Dr. Jurgen Claassen (Radboud Alzheimer Centrum)

Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 45.482

- **Hersenonderzoek naar effect bescherming bloedvaten**

Dr. Edo Richard (Radboud Alzheimer Centrum)

Bijdrage van Alzheimer Nederland: € 15.117

Meer onderzoek door medefinanciering en vermogensfondsen

Alzheimer Nederland werkt veel samen met andere partijen om nog meer onderzoek naar dementie mogelijk te maken. Door middel van medefinanciering kunnen we bijvoorbeeld projecten door laten gaan, die anders niet in aanmerking zouden komen voor een bijdrage vanuit de overheid.

Daarnaast dienen we vaak samen met onderzoekers onderzoeksvoorstellen in bij vermogensfondsen. In 2017 konden we zo bijna € 190.000 toekennen aan de volgende onderzoeken en projecten:

- **Uitbreiding stamcel-laboratorium**

Prof. dr. E.M. Hol (UMC Utrecht Brain Center Rudolf Magnus)

Bijdrage Alzheimer Nederland: € 41.500 (via de Dorpmans-Wigmans Stichting)

- **Veranderingen in individuele hersencellen meten**

Dr. A. van Dam, dr. V.M. Heine, dr. W. Scheper (CNCR/VUmc Amsterdam)

Bijdrage Alzheimer Nederland: € 50.000 (via de Dorpmans-Wigmans Stichting)

- **Eiwiltmeting in enkele hersencellen**

Dr. L.P. van der Heide / prof. dr. M.P. Smidt (Universiteit van Amsterdam)

Bijdrage Alzheimer Nederland: € 58.000 (via de Dorpmans-Wigmans Stichting)

- **Stamcellen voor reparatie van hersenweefsel**

Dit onderzoek is een aanvulling op de bovenstaande toekenning 'Uitbreiding stamcel-laboratorium'. Via deze toekenningen dragen we bij aan dit project dat stamcellen in de hersenen wil stimuleren.

Prof. dr. E.M. Hol (UMC Utrecht Brain Center Rudolf Magnus)

Bijdrage Alzheimer Nederland: € 20.300

- **Actief in het verpleeghuis (verlenging)**

Dit onderzoek kijkt naar het effect van een persoonlijke activiteitenkaart in het verpleeghuis op het aantal activiteiten, geestelijke vermogens (cognitie), stemming en/of kwaliteit van leven.

Prof. dr. Erik Scherder (VU Amsterdam)

Bijdrage Alzheimer Nederland: € 20.000

Onderzoek met PPS-subsidies

Het ministerie van Economische Zaken geeft gezondheidsfondsen de mogelijkheid om subsidies in te zetten voor onderzoek op eigen terrein. Het afgelopen jaar konden we deze subsidies voor 'publiek-private samenwerking' (PPS) voor drie projecten inzetten. In totaal gaat het om € 351.000.

- Amyloid Beta Oligomers in Early Alzheimer's Disease**

Voor het goed behandelen van de ziekte van Alzheimer is het noodzakelijk om de ziekte in een zeer vroeg stadium vast te stellen. Daarvoor zijn nieuwe, nauwkeurige testen nodig. In dit onderzoek wordt een test ontwikkeld voor het meten van bèta-amyloïde oligomeren. Deze schadelijke eiwitten in het hersenvocht zijn naar verwachting te gebruiken als signaalstof voor de eerste ziekteprocessen.

Inge Verberk (VUmc, afdeling Klinische Chemie)

Bedrijfspartner: Crossbeta Biosciences

Aangevraagde PPS-subsidie: € 86.173

- Imaging Biomarkers for Early Diagnosis of Neurodegenerative Disease**

Een MRI-scan kan belangrijke informatie bevatten voor de vroege diagnose van dementie. In het begin van de ziekte zijn de veranderingen in de hersenen echter subtiel en moeilijk aan te tonen. In dit project worden technieken ontwikkeld om MRI-beelden automatisch te vergelijken met referentiedata uit bevolkingsonderzoek. Zo wordt het risico op dementie vastgesteld.

Prof. dr. W.J. Niessen (Erasmus MC, afdeling Radiologie en researchgroep Medische Informatica)

Bedrijfspartner: Quantib BV

Aangevraagde PPS-subsidie: € 202.150

- Ante-mortem Detection of Protein Aggregates for Differential Diagnosis of Dementias by RT-DEM**

Een betrouwbare diagnose van de ziekte van Alzheimer is in een vroeg (voor)stadium van de ziekte nog niet te stellen. Daarom wordt een nieuwe test ontwikkeld om het alzheimer-eiwit Tau in het hersenvocht aan te tonen. Dit eiwit is naar verwachting te gebruiken als signaalstof voor de eerste ziekteprocessen en de ernst daarvan.

Dr. Vandana Gupta (VUmc, afdeling Klinische Chemie)

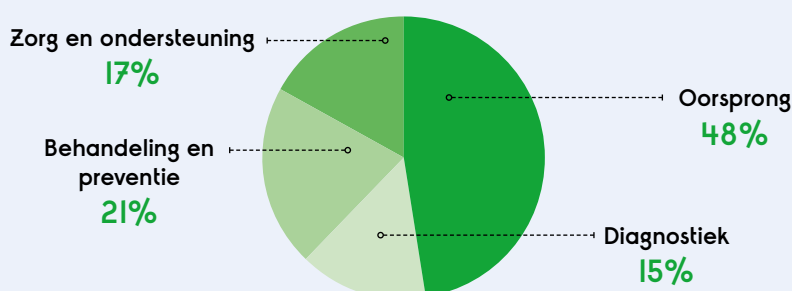
Bedrijfspartner: ADx NeuroSciences

Aangevraagde PPS-subsidie: € 63.000

Onderzoeksthema's

In 2017 heeft Alzheimer Nederland ruim € 4,8 miljoen in wetenschappelijk onderzoek geïnvesteerd. Daarmee hebben we 49 onderzoeken (mede) mogelijk gemaakt. Vaak traden we op als medefinancier of intermediair. De totale waarde van onze onderzoeksportefeuille is dan ook groter: ruim tien miljoen euro. De projecten zijn als volgt verdeeld over de vier thema's die in ons onderzoeksbeleid centraal staan:

Wetenschappelijk Onderzoek 2017

Thema	Aantal onderzoeken	Bijdrage Alzheimer Nederland
Oorsprong van de ziekte	27	€ 2,3 miljoen (48%)
Diagnostiek	8	€ 0,7 miljoen (15%)
Behandeling en Preventie	9	€ 1,0 miljoen (21%)
Zorg en Ondersteuning	5	€ 0,8 miljoen (17%)
Totaal		€ 4,8 miljoen

Verder in 2017

In juni hielden we de achtste '**Mix & Match Meeting**', die ruim 110 wetenschappers trok. Het thema was 'Dilemma's in onderzoek'. De dag bestond uit lezingen over verschillende dilemma's, zoals publicatiedruk en maatschappelijke meerwaarde versus wetenschappelijke waarde. Verder konden onderzoekers in kleine groepen praten over – onder meer – het betrekken van ervaringsdeskundigen bij onderzoek en het gebruik van social media voor onderzoek. Voorafgaand aan de *Mix & Match Meeting* vond een **projectleidersbijeenkomst** van Zon-MW en Alzheimer Nederland plaats in de Geertekerk in Utrecht. Ca. 80 projectleiders presenteerden eigen onderzoek aan elkaar. In plenaire lezingen was aandacht voor belangrijke thema's binnen het *Deltaplan Dementie*, zoals het benutten van kennis. Onze investering in deze evenementen bedroeg in totaal € 15.000.

Via onze website en social media publiceren we regelmatig **berichten over resultaten van onderzoek** in binnen- en buitenland. Daarmee willen we het nut en de noodzaak van onderzoek over het voetlicht brengen. Ook in 2017 ging het om artikelen over de stand van zaken van het onderzoek en praktische artikelen over bijvoorbeeld cholesterolverlagers. Deze artikelen zijn in totaal vele tienduizenden keren bekeken.

Via alzheimer-nederland.nl/doemee, Facebook en onze digitale nieuwsbrief zetten we ons in voor het **werven van deelnemers voor onderzoek**. Dit doen we, omdat dit vaak lastiger blijkt te zijn dan verwacht. In 2017 hebben we zo ca. 250 deelnemers geworven.

Dankzij een subsidie van *Alzheimer's Disease International* konden we op de 50+beurs nog eens honderden deelnemers voor onderzoek werven. Tijdens de beurs schreven zij zich in op de website Hersenonderzoek.nl, een initiatief van Alzheimer Nederland, VUmc en de Hersenstichting. Inmiddels hebben meer dan tienduizend mensen zich op deze website ingeschreven.

Om uitwisseling van kennis te stimuleren ondersteunt Alzheimer Nederland **congresbezoek, stages en het drukken van proefschriften**. In 2017 werden de volgende subsidies toegekend:

	Aantal	Bedrag
Proefschrift	26	€ 9.600
Congresbezoek	70	€ 29.350
Symposiumbezoek	2	€ 1.000
Stage	11	€ 16.200
Totaal	109	€ 56.150

Het aantal aanvragen voor subsidies lag – met name voor het drukken van proefschriften – lager dan vorig jaar. We hebben hier geen verklaring voor.

In het kader van **preventie en bewustwording** hebben we samen met de *Edwin van de Sar Foundation* en de *Hersenstichting* twee bijeenkomsten van 'Het Fitte Brein' mogelijk gemaakt. Deze werden bezocht door in totaal bijna 2.000 mensen. Begin 2017 werd ook de nieuwe brochure 'Dementie voorkomen' gepubliceerd. Deze is inmiddels 15.904 keer gedownload. Onze webpagina over preventie is in 2017 meer dan 30.000 keer bekeken.

In 2017 hebben we gewerkt aan **efficiëntere monitoring van onderzoek**. Dit heeft geleid tot nieuwe formulieren, waarmee onderzoekers veel sneller tussentijdse rapportages kunnen indienen en makkelijker gebruik kunnen maken van ondersteuning door Alzheimer Nederland, bijvoorbeeld voor het werven van deelnemers voor onderzoek of het inzetten van de kennis van ervaringsdeskundigen.

Bij subsidierondes vragen we **ervaringsdeskundigen** om onderzoeksvoorstellen te beoordelen op impact. Daarnaast kunnen zij onderzoekers advies geven, bijvoorbeeld over het gebruiksvriendelijker maken van een nieuwe behandeling. Tientallen mensen met dementie en mantelzorgers hebben ons in 2017 op deze manier geholpen, online en via focusgroepen. In een speciale focusgroep met mensen met een migratieachtergrond hebben we onderzoek dat op deze doelgroep gericht is, besproken. Ook hebben we in 2017 ook gewerkt aan een toolkit om onderzoekers te helpen effectief gebruik te maken van de kennis van ervaringsdeskundigen. Door personele wijzigingen is de publicatie van deze toolkit uitgesteld tot begin 2018.

2.2 Belangenbehartiging

Alzheimer Nederland wil de kwaliteit van leven verbeteren voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. We doen dat onder meer door ons in te zetten voor hun belangen en voor verbetering van de zorg.

Doelen voor 2017	Resultaten in 2017
Opkomen voor de belangen van mensen met dementie en mantelzorgers door bij overheid en zorgverzekeraars aan te dringen op optimale zorg, onder meer: • rond de Tweede Kamerverkiezingen 2017 • in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen 2018	Zie de evaluatie hieronder en de verschillende artikelen in dit hoofdstuk.
Uitvoering geven aan het programma Samen dementievriendelijk	Gerealiseerd – Zie artikel in dit hoofdstuk.
Diverse peilingen onder ons Alzheimerpanel en de resultaten verwerken in onze standpunten	Gerealiseerd – Zie artikel in dit hoofdstuk.

Evaluatie

Het programma Samen dementievriendelijk was in 2017 op stoom. Nederland is in beweging. De merkbekendheid groeit en de meeste Nederlanders vinden dat ze zelf kunnen bijdragen aan een dementievriendelijke samenleving. De commercials werden positief gewaardeerd. Het doel van 60.000 aanmeldingen werd overtroffen. Er melden zich steeds meer bedrijven, gemeenten en andere organisaties die dementievriendelijk willen worden en die hun medewerkers willen laten trainen. In 2018 willen deze positieve ontwikkelingen doortrekken.

Twee belangenbehartigers die vanuit ons landelijk bureau werken, en 180 vrijwillige lokale belangenbehartigers dragen het hele jaar door onze standpunten uit. Onder meer in een wekelijkse lobbybrief, (online) nieuwsberichten (in 2017 meer dan vijftig) en blogs op de website Skipr.nl. Zij doen dat met grote inzet en uniformiteit en we merken dat Alzheimer Nederland daardoor gehoord wordt. Het is niet altijd meteen te zien wat het effect is van dit werk, maar toch heeft het ook het afgelopen jaar tot directe, concrete resultaten geleid die we het vermelden waard vinden.

Zo hebben we voor overleggen over verschillende onderwerpen in de Tweede Kamer input gegeven. Het ging in 2017 onder meer over de thema's wijkverpleging, verpleeghuiszorg, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en euthanasie. Daarnaast hebben wij de afname van mogelijkheden voor dagbesteding bij dementie en de zogenoemde 'zorgval' bij verhuizing naar het verpleeghuis mede op de agenda gezet. Tweede Kamerleden maakten ook tijdens vergaderingen gebruik van onze input. De door ons geuite zorgen rond casemanagement kregen zelfs Kamerbrede steun.

Plannen voor 2018

- 160.000 registraties op Samen dementievriendelijk. We willen dat 45% van de mensen die zich in 2018 registreren ook een online training afrondt.
- Meer dementievriendelijke stembureaus realiseren door stembusvrijwilligers te vragen de basistraining *Doe GOED* te doen en gemeenten te informeren hoe zij stemmen gemakkelijker kunnen maken voor mensen met dementie. Ook gaan we tips voor en door mensen met dementie verspreiden.
- Langer thuis wonen met dementie bevorderen door gemeenten, verzekeraars en zorgkantoren middels *focusbrieven* te informeren wat mensen met dementie en hun mantelzorgers hiervoor nodig hebben.
- Voor de zesde keer de landelijke Dementiemonitor mantelzorg uitvoeren in samenwerking met NIVEL.
- Meewerken aan een update van de Zorgstandaard dementie (2.0).
- De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) en het ministerie van VWS kritisch volgen bij het monitoren van het Actieplan casemanagement dementie.
- We hebben in 2017 toegezegd om aan het Pact voor de Ouderenzorg van het ministerie van VWS mee te doen. We zullen daarbij de focus leggen op dementie.

Samen dementievriendelijk

In Nederland leven naar schatting 270.000 mensen met dementie. Omdat we steeds ouder worden, stijgt dat aantal naar 550.000 in 2040. Zeventig procent van hen neemt actief deel aan de maatschappij. Met het programma *Samen dementievriendelijk* wil Alzheimer Nederland publiek en organisaties handvatten bieden om in het dagelijks leven goed om te gaan met dementie.

Campagne en trainingen

Samen dementievriendelijk is een initiatief van pensioenuitvoeringsorganisatie PGGM, Alzheimer Nederland en het ministerie van VWS. Het programma is een onderdeel van het Delta-plan Dementie. Door publiekscampagnes, onder meer op tv, maken we mensen bewust van dementie en de noodzaak om als samenleving dementievriendelijk te worden. Ook willen we mensen laten zien hoe je moet handelen bij dementie door (online) trainingen aan te bieden. Uit onderzoek blijkt dat ca 65% van de Nederlanders zichzelf verantwoordelijk voelt voor een dementievriendelijke samenleving.

78.754 aanmeldingen

Op deze manier willen we tot 2020 minstens één miljoen mensen bereiken en ruim 300.000 van hen bewegen zich als 'dementievriendelijk' aan te melden op de website: een 'vriend' voor iedere man of vrouw met dementie. Eind 2017 bleken we goed op weg: 78.754 mensen hadden zich inmiddels geregistreerd. Daarmee werd het doel van 60.000 aanmeldingen overtroffen.

Steun van VWS voortgezet

Het ministerie van VWS heeft in totaal tien miljoen euro beschikbaar gesteld om *Samen dementievriendelijk* uit te voeren. In februari 2016 kende het ministerie ruim twee miljoen

euro toe voor het eerste deel van het programma, tot 1 maart 2017. Na evaluatie is een tweede deel tot 31 december 2018 toegekend.

De Vriendengroep: ervaringsdeskundigen denken mee

Bij de invulling van *Samen dementievriendelijk* maken we graag gebruik van de kennis van mensen die met dementie te maken hebben. Er is een klankbordgroep opgericht, de ‘Vriendengroep’, die in 2017 gegroeid is van ca. 25 naar ruim 40 ervaringsdeskundigen. Naast mensen met dementie gaat het om mantelzorgers, zorgprofessionals en mensen uit het bedrijfsleven. In 2017 hebben zij onder meer hun mening gegeven over de website van Samen dementievriendelijk en meegedacht over nieuwe branchetrainingen voor de thuiszorg, de horeca en kappers (zie hieronder).

Commercials gewaardeerd en effectief

Voor het programma zijn inmiddels [vijf commercials](#) gemaakt, waaronder de vier animatiefilmpjes die we al in het vorige jaarverslag noemden. In 2017 is een vijfde commercial ontwikkeld waarin we gebruikmaken van een verborgen camera. Door middels van de filmpjes wijzen we mensen op de urgentie van een dementievriendelijke samenleving en nodigen we hen uit zich op onze website te registreren en een online training te doen. Uit onderzoeken blijkt dat de commercials gewaardeerd worden (gemiddeld rapportcijfer: 8) en effectief zijn: ze dragen bij tot grotere merkbekendheid van *Samen dementievriendelijk* – de geholpen merkbekendheid steeg naar 57% - en meer aanmeldingen.

Basistraining en training op maat

De online basistraining ‘GOED omgaan met dementie’ leert in simpele stappen hoe je beter contact kunt maken met iemand met dementie. Eind 2017 hebben 22.265 mensen deze training gevolgd. Daarnaast hebben we specifieke trainingen ontwikkeld voor zeven branches (winkel, gemeentehuis, taxi, vrijwilligerswerk, telefonisch klantcontact, mondzorg en thuiszorg). Ook is mogelijk om op locatie (‘offline’) training te krijgen van getrainde gespreksleiders.

Interesse bij bedrijven groeit

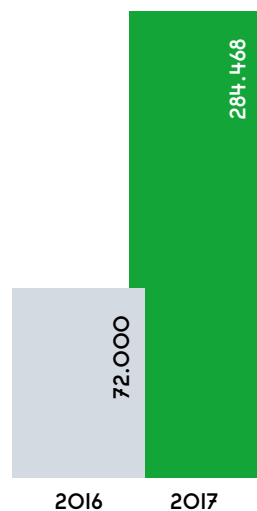
In 2017 zagen we een enorme toename van bedrijven en gemeenten die dementievriendelijk willen worden. Ze willen weten hoe zij hun dienstverlening voor mensen met dementie kunnen verbeteren. Albert Heijn is een succesvol voorbeeld. Inmiddels hebben ca. 100 winkels zich aangemeld voor onze trainingen. Andere voorbeelden zijn Aegon, Rabobank en het VU Medisch Centrum.

Inmiddels hebben 280 bedrijven en organisaties trainingen ingepland. 260 daarvan hebben tot 250 medewerkers, de overige twintig tot 1.000 medewerkers of zelfs meer. Hieronder vallen ook vrijwilligersorganisaties. We hebben contact met meer dan 70 gemeenten. Een groot deel van deze resultaten worden behaald via onze vrijwilligers in de regionale afdelingen.

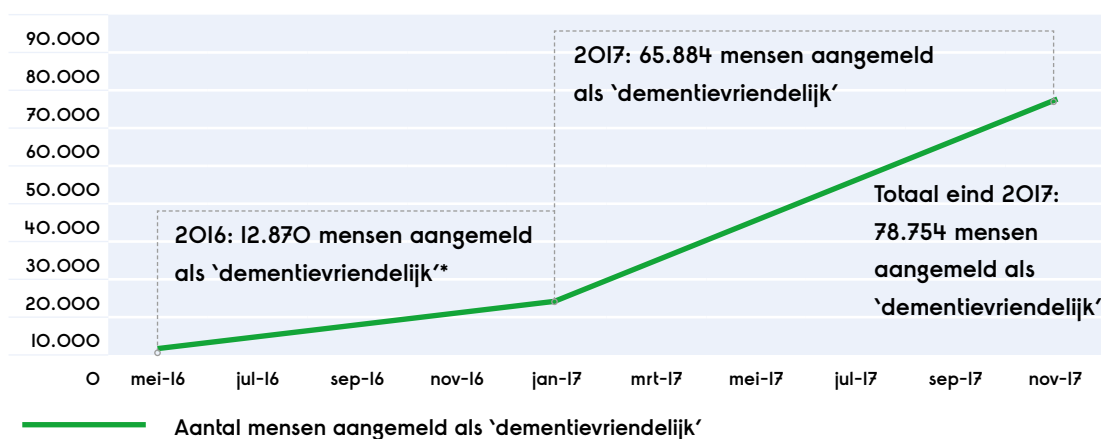
Samen dementievriendelijk in cijfers

Aantal unieke bezoekers

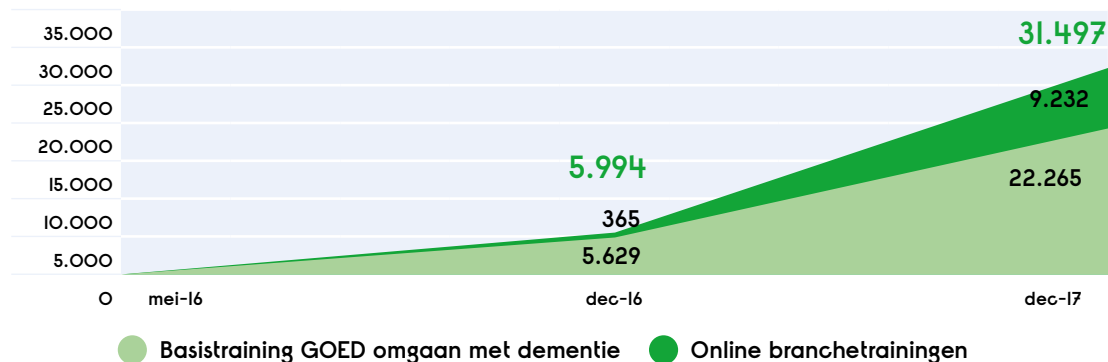
Aantal unieke bezoekers
www.samendementievriendelijk.nl

Aangemeld als 'dementievriendelijk'

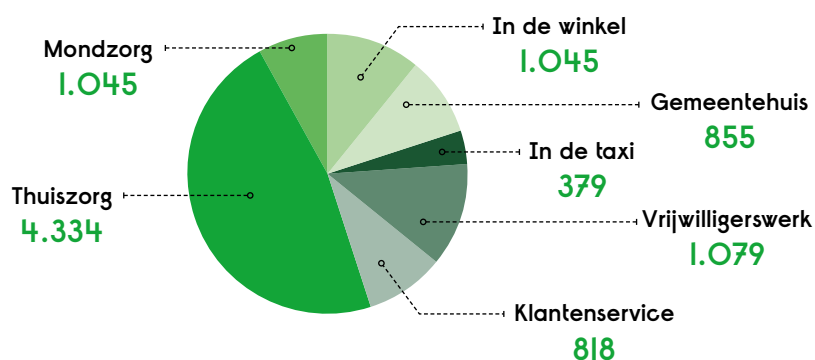

Trainingen via website

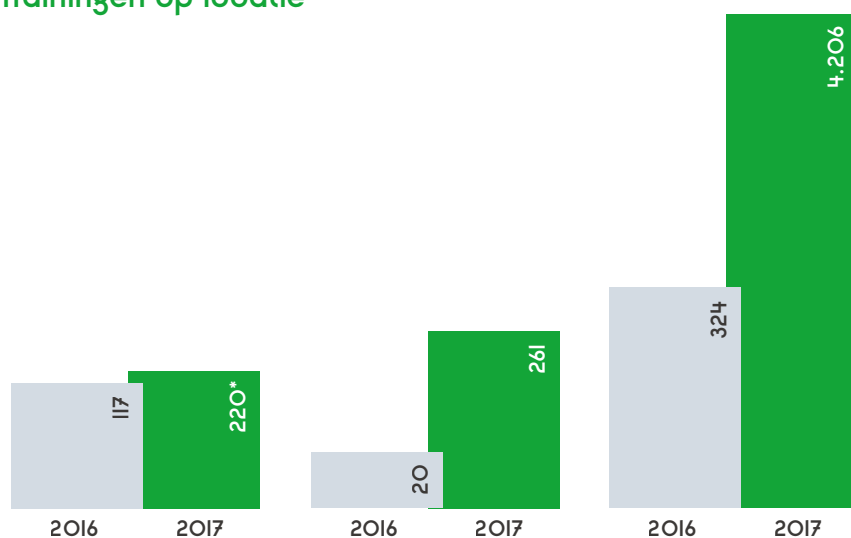
Van de 'dementievriendelijke' mensen heeft een online training afgerond

Verdeling online branchetrainingen 2017

Trainingen op locatie

Aantal trainers getraind
* In 2017 waren er naast vrijwillige trainers, ook trainers van de bedrijven

Aantal trainingen op locatie

Aantal deelnemers

Aandacht voor dementie rond verkiezingen

Woensdag 15 maart 2017 vonden in Nederland weer verkiezingen voor de Tweede Kamer plaats. In de aanloop naar deze datum zette Alzheimer Nederland zich in om het belang van mensen met dementie onder de aandacht van politieke partijen te brengen. We deden dit met de campagne [Stem Dementievriendelijk](#). Een belangrijk resultaat was dat we onze input in enkele verkiezingsprogramma's terugzagen.

Een aantal van onze belangenbehartigers brachten een werkbezoek aan de Tweede Kamer. Daar gingen we onder meer in gesprek met vertegenwoordigers van het CDA over thema's als de overbelasting van mantelzorgers en onze zorgen rond casemanagement. Zeven aspirant-kamerleden gingen op hun beurt op bezoek bij een Alzheimer Café om zich over dementie en de impact van deze ziekte te laten informeren.

Tijdens en na de verkiezingen

Rond de verkiezingen zelf was het stemmen door mensen met dementie een actueel thema in de media. Journalisten van verschillende landelijke kranten en omroepen benaderden Alzheimer Nederland om vragen over dit onderwerp te beantwoorden. Na de verkiezingen hebben we kennisgemaakt met nieuwe Tweede Kamerleden en hun ons 'Introductiedossier dementie' aangeboden. Door de langdurige formatie hadden we vervolgens enkele maanden minder intensief contact met landelijke politici.

Visie ervaringsdeskundige op het regeerakkoord

Toen het regeerakkoord eenmaal gepresenteerd was, mocht Dick Rijksen (63) daarop [zijn visie](#) geven. Rijksen heeft zelf dementie en is lid van onze [Kerngroep dementie](#) en een van de deelnemers aan de actie [Geef een kamerlid een patiënt cadeau](#) van de Patiëntenfederatie Nederland. Het doel van deze actie is om (nieuwe) Kamerleden die zorg in hun pakket hebben te koppelen aan patiënten, zodat volksvertegenwoordigers naar de zorg leren kijken vanuit het perspectief van ervaringsdeskundigen. Rijksen is op deze manier verbonden met Kees van der Staaij (SGP). Van der Staaij citeert Rijksen ook in elk relevant Kamerdebat en neemt hem mee op werkbezoeken.

Casemanagement dementie blijft punt van zorg

Om de inzet van casemanagers te vergroten en wachtlijsten tegen te gaan is in 2016 het *Actieplan casemanagement dementie* opgesteld. Alzheimer Nederland werkt daarin samen met het ministerie van VWS, de brancheverenigingen ActiZ en BTN, VenVN (Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland), Zorginstituut Nederland, Deltaplan Dementie, Landelijk Netwerk Dementie, Zorgverzekeraars Nederland en de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa). Onze conclusie na één jaar actieplan is dat de noodklok actueel blijft.

Met de NZa hebben we 1 september 2017 een meldpunt in het leven geroepen voor mantelzorgers die lang op casemanagement moeten wachten. Dit was geen succes. Ondanks herhaalde oproepen via alle betrokken partijen en verschillende kanalen bleef het aantal aanmeldingen gering. Uit gesprekken met mantelzorgers in Alzheimer Cafés bleek dat zij opzien tegen het melden en/of ze zien er het nut niet van in.

Daarnaast is er grote versnippering in de manier waarop casemanagement dementie aangeboden wordt. Mensen zien door de bomen het bos niet meer. Om deze versnippering tegen te gaan worden aanbieders en verzekeraars nu door kennisinstituten begeleid bij het kiezen van een beperkt aantal modellen. Beroepsorganisatie VenVN heeft een profiel voor casemanagers opgesteld en plannen gemaakt om de opleiding te verbeteren.

Onvoldoende resultaat

In de loop van 2017 werd duidelijk dat er veel gepraat en onderzocht is, maar dat thuiswonende mensen met dementie en hun mantelzorgers er nog onvoldoende van merken. De wachtlijsten bleven stabiel en het gebruik van casemanagement nam zelfs licht af. Staatssecretaris Van Rijn deelt deze conclusie van Alzheimer Nederland in *zijn brief aan de Tweede Kamer*. Reden om in 2018 opnieuw hiervoor aandacht te vragen, in het kader van het Actieplan, maar mogelijk ook in de Tweede Kamer.

Op de Dag van de Verpleging (12 mei) hebben we digitale bloemetjes aangeboden aan casemanagers dementie. De actie had een groot bereik op social media, waaronder onze Facebook-pagina.

Sterke achterban

Met name bestuurders van onze regionale afdelingen voeden de landelijke organisatie met ervaringen uit de regio. Zij zitten in de haarvaten van de Nederlandse samenleving. In 2017 waren zij ook nadrukkelijk betrokken bij het bepalen van ons standpunt over de problemen rond casemanagement dementie. Tijdens de tien regio-overleggen maar ook in twee speciale voorzittersoverleggen gaven zij hun input.

Op naar de gemeenteraadsverkiezingen in 2018

Nagenoeg alle afdelingen zijn actief om dementie een plaats te geven in de partijprogramma's voor de gemeenteraadverkiezingen van 2018. In het najaar van 2017 hebben de regionale afdelingen brieven gestuurd naar de programmacommissies van lokale politieke partijen in hun regio. Daarin vragen zij met klem om dementie als thema op te nemen in hun verkiezingsprogramma's. Hopelijk kunnen we in het volgende jaarverslag terugkijken op zichtbare resultaten van deze inspanningen.

Onze belangenbehartigers

Alzheimer Nederland heeft 180 belangenbehartigers, verbonden aan onze regionale afdelingen. Zij stimuleren gemeenten, bedrijven en organisaties om dementievriendelijk te zijn. Zij behartigen de belangen in regionale dementienetwerken en jagen vernieuwingen aan. Daarnaast maken zij zich hard voor goede dementiezorg. Zij brengen de [Zorgstandaard Dementie](#) onder de aandacht bij zorginstellingen, gemeenten en verzekeraars. Voor zorgverzekeraars, zorgkantoren en gemeenten stellen wij elk jaar een focusbrief op, waarin we onze visie op goede zorginkoop formuleren.

Alzheimerpanel: ervaringsdeskundigen denken mee

Een belangrijk middel om goed op de hoogte te blijven van wat er speelt rond dementie is ons Alzheimerpanel van mantelzorgers. Het panel bestaat momenteel uit ca. 1.000 mensen die zorgdragen voor een naaste met dementie. In 2017 hebben we hen zeven keer geraadpleegd over uiteenlopende onderwerpen. Van de reacties maken we dankbaar gebruik om onze informatievoorziening en onze inzet voor belangenbehartiging te verbeteren.

De volgende zaken/onderwerpen hebben we in 2017 aan het Alzheimerpanel voorgelegd:

- Filmpjes over veranderend gedrag bij dementie, gemaakt met het Trimbos-instituut
- Signalering en diagnose van dementie (onderzoek in samenwerking met Alzheimer Europe)
- Het regelen van zaken voor later (levenstestament, wilsverklaring, volmacht e.d.)
- Het programma Samen dementievriendelijk
- Beoordeling van onderzoeksaanvragen in het kader van onze fellowships
- Euthanasie
- Evaluatie van het programma Dementie.nl

Praten over het levenseinde

Een belangrijke uitkomst van het onderzoek rond euthanasie was dat driekwart van de mantelzorgers aangaf dat de arts hen na de diagnose niet gevraagd heeft naar de wensen van de persoon met dementie ten aanzien van het levenseinde. Dat is zorgelijk, want juist bij dementie is het van belang om tijdig het gesprek over dit onderwerp aan te gaan.

Julie Meerveld, manager belangenbehartiging bij Alzheimer Nederland, heeft dit en andere resultaten toegelicht in de Tweede Kamer tijdens het rondetafelgesprek over euthanasie op 30 oktober 2017. Ook sprak zij erover in een interview met [dagblad Trouw](#). Huisartsen en specialisten ouderengeneeskunde deelden ons standpunt.

Mensen met dementie betrekken we bij onze belangenbehartiging

Alzheimer Nederland vindt het belangrijk om mensen met dementie een stem te geven. Als wij voor hun belangen willen opkomen, moeten wij weten hoe zij het leven met dementie ervaren. Daarom hebben wij in 2009 de [Kerngroep dementie](#) opgericht. Deze kerngroep bestaat uit acht mensen met de ziekte van Alzheimer of een andere vorm van dementie die een aantal keer per jaar bijeenkomen om ervaringen te delen. Zij gaan bijvoorbeeld mee op werkbezoek en naar de Tweede Kamer. We geven hen het woord in de media en de politiek. Ook geven zij gastlessen.

Verder in 2017

- We stuurden onze *focusbrieven* om langer thuis wonen met dementie te bevorderen naar gemeenten, verzekeraars en zorgkantoren. In de brieven geven we aan wat mensen met dementie en mantelzorgers nodig hebben.
- Onze belangenbehartigers hebben **kennis gemaakt met de Tweede Kamerleden** die onderdeel uitmaken van de vaste commissie VWS. Zij ontvingen van ons een kennismaakingsdossier over de zorg voor mensen met dementie en mantelzorgers. Vervolgens lichtten wij dat toe.
- In november 2017 hebben we voor de tweede keer de campagne [Kies je zorgverzekering](#) gehouden. Daarmee informeren we onze achterban welke ondersteuning en zorg in de zorgverzekering zitten en welke niet. Deze informatie is uniek. Geen enkele bestaande zorgkeuzewijzer biedt ziektegerichte informatie. Onze pagina is dan ook goed bezocht. In 2018 zullen we de impact van deze campagne evalueren.
- Als lid van Patiëntenfederatie Nederland hebben we samen met andere partijen in de ouderenzorg een **pleidooi voor een ‘ouderenvriendelijke samenleving’** geschreven. Daarnaast werkten we samen met Patiëntenfederatie Nederland om het gebruik van [zorgkaart.nl](#) te bevorderen bij dementie.
- Alzheimer Nederland werkt mee aan elf **professionele richtlijnen en standaarden**. Bijvoorbeeld het kwaliteitskader wijkverpleging, de zorgstandaard dementie en de richtlijn dementie huisartsen. Ons doel hierbij is om het patiëntenperspectief van mensen met dementie en mantelzorgers én de kwaliteit van zorg te borgen.

2.3 Regionale en landelijke hulp

Alzheimer Nederland wil de kwaliteit van leven verbeteren voor mensen met dementie en mantelzorgers. We ontsluiten kennis en diensten om het leven met dementie in alle fasen van de ziekte, zo goed mogelijk vol te houden. Daarom verzorgen we op verschillende manieren hulp en advies. Informatie en ondersteuning bieden we in onze 241 Alzheimer Cafés en via het platform Dementie.nl, ons online forum en via de AlzheimerTelefoon. Daarnaast geven we overal in het land voorlichting over de ziekte.

Doelen voor 2017	Resultaten in 2017
Het bieden van het basispakket als vaste dienstverlening vanuit de regionale afdelingen: Alzheimer Cafés, voorlichting, activiteiten rond Wereld Alzheimer Dag en belangenbehartiging.	Gerealiseerd – Zie artikel in dit hoofdstuk. Het aantal Alzheimer Cafés is gegroeid van 235 naar 241. Het aantal activiteiten op Wereld Alzheimer Dag steeg. De contacten met gemeenteraden zijn geïntensiveerd als voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen in 2018.
Goede samenhang creëren tussen alle landelijke en regionale vormen van hulpverlening en informatievoorziening	In ontwikkeling – Het team van regiocoördinatoren legt verbindingen tussen landelijke hulp via o.a. dementie.nl en regionale hulp via de Alzheimer Cafés.
450.000 unieke bezoekers van Dementie.nl; verdere stijging van het aantal forumbezoeken tot 100.000 unieke bezoekers.	Gerealiseerd – Dementie.nl had 623.693 unieke bezoekers waarvan 281.969 terugkerend. Het forum werd bezocht door 126.919 mensen.
Samen met WeHelpen.nl willen we lokale vrijwilligers koppelen aan bezoekers van Dementie.nl.	In ontwikkeling – De samenwerking met WeHelpen is gestart. In 2018 verwachten we verbindingen tussen vrijwilligers van WeHelpen en bezoekers van dementie.nl. Intussen kunnen vrijwilligers van WeHelpen via Samen dementievriendelijk.nl meer kennis op doen over omgaan met dementie.
Ontwikkeling van een e-learning module over onbegrepen gedrag, in samenwerking met het Trimbos-instituut.	Gerealiseerd – Deze module is in augustus 2017 gelanceerd en gepubliceerd. Het NIVEL, het Trimbos-instituut en Alzheimer Nederland, doen intussen onderzoek naar de effectiviteit van deze module.
Ontwikkelen van twee nieuwe brochures over het verkleinen van de kans op dementie en veilig thuis wonen met dementie	Gerealiseerd – Beide brochures zijn gereed en beschikbaar via de webwinkel van Alzheimer Nederland.

Evaluatie

Al met al bereiken we steeds meer mensen met uiteenlopende vormen van hulp en steun. Zo hebben we weer meer Alzheimer Cafés in het land. Het aantal unieke bezoekers op Dementie.nl is gestegen. Meer mensen maakten gebruik van ons forum. Van de ingang naar de regiopagina's op de website van Alzheimer Nederland wordt veel meer gebruik gemaakt. De nieuwe brochure wordt in grote aantallen besteld. We kunnen concluderen dat we steeds meer mensen tot steun zijn met praktische informatie en een luisterend oor. Dit ondanks dat het steeds meer inspanning kost om nieuwe vrijwilligers te werven zie 3.1 *Onze medewerkers en vrijwilligers*.

Plannen voor 2018

De vrijwilligers en gespreksleiders van de Alzheimer Cafés hebben als doel om meer mensen met dementie – naast mantelzorgers, mensen die in de zorg werken en andere geïnteresseerden – naar het Alzheimer Café te krijgen voor hulp en steun. Daarnaast willen we het voor Alzheimer Cafés makkelijker maken om het aantal bezoekers te tellen. En we gaan de handleiding voor de Alzheimer Cafés updaten.

Met Dementie.nl willen we 623.693 unieke bezoekers bereiken waarvan 37% terug keert. Daarbij gaan we voor een waardering van de bezoekers met een rapportcijfer van minimaal een 7,5. Daarnaast willen we dat de naamsbekendheid van Dementie.nl stijgt bij onze eigen regionale afdelingen, bij de bezoekers van de Alzheimer Cafés, bij gemeenten, geheugenpoli's en huisartsen. Onze wens is dat 30 grote gemeenten verwijzen naar dementie.nl en dat 30% van de huisartspraktijken op de hoogte is van dementie.nl.

In 2018 gaan we Dementie.nl en het daarin geïntegreerde forum nog verder uitbouwen en optimaliseren. Met handige en ondersteunende functionaliteiten en door te sturen op dialoog: in gesprek gaan met de bezoeker. Op basis van gebruikersprofielen willen we gericht met de bezoeker in contact zijn en hen steeds meer op maat voorzien van informatie en advies.

Regionale hulpverlening

Alzheimer Nederland is altijd dichtbij, dankzij ruim 3.700 vrijwilligers die actief zijn in onze [48 regionale afdelingen](#). Zij ontvangen mensen gastvrij in Alzheimer Cafés, verzorgen voorlichtingsbijeenkomsten of lopen gevraagd en ongevraagd door het beeld bij lokale overheden en aanbieders van zorg om de belangen van mensen met dementie onder de aandacht te brengen. Ook denken en werken zij mee in de ruim 150 netwerken van dementievriendelijke gemeenten. In nagenoeg alle dementieketens in ons land is een plaatselijke belangenbehartiger van Alzheimer Nederland lid van het overleg.

Alle afdelingen bieden een basispakket aan activiteiten voor mensen met dementie en mantelzorgers in hun regio: Alzheimer Cafés, voorlichting, activiteiten rond Wereld Alzheimer Dag en belangenbehartiging. Daarnaast organiseren en stimuleren zij andere activiteiten die het leven van mensen met dementie en hun mantelzorgers veraangenamen: koren, creatieve werkplaatsen, beweging etc. Vaak werken ze daarbij samen met lokale partners.

Negen afdelingen hebben lotgenotengroepen onder begeleiding van getrainde vrijwilligers.

Beter bereik regionale hulp door vernieuwde websites

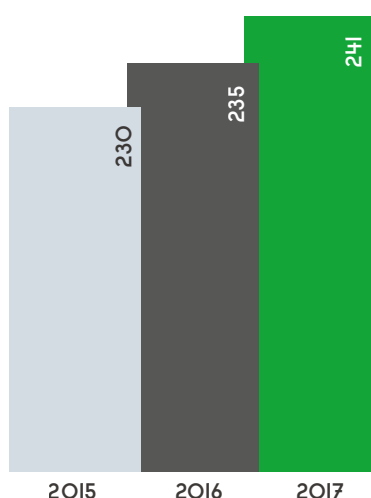
In 2016 zijn we aan de slag gegaan om nieuwe webpagina's voor onze regionale afdelingen op te zetten. In 2017 is dit traject afgerond. Alle afdelingen hebben nu een eigen pagina op onze website www.alzheimer-nederland.nl, die eenvoudig te actualiseren is. Het aantal bezoekers van de afdelingspagina's is in 2017 opnieuw toegenomen. Op de algemene [regiopagina](#) is nu via een postcode ook makkelijk te zoeken naar een Alzheimer Café of een andere activiteit in de buurt. Deze pagina kreeg 40% meer bezoek, met een piek rondom Wereld Alzheimer Dag. De afdelingspagina's behaalden nog hogere stijgingspercentages.

Twintig jaar Alzheimer Cafés

Alzheimer Café is de naam voor informele bijeenkomsten voor iedereen die met dementie te maken heeft. Deze bijeenkomsten worden georganiseerd door onze regionale afdelingen. In 2017 was het twintig jaar geleden dat het eerste Alzheimer Café werd opgericht in Leiden. Dat feest hebben we gevierd met de vrijwilligers van alle 241 Alzheimer Cafés die er vandaag de dag zijn.

In zes bijeenkomsten verspreid over Nederland werden de vrijwilligers getraakteerd op een inspirerende en gezellige middag. Uiteraard was Bère Miesen, de grondlegger van het Alzheimer Café, een belangrijke gast. Het was goed om terug te kijken op het begin in 1997 en te zien waar we nu staan. Het Alzheimer Café is nog steeds een waardevolle ontmoetingsplaats voor mensen met dementie, mantelzorgers en iedereen die iets wil weten over dementie. Er komen per maand ca. 11.000 bezoekers in de Alzheimer Cafés.

Alzheimer Cafés in cijfers

Wereld Alzheimer Dag

Maak van
Wereld Alzheimer Dag
een onvergetelijke dag!

In de week van 21 september gonsde het in Nederland. Het aantal activiteiten dat onze regionale afdelingen rond Wereld Alzheimer Dag initieerden, was opnieuw gegroeid, naar

ruim 120. Elke afdeling verzorgde zelf twee of meer activiteiten en/of stimuleerde lokale partijen om iets te organiseren. De meest in het oog springende activiteit was te vinden in twaalf musea verspreid door Nederland. Zij organiseerden speciale, 'onvergetelijke' rondleidingen voor mensen met dementie en hun mantelzorgers.

In twaalf gemeenten zijn convenanten ondertekend voor een dementievriendelijke gemeente. Daarnaast waren er (benefiet)concerten en filmavonden, film en theateravonden, wandeltochten, informatiemarkten, een circusvoorstelling en zelfs een autorally met ruim 300 deelnemers. Vele Alzheimer Cafés organiseerden een speciale avond voor hun bezoekers.

Mooie voorbeelden van activiteiten in het land:

Alzheimer Café Noordenveld in Roden: twintig vrijwilligers organiseren bijeenkomsten in het Fletcher Hotel. Er komen maandelijks dertig tot zestig mensen op af die na afloop bijna weggestuurd moeten worden omdat het er ook zo gezellig is.

Dementievriendelijke gemeenten: de lobby van onze vrijwilligers van de regionale afdelingen in de provincie Groningen is effectief. Als een olievlek wordt de één na de andere gemeente dementievriendelijk. Vaak na een unaniem aangenomen motie van de gemeenteraad. Zoals in **Delfzijl**.

Minisymposium: Alzheimer afdeling Parkstad vierde haar 25-jarig bestaan met een minisymposium **Meer comfort thuis: mogelijkheden voor mensen met dementie**. Het evenement vond plaats op 11 mei 2017 in Kasteel Hoensbroek en was gratis toegankelijk voor mensen met dementie, mantelzorgers, vrijwilligers en professionals in de zorg- en welzijnssector.

Online platform Dementie.nl

In 2016 lanceerde Alzheimer Nederland het online platform **Dementie.nl**. Het platform is de blikvanger van ons multimediale hulp- en informatieprogramma voor mantelzorgers en – meer indirect – mensen met dementie. Een platform vóór en dóór mantelzorgers.

Verbinden

Dementie.nl startte in 2017 met het verbinden van Dementie.nl, de regionale afdelingen en de Alzheimer Cafés. Er wordt gewerkt aan een koppeling per postcodegebied tussen Dementie.nl, de regionale activiteiten en themabijeenkomsten van de Alzheimer Cafés. In verschillende bijeenkomsten hebben vijftig vrijwilligers hierin meegedacht. De koppeling van het online forum op Dementie.nl werd een feit. Daarmee hoeven gebruikers zich nu maar één keer te registreren om maximaal gebruik te kunnen maken van beide platforms. Best bekeken topic op het forum: GPS systemen / dwaaldetectie tegen verdwalen bij dementie.

Podcast

In samenwerking met Solo Stories publiceerden we tussen november 2017 en januari 2018 een serie podcasts omtrent de voorstelling [Ma](#), naar het gelijknamige boek van Hugo Borst. Eric Corton vertelt hoe hij zich voorbereid op de première op 22 januari 2018.

In februari kregen wij het bericht dat [Dementie.nl](#) op nummer 10 staat van de Top 19 Nederlandse Content-marketing. Bert Groothand, directeur platform content: *"Dementie.nl is een prachtige contentmarketingcase waar ik mijn vingers bij aflik. Niet alleen gericht op (mogelijke) patiënten, maar ook en vooral op de mantelzorgers van die patiënten. Een groep die het door de terugtrekkende overheid steeds zwaarder krijgt.*

Het is een platform met kennis voor mensen die denken dat ze misschien wel patiënt worden. Maar het is ook een ontmoetingsplaats voor mantelzorgers en daarmee een vorm van lotsverbondenheid."

Myinlife

Op 27 augustus is er een samenwerkingsovereenkomst getekend tussen Alzheimer Centrum Limburg en Alzheimer Nederland wat betreft de zorgkring [Myinlife](#). [Myinlife](#) is een app waarmee het sociaal netwerk rond iemand met dementie samen de zorg kan regelen. Het is ontwikkeld door Alzheimer Centrum Limburg en is sinds 25 januari 2018 gekoppeld aan Dementie.nl. De samenwerking betekent ook dat Alzheimer Centrum Lim-

burg onderzoeksresultaten met betrekking tot nieuwe of bestaande producten en diensten, of andere wetenswaardigheden die bijdragen aan het verbeteren van kwaliteit van leven, deelt met Alzheimer Nederland. Zodoende kunnen wij deze informatie, producten en diensten beschikbaar stellen aan zo veel mogelijk mensen met dementie en mantelzorgers.

Project Lerend Vermogen

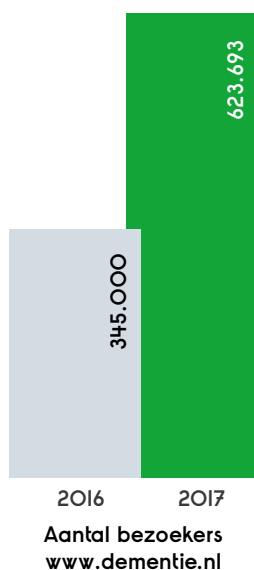
Bij mensen met dementie zijn, ondanks de ziekte, vaak nog mogelijkheden om te leren. In samenwerking met DAZ en het lectoraat Psychogeriatric van de Haagse Hogeschool heeft Alzheimer Nederland het project 'Lerend Vermogen' uitgevoerd. In tien filmpjes worden mensen met dementie geportretteerd die iets hebben aan- of afgeleerd, dankzij goede begeleiding van mantelzorgers en/of zorgverleners.

Het optimaal benutten van het geheugen en lerend vermogen draagt positief bij aan het zelfbeeld en vergroot het onafhankelijkheidsgevoel. Het verbetert daarmee de kwaliteit van leven.

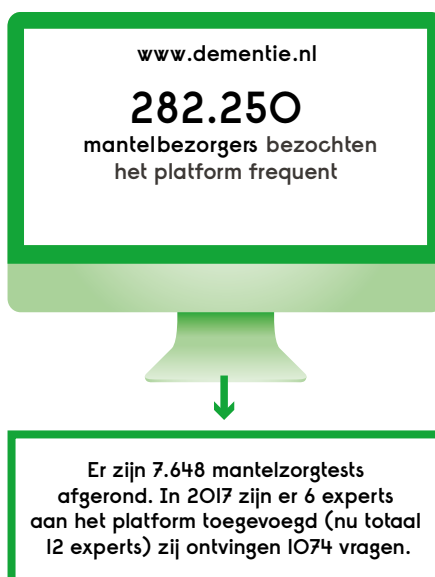
Op woensdag 18 januari 2017 werd op een bijeenkomst met het eindresultaat getoond van het [project Lerend Vermogen](#). Mensen uit het onderwijsveld, van zorgorganisaties, Alzheimer Nederland en deelnemers en hun familie die hebben meegewerkt aan de filmpjes waren daarbij aanwezig. De gerealiseerde filmpjes waren tegelijkertijd een startsein om meer bekendheid te geven aan de (leer)mogelijkheden die mensen met dementie.

Gijfers

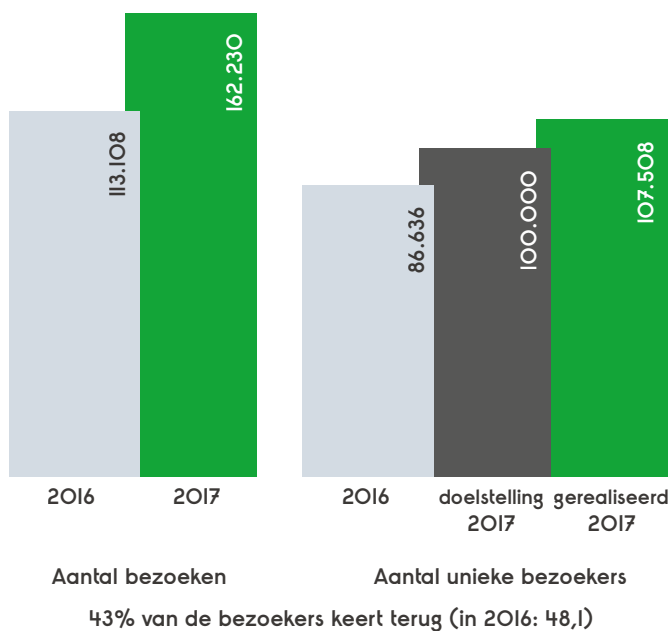
Website in cijfers

Bezoekers website in cijfers

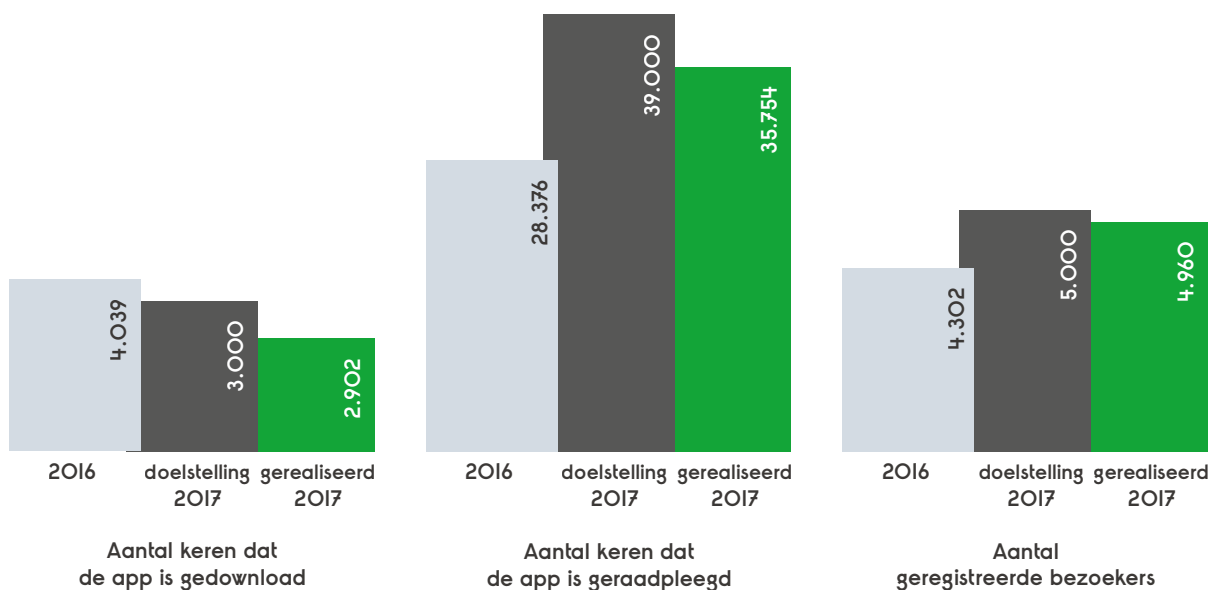
Het forum in cijfers

Feedback van gebruikers

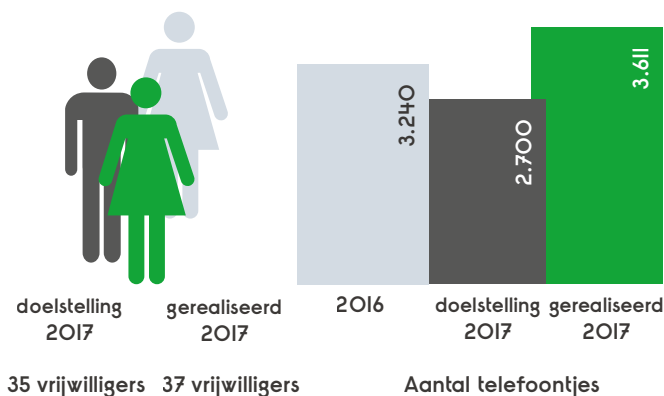
- 631 bezoekers geven ons een 4,1 uit 5
- zou je Dementie.nl aanbevelen aan anderen?: (1-10): 77% een 8 of hoger
- kun je gemakkelijk vinden wat je zoekt?: 75% zegt gemakkelijk of zeer gemakkelijk
- vormgeving: (cijfer 1-10): 63% een 8 of hoger
- in hoeverre sluit de inhoud aan op je behoeften: (1-10): 75% een 7 of hoger

Alzheimer Assistent (app+desktopversie) in cijfers

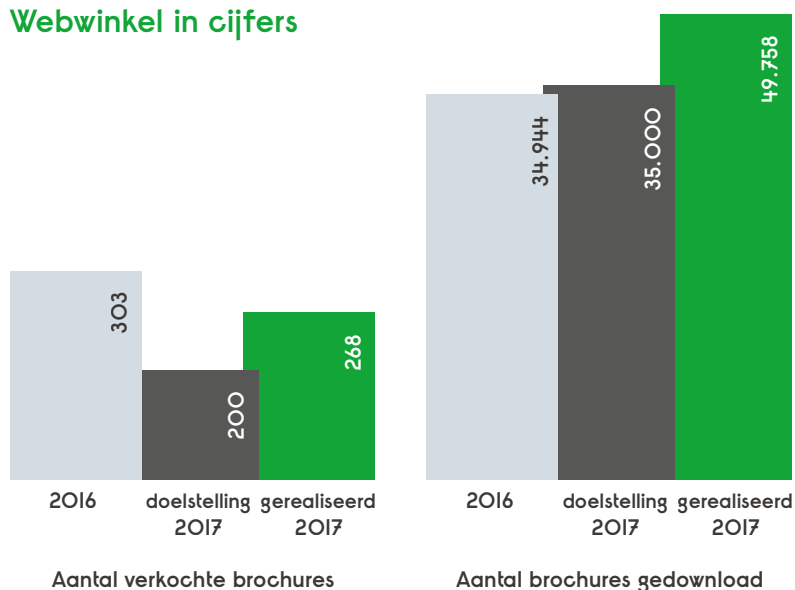
Het is interessant om te zien dat de app ook in het buitenland populair is. De Alzheimer Assistent is in 43 landen wereldwijd gedownload. Uitschieters zijn België (101 keer), Brazilië (35 keer) en Frankrijk (30 keer).

AlzheimerTelefoon in cijfers

‘Door dit gesprek kon ik mijn gedachten beter ordenen. De situatie verandert er niet direct door, maar ik voel me wel begrepen. En dat geeft moed om door te gaan.’
Een beller van de AlzheimerTelefoon

Webwinkel in cijfers

In 2017 wilden we een betere zichtbaarheid van de webwinkel realiseren. Dat is helaas niet gelukt. Desondanks is het aantal verkochte brochures hoger dan verwacht door gerichte online acties.

Daarnaast bestelden particulieren en instellingen totaal 35.218 gedrukte exemplaren van de gratis informatieve brochure *Dementie? En nu?* De Alzheimer Cafés namen in totaal 32.255 gedrukte brochures af.

Bij een enquête onder 203 mensen die de brochure hebben gedownload waardeerde 84% de brochure met een 8 of hoger.

Van het informatieve kaartje *Herkennen en omgaan*, verkrijgbaar in het Nederlands, Turks en Arabisch, zijn ruim 44.000 exemplaren besteld.

Verder in 2017

- Vaak verzorgen afdelingen een informatiestand tijdens beurzen en bijeenkomsten. Zo waren zij in 2017 **aanwezig bij voorstellingen van het theaterstuk *De Vader***. In 2018 zullen zij ook aanwezig zijn bij voorstellingen van Ma van Hugo Borst.
- In samenwerking met het Trimbos-instituut hebben we in september 2017 [online training](#) gelanceerd met het thema: **Omgaan met veranderend gedrag**. Aan deze online training is wetenschappelijk onderzoek gekoppeld.
- Vier keer per jaar reiken PGGM&CO en Alzheimer Nederland de **Prachtig!-oorkonde** uit. Met [Prachtig!](#) zetten we initiatieven in het zonnetje die waardevol zijn voor mensen met dementie en hun naasten. Deze initiatieven lichten we uit op Dementie.nl, ons platform voor en door mantelzorgers.
- Er verschenen **12 Vergeet-mij-liedjes** op Dementie.nl. In [deze video's](#) zingt zangeres Kim Erkens liedjes voor mensen met dementie. De productie werd gesponsord door PGGM&CO en CZ.
- Rond de **Dag van de mantelzorger** (10 november) hebben wij via Dementie.nl en social media mensen opgeroepen, een ik-vergeet-je-niet-berichtje te sturen naar hun dierbare met dementie. Deze berichten kregen aandacht op onze website en de indieners kregen een vergeet-mij-niet-speldje thuisgestuurd.
- Op 13 september leverde Alzheimer Nederland een bijdrage aan de kick-off bijeenkomst **‘Wilsverklaringen en de rol van patiënt, arts en notaris’** georganiseerd door de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB), Patiëntenfederatie Nederland en de artsenfederatie KNMG. Deze partijen startten een actie om tijdig je (levens)wensen te bespreken en vast te leggen.

2.4 Communicatie

Om zo veel mogelijk mensen aan onze missie te verbinden is goede communicatie van groot belang. Alzheimer Nederland heeft daarom oog en oor voor haar achterban en relaties. We willen goede informatie geven en het Nederlandse publiek bewustmaken van de impact van dementie op mens en samenleving. Ook vertellen we wat wij als organisatie doen om mensen met dementie en hun omgeving te steunen en de ziekte in de toekomst te kunnen voorkomen of genezen.

Doelen voor 2017	Resultaten in 2017
Restyling van ons magazine <i>Alz...</i>	Gerealiseerd – Het nieuwe <i>Alz...</i> wordt gewaardeerd met een 8.
Groei in het bereik van onze website naar 1,3 miljoen unieke bezoekers	Gerealiseerd – Het aantal unieke bezoekers steeg naar 1,6 miljoen
Groei aantal volgers van onze social media. Doel Facebook-volgers: 82.500.	Gerealiseerd – Aantal volgers van onze Facebook-pagina steeg van ca. 55.000 eind 2016 naar ca. 93.000 eind 2017.
Gratis publiciteit (free publicity) met een mediawaarde van ten minste € 3 miljoen	Gerealiseerd – ruim € 3 miljoen aan mediawaarde.
Impact d.m.v. het tv-programma <i>Onvergetelijke Herinneringen</i>	Het programma werd door kijkers gewaardeerd met een 8,5

Evaluatie

We kunnen weer terugkijken op mooie resultaten. In 2017 zijn we begonnen met een vernieuwde strategie voor de manier waarop we de diverse thema's en speerpunten van Alzheimer Nederland overbrengen. We dragen onze missie en belofte uit door eigen campagnes, maar ook door in te spelen op de actualiteit. Het afgelopen jaar ging het onder meer om campagnes en evenementen rond het thema *Dementie op jonge leeftijd* en het theaterstuk *De Vader*. In het najaar vierden we het succes van 20 jaar Alzheimer Cafés, samen met onze vrijwilligers in het land.

Hoogtepunt van 2017 was de campagne Stop Dementie met het tv-programma *Onvergetelijke Herinneringen*, gepresenteerd door Irene Moors en Jeroen van der Boom. Het programma werd door de kijker gewaardeerd met een 8,5 en ook de mensen die aan het programma meewerkten, kijken er tevreden op terug. Na de campagne bleek – uit eigen én onafhankelijk onderzoek – dat de geholpen merkbekendheid van Alzheimer Nederland steeg van 65% naar 72%.

Ten slotte hebben we een sterke groei online gerealiseerd. Zo had de website www.alzheimer-nederland.nl 1.596.298 unieke bezoekers en hebben we ruim 38.000 nieuwe vrienden op Facebook mogen verwelkomen. Ook de pers weet ons steeds vaker te vinden bij vragen rond dementie. Met een vast bestand aan ervaringsdeskundigen (mensen met dementie en mantelzorgers) brengen we de impact van dementie voor het voetlicht en doorbreken we het taboe dat nog altijd rond de ziekte heerst.

Plannen voor 2018

- Verdere versterking van onze naamsbekendheid en imago
- Verdere groei in online bereik
- Onze huisstijl optimaliseren
- Voorjaarscampagne rond Moederdag, campagne rond Wereld Alzheimer Dag en najaarscampagne 'Stop dementie' voorafgaand aan de collecteweek
- Relatiebeheer met onze 'storytellers' intensiveren, want alleen samen kunnen wij onze missie uitdragen!

Magazine Alz... vernieuwd

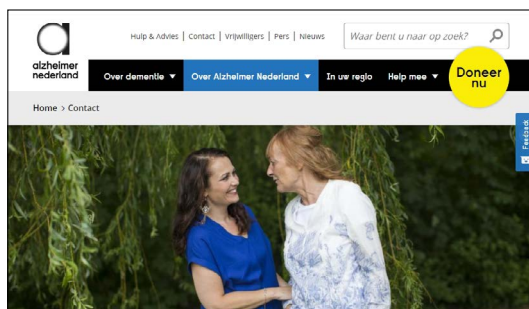
Ons magazine *Alz...* heeft in 2017 een nieuwe, eigentijdse vormgeving gekregen. Tegelijkertijd is de inhoud meer toegespitst op de behoeften van onze lezers.

Zo komen in *Alz...* nu vaker mensen met dementie aan het woord en is er meer aandacht voor gezond oud worden. Lezers beoordeelden de vernieuwde *Alz...* met een 8,5. Ze vinden de verhalen inspirerend en de tips nuttig, maar zien graag meer artikelen over onderzoek. Het magazine blijkt van grote waarde te zijn voor de loyaliteit van onze achterban.

Magazine *Alz...* is er voor iedereen die leeft met dementie, betrokken is bij de ziekte of er gewoonweg in geïnteresseerd is. Het blad verschijnt drie keer per jaar en staat vol met nuttige tips en interviews met patiënten en mantelzorgers. Ook vindt u in het tijdschrift reportages, recepten en informatie over de activiteiten van Alzheimer Nederland. De oplage van *Alz...* is 100.000 exemplaren.

Steeds meer mensen weten Alzheimer Nederland online te vinden

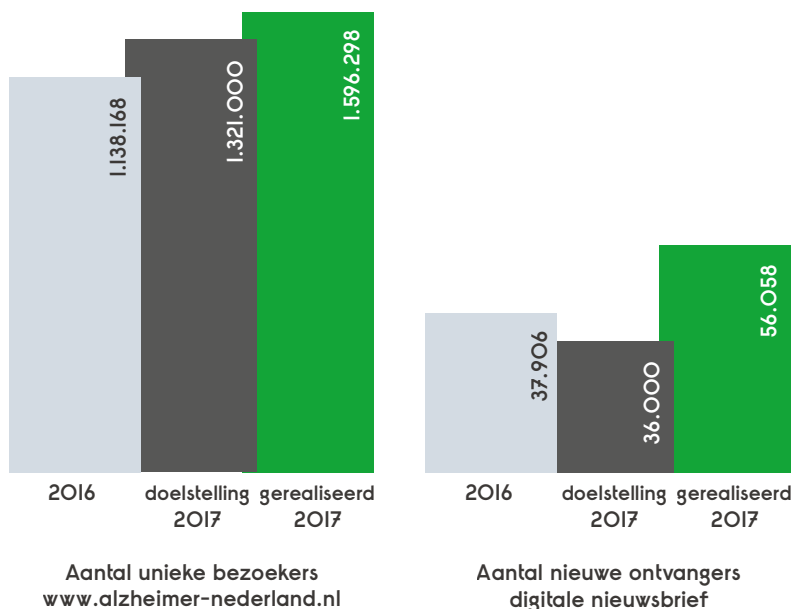
De website www.alzheimer-nederland.nl is een gebruiksvriendelijk platform, waarmee we mensen informeren over dementie en het werk van Alzheimer Nederland. Daarbij motiveren we bezoekers om bij onze missie betrokken te raken. De groeiende zorg in de samenleving over dementie en media-aandacht voor de ziekte leidde tot een forse toename van het aantal bezoekers naar 1,6 miljoen unieke bezoekers.

Dezelfde toename zien wij in het aantal ontvangers van onze digitale nieuwsbrief en het aantal mensen dat ons volgt via social media, zoals Facebook. Uit een onafhankelijke vergelijking van [PGO support](#) bleek Alzheimer Nederland in 2017 opnieuw de meest invloedrijke patiëntenorganisatie op social media.

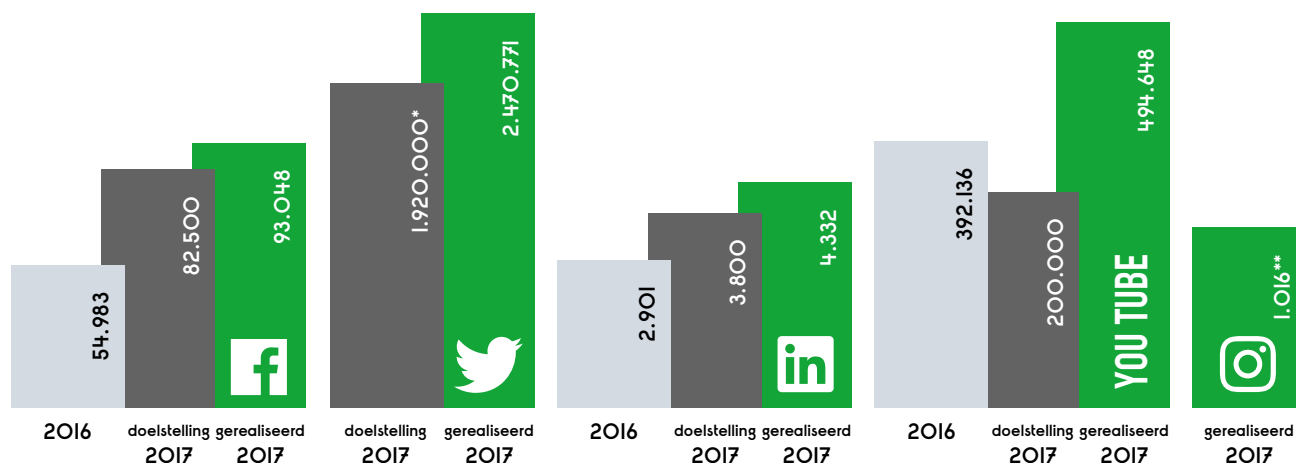
Vlogs en video's

Steeds vaker maken we gebruik van vlogs om onze volgers te betrekken bij het leven van mensen met dementie en hun dierbaren. Ook hebben we in 2017 een aantal animatievideo's gemaakt om kort en bondig uit te leggen wat de impact van dementie is. Deze zijn te vinden op ons [YouTube-kanaal](#).

Website in cijfers

Social media in cijfers

*Twitter weergave: t/m 2016 gingen we uit van het aantal volgers om het resultaat van Twitter te meten. Per 2017 baseren we onze cijfers op het bereik.

**Instagramvolgers: De inzet van Instagram was een experiment in 2017. Sinds 2018 maken we er structureel gebruik van.

Dementie in de publiciteit

Dementie kreeg in 2017 opnieuw veel aandacht in de media. Vooral de vraag naar ervaringsverhalen neemt toe. Alzheimer Nederland wil de dialoog tussen de media en ervaringsdeskundigen stimuleren. Daarom hebben we een uitgebreid netwerk van mensen met dementie en mantelzorgers die over hun leven kunnen praten.

Samen met deze 'storytellers' doorbreken wij het taboe rond dementie. Praten over dementie kan veel misverstanden uit de weg ruimen en het begrip voor mensen met dementie en mantelzorgers vergroten. Bekende Nederlanders kunnen daarbij een bijzondere rol spelen, omdat zij vaak veel mensen bereiken.

Dank voor jullie openheid

In 2017 deelden Heleen van Royen, Hans Klok en Johnny de Mol hun ervaringen met dementie in ons magazine Alz... Andere bekende Nederlanders die zich dit jaar ingezet hebben voor meer aandacht voor dementie, zijn Hugo Borst en Carin Gaemers, Angela Groothuizen, Irene Moors, Jeroen van der Boom, Kees Tol, Marga Bult en Jan Dulles.

Maar juist ook veel 'onbekende' Nederlanders deelden hun verhaal. We noemen Mireya en Henry Ostiana, Dini en Hans van den Eertwegh, Sharon Bilars, Marjolijn Bruurs, Dick Rijksen, Moniek Bloemen, Henk van Pagée en Laura Mukrab. Maar zij waren zeker niet de enigen.

Alzheimer Nederland dankt hen en alle anderen die openlijk over dementie praten, voor hun bijdrage. Samen doorbreken we het taboe en vertellen we over de impact van dementie.

Alzheimer Nederland in de media

Alzheimer Nederland werkte in 2017 mee aan verschillende items rond dementie op radio en televisie, in landelijke en regionale dagbladen en op online nieuwssites. De totale mediawaarde van alle uitingen bij elkaar was ruim € 3 miljoen. Alzheimer Nederland werd genoemd in 773 relevante nieuwsberichten over dementie.

Een greep uit de publicaties waarin Alzheimer Nederland genoemd werd

- **Trouw**, 1 maart 2017: 'Wat moet ik met de stempas van mijn demente moeder?' – oplage: 105.175
- **Hallo Nederland** (NPO2), 5 april 2017: 'Te weinig informatie over dementie bij jonge mensen' – 181.000 kijkers
- **Ask Me Anything** (BNR Nieuwsradio), 21 september 2017: 'Vragen over Alzheimer en dementie' – aantal luisteraars onbekend
- **NCRV Gids**, 27 oktober 2017: 'Elke goede dag is een cadeau' – oplage: 169.342
- **De wereld draait door** (NPO1), 7 november 2017: 'Dieuwertje Blok collecteert voor Alzheimer Nederland' – 1.227.000 kijkers
- **PAUW** (NPO1), 7 november 2017: 'Alzheimer special'. – ca. 1 miljoen kijkers

Ingezonden brief

Om de campagne **Stop dementie** af te trappen plaatste Alzheimer Nederland een ingezonden brief in de Volkskrant, Trouw en alle regionale edities van het AD. De brief was opgesteld in samenwerking met vooraanstaande wetenschappers van de vier Alzheimer Centra in Nederland. Het thema was 'Tijd om de ogen te openen'. De kern van de boodschap: als we samen onze schouders eronder zetten, vinden we oplossingen voor dementie, zoals dat voor andere levensbedreigende ziektes inmiddels het geval is. "Voor de mensen die nu leven met dementie, zijn er nog geen medicijnen die de ziekte genezen of vertragen. Nog niet. Maar voor de volgende generaties zijn we hoopvol gestemd. Mits we nú doorpakken."

advertentie

Tijd om de ogen te openen

Beste lezer,

U zult er niet iedere dag bij stilstaan. Eén op de vijf mensen wordt getroffen door dementie. Onder vrouwen zelfs één op de drie. Dat betekent elk uur vijf mensen met dementie erbij. Dementie is een ingrijpende hersenaandoening, waarbij je langzaam jezelf en elkaar verliest, omdat je hersenfuncties langzaam maar zeker uitvallen. Een ziekte die je afhankelijk maakt van de zorg en steun uit je omgeving. Willen we er samen niet alles aan doen om dat te voorkomen? Er is steeds meer aandacht voor dementie. Dat moet en dat is goed. De grootste groep mensen met dementie wordt thuis verzorgd. Alleen samen maken we mogelijk dat zij én hun dierbaren zo lang en zo goed mogelijk kunnen leven. Daar valt nog veel te doen. Maar terwijl we hen zo goed mogelijk bijstaan, hebben we eigenlijk maar één grote wens: een toekomst zonder dementie!

Volksziekte nummer één
In 2016 stierven meer mensen aan dementie, dan aan bijvoorbeeld longkanker of een hartinfarct (bron: CBS). Dementie is een volksziekte die niet alleen ouderen in deze maatschappij treft. Nederland telt circa 12.000 jonge mensen met dementie. Het budget voor wetenschappelijk onderzoek steekt helaas schril af bij het budget voor andere ziekten. En dat terwijl alleen onderzoek het verschil kan maken. Zo zijn we in staat om steeds meer vormen van kanker te genezen, en is hiv/aids niet langer een dodelijke ziekte. We zijn ervan overtuigd dat we ook vormen van dementie binnen tien jaar kunnen genezen en voorkomen. Maar dan moeten we nú de ogen openen en beseffen dat dementie veel meer is, dan wel eens iets vergeten.

Veelbelovende ontdekkingen
Onze hersenen maken ons tot wie wij zijn. Hersenen zijn fascinerend, complex, én kwetsbaar. Bijvoorbeeld voor de vele vormen van dementie, waarvan alzheimer de meest voorkomende is. Geen enkel lichaamsdeel is zo moeilijk te onderzoeken. Alleen al in Nederland werken momenteel meer dan vijfhonderd onderzoekers aan dementie. De voortgang die zij maken, is vaak onzichtbaar voor het publiek. Toch hebben onderzoek en technologische ontwikkelingen de afgelopen twintig jaar veel nieuwe kennis opgeleverd. Zo weten we sneller en nauwkeuriger de diagnose te stellen en krijgen we steeds meer inzicht in de risicofactoren. Ook hebben we ontdekt dat hersenschade als gevolg van alzheimer vaak een patroon volgt, en dat door alzheimer-eiwitten aangetaste hersencellen zelf meewerken aan de verspreiding hiervan. Dit is belangrijke nieuwe kennis. Want als we de verspreiding van de eiwitten kunnen voorkomen, kunnen we misschien ook de ziekte stoppen. Zo komen we dichterbij onze diepste wens: een toekomst zonder dementie.

Voor de mensen die nu leven met dementie, zijn er nog geen medicijnen die de ziekte genezen of vertragen. Nog niet. Maar voor de volgende generaties zijn we hoopvol gestemd. Mits we nú doorpakken.

Deze brief is ondertekend door:

Alzheimer Nederland
Drs. Marco Blom
Directeur

VUmc Alzheimercentrum
Prof. dr. Philip Scheltens
Prof. dr. Wiesje van der Flier

Radboudumc Alzheimer Centrum
Prof. dr. Raymond Koopmans
Prof. dr. Marcel Olde Rikkert

Alzheimercentrum Erasmus MC
Prof. dr. John van Swieten
Dr. Janne Papma

Alzheimer centrum Limburg
Prof. dr. Marjolijn de Vugt
Prof. dr. Frans Verhey

Helpt u mee?

stopdementie.nl

Onvergetelijke Herinneringen

Zaterdagavond 21 oktober was het programma *Onvergetelijke Herinneringen* te zien op SBS6. Door middel van reportages werd de kijker meegenomen in het leven van verschillende mensen met dementie: jong, oud, alleenwonend, getrouwd. Vervolgens werden deze mensen verrast met een live gezongen lied dat hun dierbaar was. Jeroen van der Boom, Irene Moors en Kees Tol presenteerden het programma.

Tussen de reportages door voerden Van der Boom, Moors en Tol gesprekken met de geportretteerde mensen, hun mantelzorgers en verschillende deskundigen. Ook was er een belpanel, waar kijkers zich konden aanmelden om donateur te worden. Verschillende bekende Nederlanders verleenden hun medewerking aan het programma, onder wie Heleen van Royen, Hans Klok, Stef Bos en O'G3NE.

319.000 kijkers – waardering: 8,5

Onvergetelijke Herinneringen trok 319.000 kijkers. Zij waardeerden het programma met een 8,5 en noemden het onder meer 'aangrijpend', 'ontroerend' en 'herkenbaar'. Maar wat minstens zo belangrijk is: de geportretteerde mensen lieten zonder uitzondering weten dat zij ook lang na de uitzending nog warme reacties ontvingen en zich daardoor gesteund voelden.

Wereld Alzheimer Dag

In de week van 21 september - Wereld Alzheimer Dag - is er veel aandacht voor dementie in de media. Dit komt mede door het de activiteiten die onze regionale afdelingen organiseren. Maar ook buiten Alzheimer Nederland was er veel reuring.

Om die reden werd op social media de hashtag #eentegendementie nadrukkelijk ingezet. Via een zogenoemde Social Wall werden alle tweets en Facebook-berichten met deze hashtag verzameld op een platform. Zo konden wij laten zien dat Wereld Alzheimer Dag een levendige dag was. Op Twitter was dit zelfs even trending topic.

Trending topic

- 11 uur 's ochtends waren #wereldalzheimerdag en #1tegendementie al trending topic
- toename 280% unieke bezoekers landingspagina Wereld Alzheimer Dag 2017 ten opzichte van 2016
- 1.385 openbare berichten #1tegendementie
- totaal bereik van ruim 3 miljoen

Zichtbaarheid

Onze regionale afdelingen dragen enorm bij aan de zichtbaarheid van Alzheimer Nederland en het doorbreken van het taboe over dementie. Vrijwel elke week is er minstens één bericht van een van onze afdelingen te vinden in de lokale pers. Het gebruik van social media groeit. Om dit te stimuleren hebben we in 2017 voor het eerst een Webinar voor regionale afdelingen georganiseerd over het starten en onderhouden van een eigen Facebook-pagina.

Alzheimer Socks voor helden op sokken

Op Wereld Alzheimer Dag 2017 kwam de tweede editie Alzheimer Socks uit: één paar sokken die toch van elkaar verschillen. De sokken zijn bedoeld om dementie – en de verwarring die mensen met dementie ervaren – bespreekbaar te maken. De nieuwe collectie is ontworpen door het designduo Spijkers en Spijkers. Alzheimer Socks is een project van het Alzheimer Lab. Het Alzheimer Lab bestaat uit teams van vrijwilligers van toonaangevende bedrijven en één of twee wetenschappers van het VUmc Alzheimer-centrum.

Zichtbaar

De campagne was met de slogan ‘Word ook een Held op Sokken!’ goed zichtbaar. De campagne-uitingen waren te zien in Volkskrant, AD en Trouw. Mensen werden opgeroepen foto’s op social media te delen met de hashtag #HeldOpSokken. Velen gaven gehoor aan deze oproep, waaronder bekende Nederlanders zoals tv-presentator Kees Tol, zanger Jeroen van der Boom, sportjournalist Hugo Borst en voormalig staatssecretaris Martin van Rijn van VWS.

Daarnaast verscheen er een groot artikel in Metro (bereik 1.1 miljoen lezers) en uitgebreide reportages in de SBS 6-programma’s Hart van Nederland (767.000 kijkers) en Shownieuws (618.000 kijkers). Deze zichtbaarheid draagt bij aan de doelstellingen van de Alzheimer Socks.

Verder in 2017

In ‘*Voor Ik Het Vergeet*’ volgde Angela Groothuizen een jaar lang mensen tussen de 31 en 65 jaar, die verschillende vormen van dementie hebben. In het voorjaar was bij RTL 4 te zien hoe Angela een intiem kijkje krijgt in het leven van mensen die tot voor kort nog volop in het leven stonden. Alzheimer Nederland werkte aan deze serie mee.

Senf Theaterpartners, Kik Productions, Alzheimer Nederland én Samen dementievriendelijk sloegen eind 2016 de handen ineen bij de **toneelproductie *De Vader***. Dit toneelstuk, met Jules Croiset en Johanna ter Steege in de hoofdrol, biedt een blik door de ogen van iemand met alzheimer. Op 20 december 2016 ging het stuk in première. De voorstellingen liepen door tot in september 2017. Vrijwilligers van Alzheimer Nederland waren bij de voorstellingen in het land aanwezig om voorlichting te geven. Jules Croiset ontving op 17 september 2017 een Louis d’Or voor zijn spel.

Dementie roept bij mensen die eraan lijden en hun omgeving veel vragen en onzekerheid op. Om die reden werd in 1997 in Leiden het Alzheimer Café opgericht: ontmoetingsavonden rond thema’s die spelen bij dementie. In 2017 vierden we daarom **twintig jaar Alzheimer Café**. Dit resulteerde in lokale media-aandacht. Inmiddels zijn er 241 Alzheimer Cafés in ons land.

2.5 Fondsenwerving

Om onze doelstellingen te halen, moeten we flinke ambities op het gebied van fondsenwerving hebben. We streven naar duurzame relaties met zo veel mogelijk donateurs en zoeken steeds meer de dialoog met allen die bij onze missie betrokken zijn. Het contact willen we zo persoonlijk en relevant mogelijk maken.

Doelen voor 2017	Resultaten in 2017
Een groei van inkomsten uit donaties en giften van ruim € 7 miljoen naar € 7,5 miljoen.	Gerealiseerd – Ruim € 7,9 miljoen inkomsten uit donaties en giften: een groei van 12% t.o.v. 2016.
Tenminste 31.000 nieuwe donateurs/giftgevers	Gerealiseerd – 40.311 nieuwe donateurs/giftgevers geworven, waarvan 20.501 met een machtiging. Het ‘actieve donateurs’-bestand is met 9,2% gegroeid tot 175.509.
Stijging van de gemiddelde geefwaarde van onze donateurs	Gerealiseerd – De gemiddelde geefwaarde steeg van € 43,15 in 2016 naar € 43,27 in 2017.

Evaluatie

Door met zo veel mogelijk mensen de dialoog aan te gaan en onze uiteenlopende activiteiten beter te integreren streven we naar meer tevredenheid en loyaliteit van allen die bij onze missie betrokken zijn. Zo kunnen we gericht fondsen werven en onze naamsbekendheid versterken. We constateren dat we goed op weg zijn als het gaat om het persoonlijk contact met onze donateurs en collecte-vrijwilligers.

We waren afgelopen jaar goed in staat om de groeiende urgentie in de samenleving rond het thema dementie om te zetten in de groei van financiële steun voor onze programma's. Dit stelde Alzheimer Nederland in staat om wetenschappelijk onderzoek te financieren, belangen te behartigen van mensen met dementie en mantelzorgers, hulp te bieden en het Nederlandse publiek te voorzien van informatie over de ziekte en de impact daarvan.

Plannen voor 2018

We gaan verder met het uitbouwen van de verschillende programma's om fondsen te werven. De breedte daarvan zorgt voor risicospreiding. Daarnaast versterken de programma's elkaar onderling. We leggen in 2018 de nadruk op online activiteiten.

In het voorjaar en najaar staan fondsenwervende campagnes gepland om een breed publiek te bereiken en nieuwe donateurs te werken. 'Stop dementie' wordt, net als in 2017, het uithangbord. Daarnaast hebben we als doel om zowel het aantal donaties als het bedrag per donatie te laten groeien:

- 47.000 nieuwe donateurs/giftgevers (toename van 17%)
- Verhoging van onze waarde voor giftgevers, onder meer door het meten van (donateurs) tevredenheid

Donaties en giften

Voor fondsenwerving onder particulieren zet Alzheimer Nederland een breed scala aan middelen in. In 2017 hebben we onze donateurs vooral benaderd met (e-)mailings en belackies. Nieuwe donateurs hebben we geworven via deur-aan-deur- en straatwerving, mailings per post, een tv-programma en onze online kanalen. Daarnaast ontvangen we donaties en giften van grote giftgevers (major donors) die € 1.000 per jaar of meer geven en via onze regionale afdelingen.

Doelstelling € 7,5 miljoen ruimschoots gehaald

Onze doelstelling voor 2017 was een opbrengst van € 7,5 miljoen uit donaties en giften. We ontvingen € 7,9 miljoen waarmee we een groei realiseerden van 12 procent ten opzichte van 2016. Via particuliere fondsenwerving kwam € 7,5 miljoen binnen (stijging 10% t.o.v. 2016); de inkomsten via grote giftgevers betrof ruim € 500.000 (stijging 75% t.o.v. 2016); via regionale afdelingen kwam ruim € 140.000 binnen (daling van 24% t.o.v. 2016).

Straatwerving: 'Wat is ūw meest onvergetelijke herinnering?'

Nieuwe donateurs hebben we vooral geworven via deur-aan-deur- en straatwerving. Mensen op straat reageerden positief op het bord met de tekst 'Wat is ūw meest onvergetelijke herinnering?' Omdat we het belangrijk vinden dat elk contactmoment 'goed' is, kregen onze wervers servicekaartjes mee met meer informatie over wat Alzheimer Nederland voor hen kan doen.

Tv-show Onvergetelijke Herinneringen

Het najaar stond in het teken van onze campagne Stop dementie. Hoogtepunt was het tv-programma *Onvergetelijke Herinneringen* dat SBS6 op zaterdag 21 oktober uitzond. Het werd gepresenteerd door Irene Moors, Jeroen van der Boom en Kees Tol. De campagne leverde 9.238 donateurs en giftgevers op, waarvan ruim 8.800 nieuwe (doelstelling was 6.800).

Multidisciplinair campagne voeren

Stop dementie is een voorbeeld van de goede ervaringen die we in 2017 hebben opgedaan met multidisciplinair campagne voeren. Andere voorbeelden zijn onze samenwerking rond media-momenten, zoals de documentaire *Voor ik het vergeet* (RTL4) in het voorjaar, de thema-uitzending van PAUW over dementie (NPO1) tijdens onze collecteweek en de documentaire *Het doet zo zeer* van Heleen van Rooijen (SBS6) eind december.

Sterke stijging online donaties

De inkomsten uit online donaties zijn in 2017 met maar liefst 60% gestegen. Onze online kanalen leveren niet alleen directe donaties en aankopen op, maar ook veel goede leads (contactgegevens van mogelijke nieuwe donateurs). Zo is het gratis *vergeet-mij-niet-speldje* dat we in 2016 hebben gelanceerd – en symbool staat voor een toekomst zonder dementie – in 2017 ca. 39.000 keer aangevraagd. Een groot deel van de aanvragers gaf vervolgens online een donatie of werd na telefonische benadering donateur. Ter gelegenheid van de Dag van de Mantelzorg (10 november) konden mensen het speldje voor een mantelzorger bestellen. Dit initiatief werd goed ontvangen.

Donatie of werd na telefonische benadering donateur. Ter gelegenheid van de Dag van de Mantelzorg (10 november) konden mensen het speldje voor een mantelzorger bestellen. Dit initiatief werd goed ontvangen.

Een groot succes is inmiddels ook de *Herinneringswand* die we begin 2017 lanceerden. Op deze webpagina kunnen mensen een online ‘tegeltje’ aanmaken met hun persoonlijke motivatie om te doneren. Dit levert prachtige teksten op.

Naast onze campagnes richtten we ons in 2017 op:

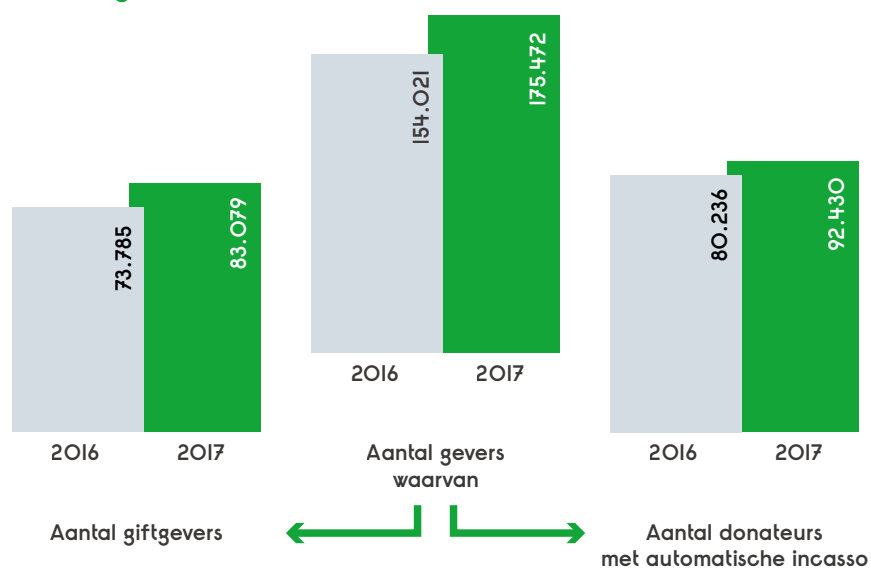
- **Het verminderen van de uitstroom van donateurs**, onder meer met een ‘welkomst-programma’ voor nieuwe donateurs. Daarnaast hadden we aandacht voor het behoud van donateurs van het voormalige ISAO (Internationale Stichting Alzheimer Onderzoek). Uit telefonisch onderzoek bleek ruim driekwart van de respondenten niet (meer) te weten dat ISAO in 2016 was samengegaan met Alzheimer Nederland.
- **Stabilisatie van inkomsten uit mailings**, onder meer door extra mailings rond thema’s als ‘dementie op jonge leeftijd’ en ‘de invloed van muziek en bewegen op dementie’. Bij een van de mailings stuurden we een verkort jaaroverzicht mee. Hiervan hadden we twee versies: een boekje en een krant. De krant leverde meer giften op, terwijl die minder kostte. In 2018 maken we daarom geen boekje meer.
- **Het creëren van meerwaarde van en voor onze relaties**, onder meer door onze communicatie meer af te stemmen op hun interessegebieden. Begin 2017 startten we een tevredenheidsenquête, waaraan ruim 5.000 respondenten meededen. Zij waardeerden ons werk gemiddeld met een 8,6. Regelmatig attendeerden we mensen op de mogelijkheid van een periodieke schenkingsovereenkomst. En met resultaat: het aantal periodieke schenkers steeg met 25% (van 1.202 naar 1.507). De gemiddelde waarde van deze overeenkomsten steeg met 32% van € 243,54 naar € 257,75.

Donaties en giften in cijfers

Online donaties

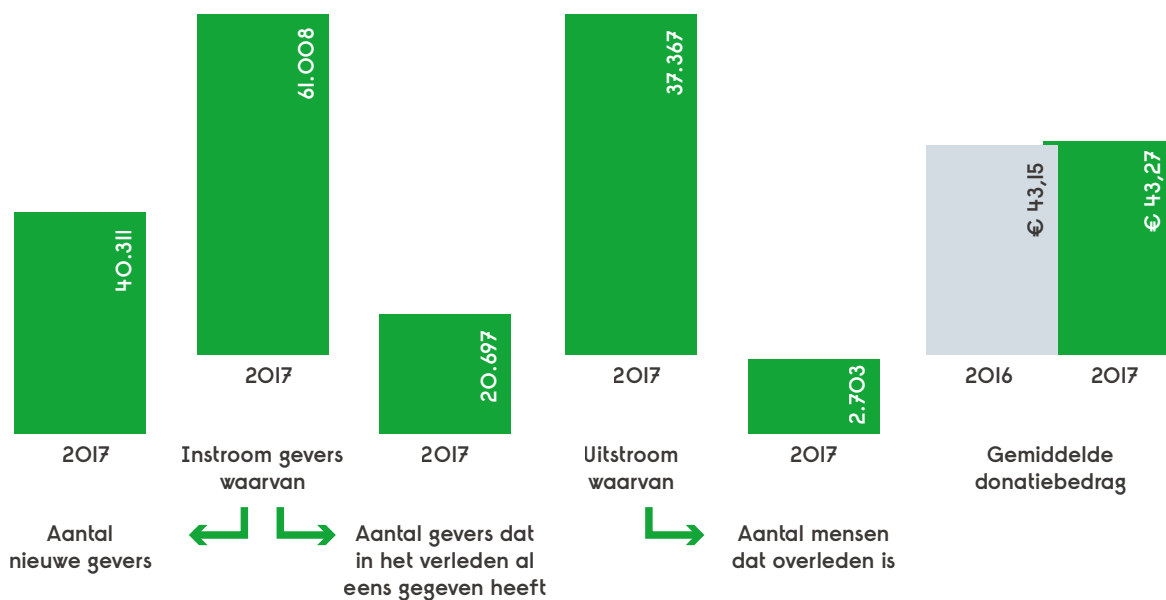
Aantal gevers

Instroom gevers

Uitstroom

Donatiebedrag

Belang van nalatenschappen

Inkomsten uit nalatenschappen dragen voor een belangrijk deel bij aan het realiseren van onze doelstellingen. We beseffen echter dat de overweging om Alzheimer Nederland in een testament op te nemen geen gemakkelijke beslissing is. Daarom gaan we op huisbezoek, voeren we telefonische adviesgesprekken en versturen we regelmatig mailings en enquêtes om onze achterban op deze mogelijkheid van ondersteuning te wijzen.

In 2017 is bovendien de campagne *Toegift.nl* gestart. Dit is een initiatief van 89 goede doelen om nalaten aan goede doelen bespreekbaar te maken en mensen aan te moedigen goede doelen op te nemen in hun testament.

Het afgelopen jaar lieten in totaal 112 mensen (een gedeelte) van hun nalatenschap na aan Alzheimer Nederland, voor een totaal bedrag van bijna € 3,9 miljoen. Al deze mensen zijn wij bijzonder dankbaar.

Mensen in actie voor Alzheimer Nederland

Elk jaar zijn er weer meer mensen die in actie komen voor het werk van Alzheimer Nederland. Het gaat om heel verschillende acties, die wij graag ondersteunen. Wij zijn dankbaar voor iedereen die op zijn of haar manier helpt in de strijd tegen dementie.

2bike4alzheimer

Eén van de opvallendste acties was opnieuw 2bike4alzheimer. Deze sponsorfietstocht werd vijf jaar lang door vrijwilligers georganiseerd, maar in 2017 door Alzheimer Nederland zelf.

Op zaterdag 23 en zondag 24 september 2017 deden 13 teams van vier tot zeven personen mee. Zij reden 24 uur lang een estafettetocht van 400 kilometer in en rond Amersfoort, in vijf etappes van 80 kilometer. De etappes

vormden samen een vergeet-mij-nietje, het symbool voor een toekomst zonder dementie.

Het enthousiasme en de motivatie bleken groot. Vrijwel alle deelnemers hebben namelijk iemand in hun directe omgeving met dementie voor wie zij fietsten. Samen brachten zij ruim € 60.000 op voor onderzoek naar de ziekte van Alzheimer.

Extra bijzonder waren de twintig deelnemers die zelf dementie hebben. De meesten van hen deden mee op initiatief van zorgorganisatie Vecht en IJssel. Samen met begeleiders reden zij op duofietsen een aangepaste route. Na afloop werd een dansje gedaan. De oudste deelnemer was 96 jaar!

Vera's Vettige Vijf

In 2017 vond voor de vijfde keer Vera's Vettige Vijf plaats. Het was tevens de laatste editie van deze survivalrun in Horst voor Alzheimer Nederland. De organisatie vindt namelijk dat je moet stoppen op het hoogtepunt! En een succes was het zeker. Ruim 1.000 deelnemers van klein tot groot trotseerden diverse hindernissen door modder en water. Zij zamelden hiermee € 7.000 in voor Alzheimer Nederland.

Scandinavian Covery Trial

Peter Lenten van het motorschip (ms) Conforza en Joannes Oorburg van ms Comienzo deden in januari mee aan de Scandinavian Covery Trial. Hun team heette CoCo Zwolle, naar de namen van hun schepen en hun thuishaven. De Covery Trial is een zware, winterse autotocht die ruim een week duurt. Van 6 tot 15 januari reden honderd deelnemende teams door Scandinavië. Onder barre omstandigheden met veel sneeuw, ijs en temperaturen tot min 30 legden zijn ruim 7.000 kilometer af. Hiermee zamelden Peter en Joannes € 11.500 in.

Marleen van der Loo

Musicalactrice Marleen van der Loo stond in 2017 25 jaar lang op de bühne. Dat vierde ze in april met een benefietconcert in theater Midi te Tilburg. De opbrengst schonk Marleen aan Alzheimer Nederland. Marleen: "Mijn moeder heeft de ziekte van Alzheimer, waardoor ik dit een belangrijk doel vind. Mijn personage 'Hannah Chaplin' in 'Chaplin de Musical' heeft ook alzheimer. Zo kon ik me goed inleven. Het was confronterend, maar ik ben ervan overtuigd dat deze rol op mijn pad moest komen."

Nijmeegse Vierdaagse

Tientallen mensen liepen de Vierdaagse van Nijmegen in 2017 voor Alzheimer Nederland, waaronder de elfjarige Isa. Samen met haar moeder liep zij om geld in te zamelen voor onderzoek naar dementie. Isa's opa is namelijk aan deze ziekte overleden. Isa bleek een geboren fondsenwervster: ze haalde maar liefst € 1.125 op.

Kijk voor een greep uit de lopende acties op www.inactievooralzheimer.nl.

Recordjaar voor onze collecteweek

De huis-aan-huis collecte is een oer-Hollandse traditie. Ook in 2017 gingen meer dan 20.000 collectanten voor Alzheimer Nederland langs de deur. Hartverwarmend om te zien dat zo veel mensen hetzelfde willen: een wereld zonder dementie. Samen maakten zij van 2017 een recordjaar.

Vooraf hadden we ons ook ten doel gesteld om er een recordjaar van te maken. Dit wilden we bereiken door meer collectanten te werven en een hogere gemiddelde busopbrengst te realiseren. We hebben veel aandacht besteed aan onze communicatie met collectanten. Ook deden we mee aan *Collecte 2.0*, een pilot waarbij in vijftig plaatsen met een pinpas gedoneerd kon worden. Daarnaast konden collectanten weer een online collectebus aanmaken. Mensen die niet met een bus langs de deur gaan, zien hierin ook steeds vaker een middel om in actie te komen. De extra online opbrengst bedroeg dit jaar € 40.000.

Ruim elf procent meer

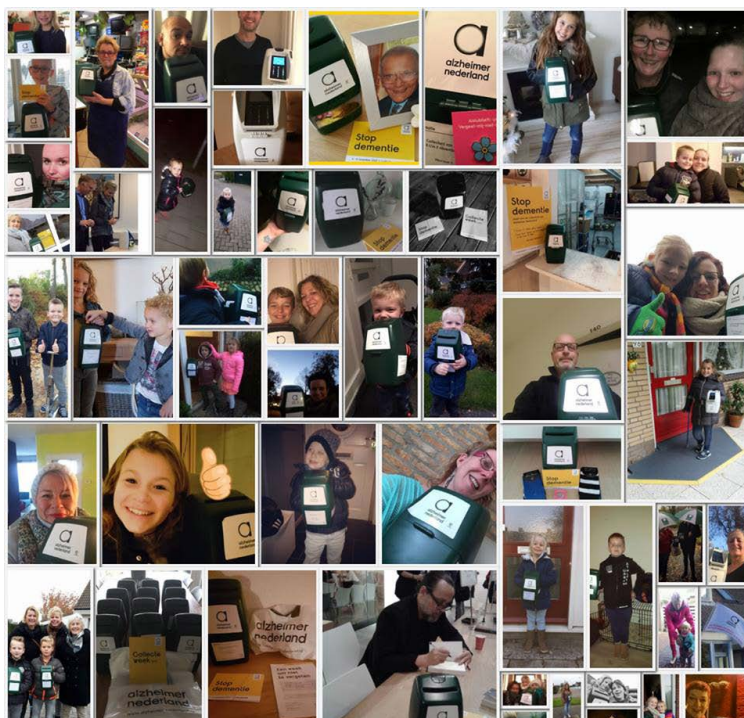
De opbrengst van de collecteweek 2017 kwam daarmee uit op maar liefst € 1.795.813, een stijging van ruim € 183.000 (ruim 11%) ten opzichte van 2016. Dankzij vele duizenden collectevrijwilligers wist Alzheimer Nederland dus opnieuw meer geld op te halen. Het doel om in 2020 € 2 miljoen op te halen komt steeds dichterbij.

Verder in 2017

De officiële overhandiging van de **bijdragen van de VriendenLoterij** over 2017 vond plaats in februari 2018 tijdens het jaarlijkse Goed Geld Gala: Alzheimer Nederland nam een cheque ter waarde van maar liefst € 1.639.330 in ontvangst. Deze mooie opbrengst wordt gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek en voor activiteiten die de kwaliteit van leven verbeteren voor mensen die nu dementie hebben en hun naasten.

We organiseerden twee **bijeenkomsten voor donateurs die geïnteresseerd zijn in onderzoek**. In april woonden ruim tachtig mensen een lezing van onderzoekster Wiep Scheper in Amersfoort bij. De bijeenkomst was geslaagd. Er is veel behoefte aan informatie over onderzoek en donateurs gaven aan het fijn te vinden om medewerkers van Alzheimer Nederland 'live' te kunnen spreken. Uit een enquête kwamen zeer positieve reacties naar voren. In november hielden we daarom een eveneens succesvolle bijeenkomst over erfelijke dementie, die we samen met het Alzheimercentrum Erasmus MC in Rotterdam organiseerden.

Enkele **bijzondere giften** mogen we niet onvermeld laten. Fonds Sluyterman van Loo heeft dit jaar € 35.000 bijgedragen voor het platform *Dementie.nl*. De Dorpmans-Wigmans Stichting investeerde € 150.000 in apparatuur voor drie verschillende onderzoeksinstituten.

Onze organisatie

3.1 Onze medewerkers en vrijwilligers

Onze ambitieuze doelstellingen vragen veel van onze organisatie. We moeten onze mensen en middelen daarom zo goed mogelijk inzetten. In dit hoofdstuk gaat het vooral om het eerste: onze mensen en hoe we hen ondersteunen.

Doelen voor 2017	Resultaten in 2017
Project Duurzame inzetbaarheid en talentmanagement • Inzicht in huidige en benodigde competenties • Beter omgaan met werkdruk / verzuimpreventie • Versterken middenkader	Gerealiseerd – zie artikel
Vernieuwing van het online Vrijwilligersplein en de maandelijkse digitale nieuwsbrief voor vrijwilligers	De oplevering van het platform is uitgesteld naar 2018. De nieuwsbrief voor vrijwilligers heeft sinds november 2017 een nieuwe look. Het aantal lezers steeg sindsdien voorzichtig. Dat geldt ook voor het aantal gelezen artikelen.
Gedragscodex voor medewerkers en vrijwilligers ontwikkelen	Gerealiseerd - De implementatie hiervan vindt plaats in 2018.
Opschoonactie registratie vrijwilligers	Gerealiseerd

Evaluatie

Mede als gevolg van het samengaan van Alzheimer Nederland en ISAO en de start van ons programma *Samen dementievriendelijk*, kwamen er in 2016 veel nieuwe gezichten binnen. We hebben dat jaar veel aandacht besteed aan het verwelkomen en inwerken van deze medewerkers. 2017 bood weer meer ruimte voor ontwikkeling, groei en aandacht voor alle medewerkers. Die ruimte hebben we volop benut door ons in te zetten voor talentontwikkeling en opleiding/coaching. Dit gaan we in 2018 voortzetten.

Alzheimer Nederland heeft kundige en betrokken vrijwilligers die aan de basis staan van ons werk in het hele land. Daar zijn we trots op! We merken ook dat het steeds meer inspanning kost om vrijwilligers te werven.

In 2017 is de Werkgroep Vrijwilligersbeleid samengesteld en voortvarend aan de slag gegaan met de verbeterpunten vanuit het tevredenheidsonderzoek onder vrijwilligers in 2016. Dit heeft al tot mooie resultaten geleid, zie artikel 'Onze vrijwilligers'.

Plannen voor 2018

We willen graag weten welke invloed onze inspanningen hebben op het werkplezier, het onderling vertrouwen en de bevologenheid van onze medewerkers. Daarom gaan we in 2018 opnieuw onderzoek doen naar hun tevredenheid, met name wat de genoemde aspecten betreft. Tegelijkertijd evalueren we dit jaar de wijze waarop de afdelingen en de afdelingsvrijwilligers worden ondersteund vanuit het hoofdkantoor in Amersfoort en door de regio-coördinatoren in het land. We willen weten of we de goede dingen doen en of we die dingen goed doen. Ook gaan we ons richten op de implementatie van gedragsregels voor medewerkers en vrijwilligers die we samen opgesteld hebben.

Met een wervingscampagne voor nieuwe vrijwilligers willen we Alzheimer Nederland beter positioneren als vrijwilligersorganisatie. Daarnaast gaan we op vernieuwende wijze via social media en lokale netwerken vrijwilligers werven. Ons nieuwe online Vrijwilligersplein wordt opgeleverd zodat we vrijwilligers nog meer kunnen voorzien van actuele informatie en handige materialen. In april 2018 staat de tweejaarlijkse Vrijwilligersdag gepland.

Talentmanagement en duurzame inzetbaarheid

Na de personele wijzigingen in 2016 konden we in 2017 aan de slag om in kaart te brengen wat we nodig hebben om onze strategische doelstellingen te realiseren. Als betrokken werkgever vinden we het belangrijk dat onze medewerkers hier op een duurzame, gezonde en optimale manier aan kunnen bijdragen. Samen met *Gail's Company* hebben we het project *Duurzame inzetbaarheid* en *talentmanagement* opgezet, waarvoor we ook een subsidie ontvingen van het Europees Sociaal Fonds.

Met het project hadden we verschillende doelstellingen die wij in 2017 ook grotendeels gerealiseerd hebben:

- **Inzicht in aanwezige en benodigde competenties (strategische personeelsplanning)**

Al onze medewerkers deden een talentscan, die inzicht geeft in hun competenties en ontwikkelmogelijkheden. Op basis daarvan hebben we gekeken welk type medewerkers en competenties we nog nodig hebben. Er is een actieplan opgesteld en voor 2018 een opleidingsplan.

- **Verzuimpreventie/beter leren omgaan met werkdruk**

Uit een risico-inventarisatie in 2016 bleek dat medewerkers van Alzheimer Nederland een hoge werkdruk ervaren. We hechten zeer aan de gezondheid van onze medewerkers. Daarom hebben we in 2017 gekeken hoe we daaraan kunnen bijdragen. Aan de hand van een verzuimscan maakten we werkdruk bespreekbaar en kregen we meer inzicht in de weerbaarheid van onze medewerkers. Voor een aantal van hen zijn preventieve programma's opgestart, bijvoorbeeld via coaching.

- **Versterking middenkader**

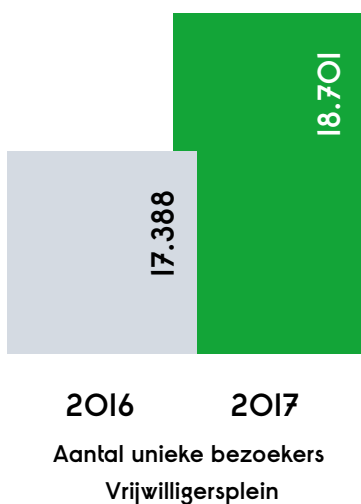
Doordat onze organisatie groeit, wordt er meer gevraagd van onze teamleiders. Op basis van de bovengenoemde talentscans hebben we voor hen een programma ontwikkeld met aandacht voor leiderschapskwaliteiten, beleidsmatige kwaliteiten en competentieontwikkeling. Dit programma is in 2017 gestart en zal in 2018 worden voortgezet.

Onze vrijwilligers

Vrijwilligers zijn heel belangrijk voor onze organisatie. Daarom investeren wij in goede ondersteuning. Periodiek voeren we ook een tevredenheidsonderzoek uit onder vrijwilligers, voor het laatst in de zomer van 2016. Naar aanleiding daarvan hebben we in 2017 een speciale werkgroep ingesteld die tot taak kreeg ons vrijwilligersbeleid nog beter te maken. In deze werkgroep zitten afgevaardigden van al onze teams.

Vrijwilligers van Alzheimer Nederland kunnen rekenen op verschillende vormen van ondersteuning: actuele berichtgeving en materialen via ons online Vrijwilligersplein, een programma voor deskundigheidsbevordering en advies van medewerkers op het landelijke bureau. In augustus 2017 kwam daar een medewerker online communicatie bij, om zo ook extra aandacht te kunnen besteden aan de (online) werving van vrijwilligers.

Vrijwilligersplein

Deskundigheidsbevordering vrijwilligers

Totaal stonden 55 trainingen geagendeerd. Daarvan zijn er vijf geannuleerd door geringe belangstelling.

- **Alzheimer Café:**

Trainingen gespreksleiders Alzheimer Café:

- Alzheimer Café basistraining: 7 trainingen, 70 deelnemers
- Alzheimer Café vervolgtraining: 3 trainingen, 21 deelnemers
- Masterclass voor ervaren gespreksleiders: 2 trainingen, 17 deelnemers

Daarnaast hebben tientallen vrijwilligers de training voor ‘vrijwilliger Alzheimer Café’ gevolgd. Deze is bedoeld voor gastvrouwen/-heren, vrijwilligers voor de boekentafel en supporters.

- **Besturen regionale afdelingen:**

Voor de vrijwilligers van de regionale besturen wordt twee maal per jaar in elk van de vijf regio's het regio-overleg georganiseerd. De besturen ontmoeten elkaar, delen informatie en hun ervaringen met elkaar en met de landelijke organisatie. Totaal namen ca. 150 bestuursleden deel aan deze overleggen. Het najaarsoverleg wordt gewaardeerd met gemiddeld een 7,8. In 2017 namen daarnaast 17 voorzitters van de afdelingsbesturen deel aan het jaarlijkse voorzittersoverleg.

- **Overige trainingen en bijeenkomsten:**

- Introductiedag belangenbehartigers: 20 deelnemers
- Training Voorlichters: 10 deelnemers
- Training Fondsenwervers: 5 deelnemers
- Training PR/communicatie: 13 deelnemers
- Training Webmasters: 13 deelnemers
- Webinar Facebook: ca. 50 deelnemers
- Bijeenkomsten dementie.nl: ca. 100 deelnemers

We organiseerden in het voorjaar een introductietraining voor nieuwe vrijwilligers en in het najaar de training “Dilemma's bij dementie” voor alle vrijwilligers van de AlzheimerTelefoon. In 2018 staat het verbeteren van de registratie van de trainingen en het invoeren van een nieuw evaluatieformulier voor alle trainingen op het programma.

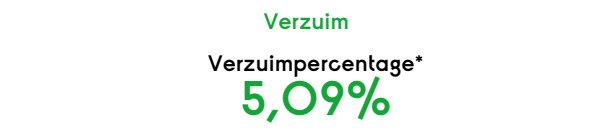
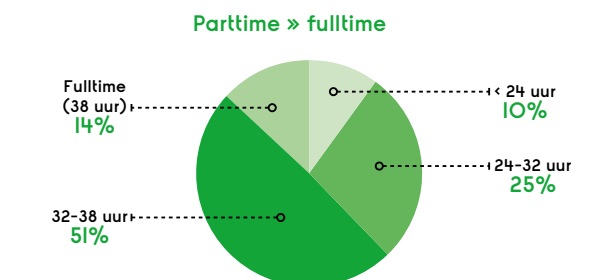
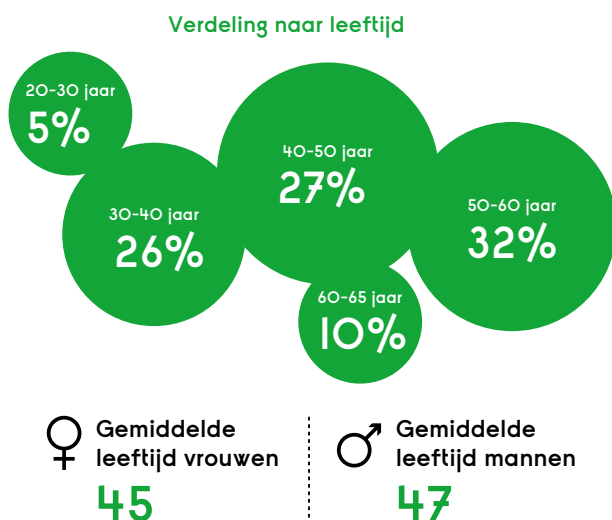
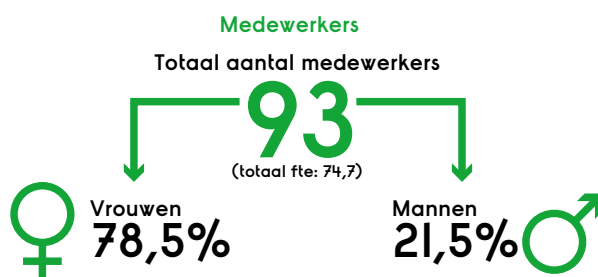
Resultaten Werkgroep Vrijwilligersbeleid

De Werkgroep Vrijwilligersbeleid is in 2017 direct aan de slag gegaan met de verbeterpunten vanuit het tevredenheidsonderzoek. Aan het einde van het jaar had zij onder meer de volgende resultaten geboekt:

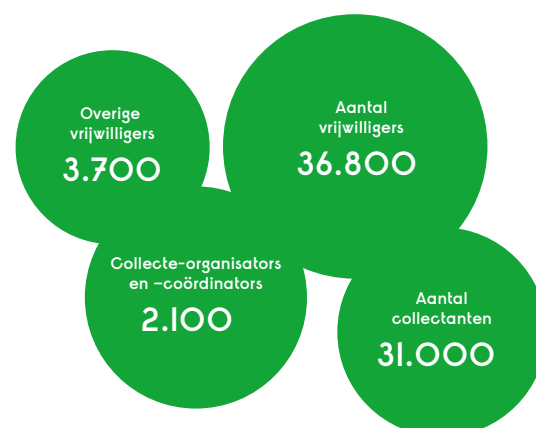
- installatie van een klankbordgroep voor vrijwilligers
- opschoning en periodieke controle van onze database van afdelingsvrijwilligers
- pilot voor online werving van nieuwe afdelingsvrijwilligers
- opzet van een ‘exit-interview’ (dat we vanaf 2018 gebruiken)
- aanzet tot de formulering van een gedragscode

Voor 2018 heeft de werkgroep de volgende speerpunten:

- onze positie als vrijwilligersorganisatie versterken (campagne-acties)
- nieuwe database/vernieuwd Vrijwilligersplein
- Vrijwilligersplein integreren met de Alzheimer Academie
- implementatie van de gedragscode
- organisatie van een Vrijwilligersdag, samen met Erasmus MC en TU Eindhoven

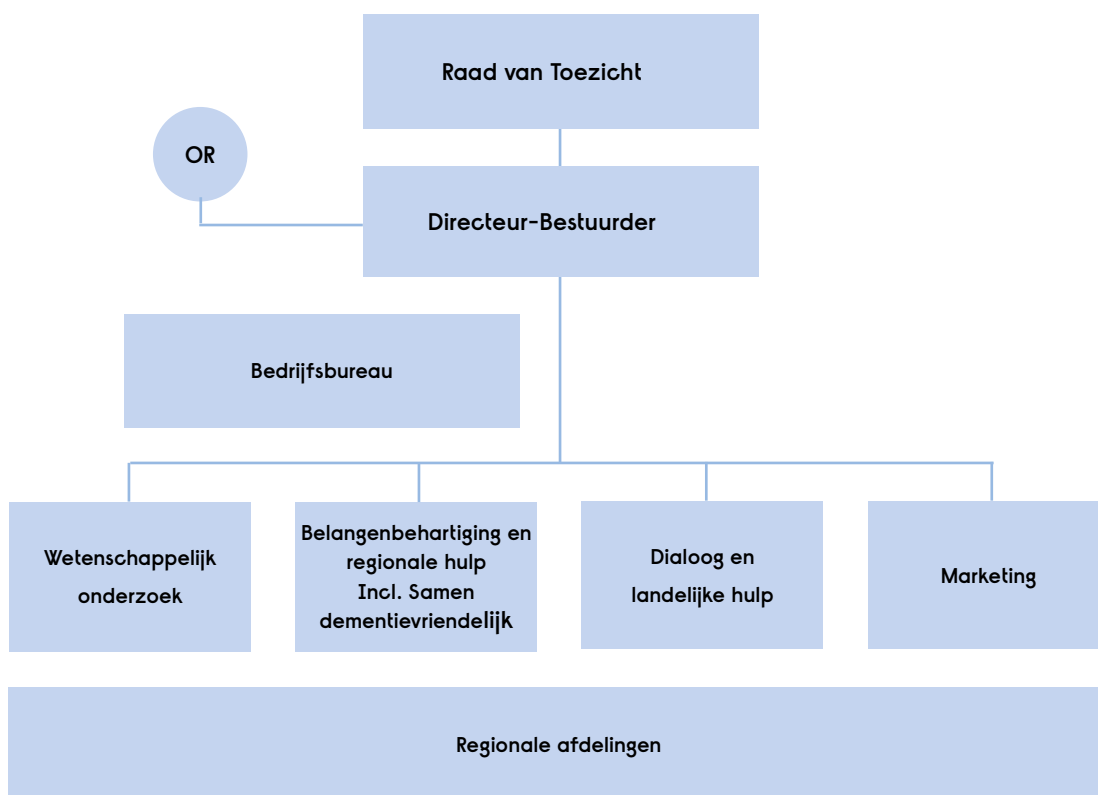
Vrijwilligers
(Aantallen bij benadering)

***Ziekteverzuim gestegen**

Het verzuimpercentage (excl. zwangerschapsverlof) komt voor 2017 uit op 5,09%. De dalende trend sinds 2011 is daarmee plotseling omgekeerd. De meldingsfrequentie is ook gestegen en komt uit op 1,1. Onze bedrijfsarts constateert dat de stijging vooral komt door een toename van het aantal medewerkers dat voor langere tijd moet verzuimen. Het gaat met name om medewerkers van 45 jaar en ouder. Er zijn geen aanwijzingen dat dit met het werk te maken heeft. Het beeld past bij een ouder wordende populatie en/of statistische fluctuatie. In 2018 zullen we met de arbodienst extra aandacht besteden aan tijdige en adequate verzuimbegeleiding om de verzuimduur beperkt te houden. Ook duurzame inzetbaarheid en de balans tussen werk en privé zijn belangrijke agendapunten.

Organogram

Het salaris bij Alzheimer Nederland is marktconform en op basis van 38 uur per week. Eén keer in de twee à drie jaar voeren wij een benchmark uit om te waarborgen dat onze salarissen marktconform blijven. We hebben een eigen arbeidsvoorwaardenregeling.

Verder in 2017

Begin 2017 organiseerde onze **ondernemingsraad** (OR) verkiezingen voor drie nieuwe leden, die vervolgens in maart 2017 konden worden aangesteld. De OR heeft onder meer advies gegeven over de inrichting van onze collecte-organisatie en het team ICT en Data Intelligence. Verder heeft de raad ingestemd met het project *Duurzame inzetbaarheid* dat hierboven beschreven wordt. Uiteraard is ook het ziekteverzuim in de overleggen aan de orde gekomen. De samenwerking met de interim directeur-bestuurder is zeer goed verlopen: de OR bleek opnieuw een belangrijke sparringpartner, wat beide partijen als zeer prettig ervaren hebben.

3.2 Bestuur en toezicht

Alzheimer Nederland is een door het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) 'erkend goed doel'. Dat wil zeggen dat onze donateurs en andere belanghebbenden erop kunnen vertrouwen dat wij aan de regels van het CBF voldoen en open en begrijpelijk communiceren over wat we willen bereiken.

De toetsing door het CBF versterkt het maatschappelijk vertrouwen in de sector (fondsenwervende organisaties) als geheel. Kijk voor meer informatie op www.cbf.nl. Ook volgen we de richtlijnen voor goed bestuur, zoals die zijn vastgesteld in de *Code Goed Bestuur Goede Doelen*. Deze code is te downloaden via de website: www.goededoelennederland.nl.

Alzheimer Nederland heeft een ANBI-status. Dit betekent dat de overheid Alzheimer Nederland erkent als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

Bestuur in 2017

Alzheimer Nederland wordt bestuurd door één directeur-bestuurder. Deze geeft leiding aan de organisatie, draagt de eindverantwoordelijkheid voor het beleid en legt verantwoording af aan een Raad van Toezicht.

Sinds oktober 2016 revalideert directeur-bestuurder mevrouw Gea Broekema-Procházka van een herseninfarct. Adjunct-directeur de heer Marco Blom heeft haar de eerste maanden waargenomen. Begin 2017 werd duidelijk dat de revalidatie geruime tijd in beslag zou gaan nemen. Daarom heeft de Raad van Toezicht deze

waarneming per 1 februari 2017 omgezet in de functie van interim-directeur-bestuurder. Zowel mevrouw Broekema-Procházka als de heer Blom hebben een aanstelling voor onbepaalde tijd.

Rond de jaarwisseling werd duidelijk dat mevrouw Broekema-Procházka niet meer kan terugkeren in haar functie als directeur-bestuurder. In maart 2018 nam zij op een passende manier afscheid van medewerkers en relaties. Daarmee kwam na elf jaar een einde aan haar gepassioneerde inzet voor Alzheimer Nederland. In 2018 wordt een nieuwe directeur-bestuurder geworven.

Nevenfuncties bestuur

Mevrouw Gea Broekema-Procházka heeft in 2017 geen uitvoering gegeven aan relevante nevenfuncties. Haar bestuurslidmaatschap van de Stichting Samenwerkende Gezondheidsfondsen (SGF) liep af per eind 2016.

De heer Marco Blom heeft de volgende relevante nevenfuncties:

- Bestuurslid Coöperatie Deltaplan Dementie
- Redactielid Denkbeeld, tijdschrift voor Dementie

Managementteam

Het beleid van Alzheimer Nederland wordt ontwikkeld door het managementteam (MT). Dit team bestaat in principe uit de directeur-bestuurder en drie managers die samen leiding geven aan de volgende vijf secties:

- Wetenschappelijk Onderzoek
- Belangenbehartiging en Regionale Hulp. Inclusief Samen dementievriendelijk
- Dialoog en Landelijke Hulp
- Marketing
- Bedrijfsbureau: P&O, Vrijwilligersbeleid, Publieksservice, ICT, Financiën en Corporate communicatie.

Aandachtspunten in 2017

Tot de belangrijkste aandachtspunten van het bestuurswerk in 2017 behoorden:

- Monitoring en eerste evaluatie van het samengaan van Alzheimer Nederland en ISAO,
- Actualisatie van onze strategie en meerjarenbegroting,
- Agenderen van de problematiek rond dementie, in de media en bij beleidsmakers,
- Op- en uitbouwen van relaties met partijen die kunnen bijdragen aan onze missie,
- Vertegenwoordiging bij Alzheimer's Disease International (ADI) en Alzheimer Europe,
- Samenwerking binnen het Huis voor de Gezondheid.

Toezicht in 2017

De Raad van Toezicht ziet toe op het beleid van Alzheimer Nederland. Een belangrijk onderdeel van deze taak is het controleren van financiële stukken, zoals de jaarrekening. De raad functioneert ook als werkgever van de directeur-bestuurder en kan – gevraagd en ongevraagd – advies geven. Raadsleden doen hun werk als onbetaalde vrijwilligers.

Bij het samengaan van Alzheimer Nederland en ISAO in 2016 heeft de Raad van Toezicht (RvT) haar huidige samenstelling gekregen. De RvT bestaat uit zeven personen: mevrouw Spies (voorzitter), de heer Padberg (vice-voorzitter) en de volgende leden: mevrouw Bolle en de heren Van Breukelen, Drost, De Keijzer en Spijkers.

Commissies

De raad kent twee commissies voor specifieke aspecten van het toezicht: de Financiële Commissie en de Remuneratiecommissie.

- **Financiële Commissie**

De Financiële Commissie bestaat statutair uit ten minste twee leden van de Raad van Toezicht, die door de raad worden benoemd. In 2017 kende de Financiële Commissie drie leden: de heer F.A.M. Spijkers (voorzitter), mevrouw M. Bolle en de heer R.A. Drost.

- **Remuneratiecommissie**

De Remuneratiecommissie bestaat uit de voorzitter en één ander lid van de Raad van Toezicht. In een 'jaargesprek' bespreken zij met de directeur-bestuurder het functioneren van laatstgenoemde en de samenwerking met de raad. Op basis van dit gesprek formuleert de commissie een advies voor de honorering van de directeur-bestuurder. In verband met de ziekte van mevrouw G. Broekema-Procházka heeft dit gesprek in 2017 niet plaatsgevonden. De commissie wordt gevormd door: mevrouw drs. J.W.E. Spies (voorzitter) en de heer G.W.A.M. Padberg.

Vergaderingen en thema's in 2017

In 2017 kwam de Raad van Toezicht vijf keer bijeen; de Financiële Commissie zes keer. Zoals elk jaar boog de raad zich in een vaste vergadercyclus over het jaarverslag en de jaarrekening over het afgelopen jaar (2016), de voortgang van het strategische plan en de begroting (als onderdeel van een meerjarenraming) voor het nieuwe jaar.

Daarnaast werden in 2017 onder meer de volgende onderwerpen besproken:

- Gezondheid van de directeur-bestuurder en de tijdelijke vervanging binnen de organisatie,
- Eerste evaluatie van het samengaan van Alzheimer Nederland met ISAO,
- Periodieke rapportage van de financiële resultaten in vergelijking met de begroting en de meerjarenraming,
- Resultaten van het wetenschappelijk onderzoek, met name de verleende subsidies in het kader van het *Deltaplan Dementie*,
- Voortgang en resultaten van het meerjarige programma *Samen dementievriendelijk*,
- Plannen en resultaten van de multimediale najaarscampagne voor werving van donateurs,
- Samenwerking met partijen die betrokken zijn bij de problematiek rond dementie,
- Voorstel voor aanpassingen in het beleggingsbeleid en besluit tot het beleggen van een deel van de continuïteitsreserve (defensief en duurzaam),
- Zelfevaluatie en het actualiseren van het rooster van aftreden van de leden van de Raad van Toezicht.

Alle vergaderingen werden bijgewoond door de interim-directeur-bestuurder.

Bezoldiging directie

Na advies door de Remuneratiecommissie stelt de Raad van Toezicht het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en die van andere bezoldigingscomponenten vast. Dit beleid wordt periodiek geactualiseerd. De laatste evaluatie was in 2015. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt Alzheimer Nederland de *Regeling beloning directeuren van goede doelen* ten behoeve van besturen en raden van toezicht (zie www.goede-doelennederland.nl).

De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij Alzheimer Nederland vond plaats door de Raad van Toezicht. Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score van 490 punten met een maximaal jaarinkomen van € 129.559 (1 FTE/12 mnd.). De voor de toetsing, aan de geldende maxima, relevante werkelijke jaarinkomens van de directeur-bestuurder Gea Broekema-Procházka bedroeg € 123.081 (1 FTE/12 mnd.).

Vanaf 15 oktober 2016 wordt Gea Broekema-Procházka in verband met haar afwezigheid door ziekte vervangen door Marco Blom van Alzheimer Nederland. Tot 1 februari 2017 was Marco Blom waarnemend directeur-bestuurder. Vanaf 1 februari 2017 is hij door de Raad van Toezicht officieel benoemd als interim directeur-bestuurder en ontvangt vanaf dat moment een vervangingstoelage tot het einde van de vervangingsperiode. De voor de toetsing, aan de geldende maxima, relevante werkelijke jaarinkomens van de interim directeur-bestuurder Marco Blom bedroeg € 112.974 (1 FTE/12 mnd.).

Het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellings, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn, bleven voor zowel Gea Broekema-Procházka als door haar vervanger Marco Blom binnen het in de regeling opgenomen maximum bedrag van € 181.000 per jaar. De belaste vergoedingen/bijtellings, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen.

Meer informatie over de bezoldiging van onze directie vindt u in de *verkorte jaarrekening* (paragraaf 4.4) in de toelichting op de staat van baten en lasten.

Externe controles

Onze jaarrekening wordt altijd door een externe accountant gecontroleerd. Voor de jaarrekening over 2017 is deze controle uitgevoerd door accountants van Mazars. Ook het CBF (Centraal Bureau Fondsenwerving) neemt elk jaar de jaarrekening door. Elke vijf jaar toetst dit bureau de hele organisatie, in verband met eventuele verlenging van de erkenning als goed doel. Alzheimer Nederland heeft sinds 1 juli 2016 de aanduiding ‘erkend goed doel’. Daarmee werd het CBF-keurmerk dat is inmiddels is afgeschaft, vervangen.

Evaluatie

Jaarlijks evalueert de Raad van Toezicht zijn eigen functioneren, met aandacht voor:

- Samenstelling van de raad en onderlinge samenwerking/communicatie
- Rollen en taakuitoefening van individuele leden
- Rol als werkgever, toezichthouder en adviseur
- Samenwerking met en informatievoorziening door de directeur-bestuurder
- Inzicht in maatschappelijke waardering door stakeholders.
- Prioriteiten en aandachtspunten voor de komende periode

In haar laatste vergadering van 2017 heeft de Raad van Toezicht een zelfevaluatie gehouden. Ook zijn in deze vergadering drie leden van de raad herbenoemd voor een tweede termijn.

Samenstelling Raad van Toezicht 2017

Mevrouw mr. drs. J.W.E. Spies – voorzitter (tot 2018, herbenoembaar)

Burgemeester van Alphen aan den Rijn

Lid bestuur *Nationaal Groenfonds*

Voorzitter bestuur *Veilig Verkeer Nederland*

Voorzitter Raad van Toezicht Reclassering Nederland

De heer prof. dr. G.W.A.M. Padberg – vicevoorzitter (tot 2020, niet herbenoembaar)

Vertrouwenspersoon voor het wetenschappelijk personeel Radboud Universiteit

Research Director *European Neuromuscular Centre (ENMC)*

Lid bestuur *FSHD Stichting*

Lid Science Committee en lid Scientific Advisory Board *FSH Society (USA)*

Medisch adviseur *Spierziekten Nederland*

Consultant *aTyr Pharma* en *Facio Therapies*

De heer ir. F.A.M. Spijkers – lid / voorzitter Financiële Commissie (tot 2018, herbenoembaar)

Partner *DamhuisElshoutVerschure organisatieadviseurs*

Lid bestuur *Okura Executive Circle*

Mevrouw drs. M. Bolle – lid / lid Financiële Commissie (tot 2021, niet herbenoembaar)

Zelfstandig communicatieadviseur en directeur *adviesbedrijf M. Bolle*

Voorzitter bestuur *Straatnieuws Rotterdam en Den Haag*

Voorzitter *Kofi Annan Stichting*

Lid bestuur *Nieuwe Kerk aan het Spui, Den Haag*

De heer drs. J.J.H. van Breukelen – lid (tot 2019, niet herbenoembaar)

Chairman Board of Directors *Altice Group*

Senior Adviser *Permira Advisers LLP*

Senior Adviser *Barclays Bank PLC*

Chairman Board *Bosal Group*

Member *Investment Committee Ponooc*

Advisory Board Member *Rotterdam School of Management – Erasmus University Rotterdam*

De heer drs. R.A. Drost – lid / lid Financiële Commissie (tot 2018, niet herbenoembaar)

Chief Financial Officer *VodafoneZiggo*

Bestuurslid/penningmeester *Stichting Uitmarkt Amsterdam*

De heer drs. J.A.L. de Keijzer – lid (tot 2021, niet herbenoembaar)

Arts

Voorzitter bestuur *Stichting Vrienden van Dignis*

Mentor/adviseur bij *Stichting Nestorkring*

Lid bestuur *Cura Vera*

Werving, benoeming en ontslag

De Raad van Toezicht benoemt en ontslaat zelf zijn leden en werft deze aan de hand van een profielschets. We letten op een evenwichtige samenstelling, met leden die expertise hebben op één (of meerdere) van de volgende gebieden: wetenschappelijk onderzoek rond dementie, marketing, communicatie, media, bedrijfsleven, financiën. Ook willen we iemand met ervaring met (de zorg rond) dementie in de raad en streven we naar een goede verdeling in geslacht, leeftijd en maatschappelijke achtergrond. Alle leden moeten bestuurlijke kwaliteiten hebben en blijf geven van betrokkenheid bij dementie en Alzheimer Nederland. De leden worden steeds voor een periode van vier jaar benoemd en kunnen één keer herbenoemd worden.

Over onze planning en controle

Alzheimer Nederland gaat op een verantwoorde manier om met haar inkomsten. Daar hoort bij dat we transparant zijn: we laten graag zien hoe de werkzaamheden waaraan we geld besteden, bijdragen aan onze doelstellingen.

De effectiviteit van onze bestedingen meten we in de eerste plaats af aan de doelstellingen die we hebben vastgelegd. We doen dat aan de hand van een heldere planning- en controlecyclus, gebaseerd op onze meerjarenstrategie, de jaarplannen en de periodieke evaluatie daarvan.

Voor het toezicht op onze financiën hebben we interne controlemaatregelen. Deze maatregelen worden besproken met de Financiële Commissie, die ook mogelijke risico's voor de uitvoering van ons werk beoordeelt. Binnen het MT vindt elke maand een financiële rapportage plaats op project- en organisatieniveau. Halverwege het jaar en in voorbereiding op het volgende jaar komt een integrale rapportage aan de orde.

Efficiënte besteding van middelen

Om de efficiency van onze bestedingen te waarborgen hanteren we een aantal normen. Zo streven we ernaar om van iedere ingezamelde euro ten minste 75% aan onze doelstellingen te besteden. Daarnaast hanteren we een norm voor de kosten voor eigen fondsenwerving ten opzichte van de gerealiseerde inkomsten daaruit. Ons streefpercentage ligt tussen de 18 en 22 procent. De derde norm betreft de kosten voor beheer en administratie. Alzheimer Nederland wil dat deze niet meer dan 5% van de totale lasten bedragen. In 2017 zijn al deze normen gehaald. Meer gedetailleerde informatie over deze ratio's vindt u in paragraaf 4.2.

3.3 Onze omgeving

Omdat dementie een steeds grotere impact op onze samenleving heeft, is het van belang dat ons werk een breed draagvlak heeft. Gelukkig ervaren wij dat de aandacht voor dementie groeit en daarmee ook de waardering voor ons werk. We willen dat iedereen die met dementie te maken heeft, ons weet te vinden. Daarom zijn we ons bewust van onze omgeving en de mogelijkheden die samenwerking ons biedt.

Ons contact met belanghebbenden

Alzheimer Nederland heeft te maken met vele (groepen) belanghebbenden. In de eerste plaats natuurlijk mensen met dementie en hun omgeving. Daarnaast kunt u denken aan donateurs, onderzoekers, overheden, bedrijven, media, etc.

We streven ernaar om van al onze contacten tweerichtingsverkeer te maken: een echte dialoog. Ook willen we onze communicatie steeds meer afstemmen op de verschillende interesses die onze doelgroepen hebben.

Mensen met dementie en mantelzorgers

Al ons werk draait om de wensen en behoeften van mensen met dementie en hun naasten. Alzheimer Nederland biedt hulp en informatie en behartigt hun belangen. Om dit goed te kunnen doen, is de dialoog met mensen met dementie en hun mantelzorgers essentieel. Wat houdt hen bezig? Waar hebben zij behoefte aan? Deze dialoog krijgt op verschillende manieren structureel vorm, onder meer via:

- Kerngroep met daarin acht mensen met dementie
- Focusgroepen rond specifieke thema's met mensen met dementie en/of mantelzorgers
- Alzheimer Cafés, waar ontmoeting en het delen van informatie en ervaringen centraal staan
- AlzheimerTelefoon, waar mensen terecht kunnen met specifieke vragen
- Alzheimer Panel van mantelzorgers, die we een aantal keer per jaar bevragen

Informatie over dementie en alles wat daarbij komt kijken, delen we onder meer via de websites www.alzheimer-nederland.nl en www.dementie.nl (met forum), via onze app Alzheimer Assistent en verschillende brochures.

Overheid en onderzoekers

Onze inzet voor de belangen van mensen met dementie en mantelzorgers kenmerkt ook onze relatie met de overheid. Het ministerie van VWS en de gemeenten zijn daarbij onze belangrijkste contacten.

Bij het stimuleren en faciliteren van wetenschappelijk onderzoek werken we uiteraard samen met vele nationale en internationale onderzoekers. Al deze mensen helpen we ook verder door hen met elkaar in contact te brengen.

Donateurs

Ons werk zou onmogelijk zijn zonder de betrokkenheid van vele donateurs. Of het nu om particuliere gevers gaat, vermogensfondsen of bedrijven, we hechten aan goede relaties met hen. Daarom houden we hen zo goed mogelijk op de hoogte van ons werk en de resultaten die we daarmee bereiken. We doen dat onder meer via www.alzheimer-nederland.nl en www.inactievooralzheimer.nl. Daarnaast hebben we ons magazine Alz... (oplage 100.000) en nieuwsbrieven voor verschillende doelgroepen. Donateurs ontvangen elk jaar ons verkort jaarverslag en andere post (met informatie en verzoeken om giften). Om te weten waar onze donateurs behoefte aan hebben, stellen we regelmatig vragen via (telefonische) enquêtes en interviews.

Voor meer informatie over onze relatie met donateurs verwijzen wij naar de paragrafen 2.4 *Communicatie* en 2.5 *Fondsenvererving*.

Het Nederlandse publiek

Via social media en onze digitale nieuwsbrief gaan we met zo veel mogelijk mensen het gesprek aan over ons werk, onze standpunten en actuele ontwikkelingen. Via Twitter en LinkedIn hebben we vooral contact met belangenbehartigers, samenwerkingspartners, politiek, pers en onderzoekers. De volgers van onze Facebook-pagina bestaan uit verschillende groepen: mantelzorgers, medewerkers in de zorg en andere geïnteresseerden. Onze website www.alzheimer-nederland.nl biedt voor alle doelgroepen uiteenlopende informatie. Ook onze publieksservice (via ons algemeen telefoonnummer en info@alzheimer-nederland.nl) is voor iedereen bereikbaar.

Klachten

Bij een servicegerichte organisatie hoort dat we klachten over ons werk serieus nemen. Hiervoor hebben we een protocol dat is afgestemd met het CBF (Centraal Bureau Fondsenwerving), een onafhankelijke stichting, die toezicht houdt op goede doelen.

In het klachtenprotocol staat onder meer dat we klachten binnen vijf werkdagen in behandeling nemen. Onze klachtenregisseur is verantwoordelijk voor de registratie van klachten en de gevolgdde procedure. Op het hele proces berust geheimhoudingsplicht. Mensen hebben ook altijd de mogelijkheid om een klacht over ons in te dienen bij het CBF of de brancheorganisatie Goede Doelen Nederland. De tekst van onze klachtenprocedure is bij ons aan te vragen of [hier online](#) te vinden.

Klachten in 2017

In 2017 hebben we in totaal 37 klachten geregistreerd en 297 zogenaemde ‘uitingen van ongenoegen’. Tot deze laatste categorie behoren op- en aanmerkingen die door de melder zelf nadrukkelijk niet als klacht aangemerkt worden. Evenals voorgaande jaren ging het vaak om ergernissen over (de frequentie van) onze mailings. Een zevental klachten ging over de collecte.

Het aantal klachten en uitingen van ongenoegen is toegenomen ten opzichte van 2016 (twintig klachten en 214 uitingen van ongenoegen). Na analyse van de klachten blijkt dat deze minstens voor de helft ten onrechte als klacht geregistreerd zijn en eerder een uiting van ongenoegen zijn. Er zijn inmiddels nieuwe afspraken gemaakt over een betere registratie van klachten en uitingen van ongenoegen.

Wat betreft de ergernissen over onze mailings weten we inmiddels dat we de wijze waarop we selecties maken van adressen kan worden verbeterd. Deze verbeteringen passen we in 2018 toe. De klachten in verband met de collecte zijn direct besproken en zo mogelijk opgelost met de desbetreffende collectevrijwilliger en diegene die de klacht heeft ingediend.

Samenwerkingsverbanden

Alzheimer Nederland werkt – landelijk en lokaal – samen met vele partners om haar ambities waar te maken. We delen onze expertise, doen onderzoek en maken beleid. Tot onze partners behoren belangenverenigingen, zorginstellingen, overheden en onderzoekscentra, maar ook het bedrijfsleven en zorgverzekeraars.

Deltaplan Dementie

Het *Deltaplan Dementie* is een kenniscoöperatie en fungeert als een netwerk waarin bedrijfsleven, dienstverleners, onderwijs, wetenschap, zorgaanbieders en zorgverzekeraars hun krachten bundelen tegen dementie. Alzheimer Nederland is één van de initiatiefnemers van dit unieke achtjarige programma (2013 – 2020), waarin de participanten zich samen inzetten voor a) meer wetenschappelijk onderzoek, b) betere dementiezorg en c) een dementievriendelijke samenleving. Inmiddels zijn al 60 organisaties lid van dit netwerk. Meer informatie over *Deltaplan Dementie*: www.deltaplاندementie.nl.

VriendenLoterij

Sinds 2002 is Alzheimer Nederland één van de vaste beneficiënten van de [VriendenLoterij](#). De VriendenLoterij steunt organisaties die zich richten op gezondheid en welzijn in Nederland. De helft van ieder lot gaat direct naar het goede doel. Met hulp van de deelnemers aan de VriendenLoterij kunnen wij investeren in innovatief onderzoek en onze dienstverlening aan mensen met dementie en mantelzorgers. De campagne die we in het najaar van 2015 samen met de VriendenLoterij uitvoerden, levert nog steeds veel op.

PGGM

PGGM sluit vanuit haar missie ‘Mensen helpen bij het realiseren van een waardevolle toekomst’ naadloos aan bij de doelstellingen van Alzheimer Nederland. De pensioenuitvoeringsorganisatie is sinds 2013 onze maatschappelijk partner. Zij werkt met ons samen om meer onderzoek mogelijk te maken en zo veel mogelijk ondersteuning te bieden aan mensen die met dementie te maken hebben. Dit laatste doet PGGM met name ook als founding partner van ons online platform *Dementie.nl* en door samen met ons het programma Samen dementievriendelijk uit te voeren. PGGM is lid van het Deltaplan Dementie en maakt zich dus op veel gebieden sterk voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Medewerkers van PGGM organiseerden ook in 2017 een Spinning Marathon, waarvan de opbrengst ten goede kwam aan wetenschappelijk onderzoek.

CZ

CZ is eveneens lid van het Deltaplan Dementie en werkt sinds 2016 met ons samen als founding partner van *Dementie.nl*. Als zorgverzekeraar zonder winstoogmerk zet CZ zich in om de zorg goed, betaalbaar en toegankelijk te houden. Ook voor mensen met dementie willen zij daarin voorop lopen. Op *Dementie.nl* deelt CZ haar kennis over dementie om mantelzorgers te helpen bij hun zorgtaak. Een expert vanuit CZ staat klaar om bezoekers van het platform direct verder te helpen bij hun vragen. CZ biedt via haar eigen kanalen diensten aan (zoals online seminars en het mantelzorgboek) om mensen met dementie en hun omgeving te ondersteunen.

WeHelpen

WeHelpen ondersteunt mantelzorgers door middel van een digitale tool waarin de zorg en hulp rondom iemand met bijvoorbeeld dementie kan worden gedeeld en georganiseerd. Je kunt zo buurtbewoners vinden die aangeven best eens een handje te willen helpen. Dit verhoogt de mogelijkheid om langer thuis te blijven wonen. Alzheimer Nederland gelooft in deze werkwijze. Samen met WeHelpen willen we bijvoorbeeld de samenleving stimuleren om zich in te zetten voor een dementievriendelijk Nederland.

KNB

Ook de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (**KNB**) werkt sinds 2016 met ons samen, in het bijzonder op *Dementie.nl*. Bezoekers van het platform krijgen vanuit de KNB belangrijke voorlichting en informatie over thema's rond het vastleggen van financiële en medische wensen, die bij dementie relevant worden. Hiervoor is ook een expert vanuit KNB aan het platform verbonden.

Kenniscentrum Dementie op jonge leeftijd

Alzheimer Nederland is aangesloten bij een aantal belangenverenigingen. Voor jonge mensen met dementie is er het **Kenniscentrum Dementie op jonge leeftijd**. Hierbij zijn ongeveer 25 organisaties aangesloten, allemaal gespecialiseerd in zorg voor jonge dementiepatiënten. Gezamenlijk verzamelen en verspreiden we ervaring en kennis, zodat anderen hier gebruik van kunnen maken. Daarnaast ondersteunt Alzheimer Nederland de **FTD-expertgroep**. Dit is een laagdrempelige vraagbaak voor professionals over frontotemporale dementie.

Patiëntenfederatie Nederland

In 2016 is Alzheimer Nederland lid geworden van [Patiëntenfederatie Nederland](#). Deze koepel van patiëntenorganisaties maakt zich sterk voor iedereen die zorg nodig heeft. Als lid zijn we ook één van de organisaties die meewerken aan de actie [Geef een kamerlid een patiënt cadeau](#), waarbij Tweede Kamerleden gekoppeld worden aan iemand met een ernstige ziekte. Daarnaast werken we samen om het gebruik van zorgkaart.nl te bevorderen bij dementie.

Dementievriendelijke bedrijven

Mensen met dementie wonen steeds langer thuis. Om dit zo lang mogelijk vol te houden is het van belang dat zij bijvoorbeeld in winkels en het openbaar vervoer op een goede manier benaderd worden. Dat is ook één van de doelstellingen van het programma Samen dementievriendelijk. Albert Heijn heeft zich vanaf de start aan deze doelstelling verbonden. Met online en offline cursussen leren medewerkers van supermarkten hoe je kunt omgaan met mensen met dementie. Andere voorbeelden zijn Aegon, MAAT Beveiliging, Rabobank, Sociaal Fonds Taxi en het VU Medisch Centrum.

Internationale samenwerking

Internationaal is Alzheimer Nederland aangesloten bij Alzheimer's Disease International ([ADI](#)) en Alzheimer Europe ([AE](#)). Alzheimer's Disease International komt wereldwijd op voor de belangen van mensen met dementie. Alzheimer Europe doet dit binnen Europa. Beide organisaties zorgen voor kennis- en informatie-uitwisseling tussen aangesloten zusterorganisaties. Nederland behoort zowel op het gebied van wetenschappelijk onderzoek als in hulp en ondersteuning aan mensen met dementie en mantelzorgers tot de toonaangevende landen. In 2019 is Alzheimer Nederland gevraagd het jaarlijkse congres van Alzheimer Europe te organiseren.

Daarnaast nemen we samen met [LECMA](#) (Frankrijk) en [AFI](#) (Duitsland) deel aan een internationale wetenschappelijke adviesraad, die voorstellen voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek in elk van de landen beoordeelt. Deze adviesraad bestaat uit 27 wetenschappers uit Nederland, Frankrijk en Duitsland.

Huis voor de Gezondheid

Bij Alzheimer Nederland zoeken we steeds naar mogelijkheden om onze bedrijfsvoering efficiënter te maken. Dit doen wij ook door krachten te bundelen met onze collega's in het Huis voor de Gezondheid. We werken intensief samen op het gebied van huisvesting, facilitaire ondersteuning en inkoop. Deze manier van samenwerken levert de vijf deelnemende organisaties zowel kwaliteitsbewustzijn als kostenbesparingen op. In 2017 hebben we onze samenwerking op het gebied van ICT verder vormgegeven met het in gebruik nemen van een gedeelde infrastructuur voor kantoorautomatisering. Door dit voor alle fondsen onder te brengen bij één leverancier wordt het beheer vereenvoudigd. Ook zijn er afspraken gemaakt om gezamenlijk hardware in te kopen. In het kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is binnen het Huis voor de Gezondheid gewerkt aan gezamenlijk wachtwoordbeleid en de technische beveiliging van werkplekken (onder meer door toepassing van encryptie op laptops). Daarnaast verhuren we een deel van onze kantoorruimte aan het Nederlands Gebarencentrum en zijn zowel het Deltaplan Dementie als het Kenniscentrum Dementie op Jonge Leeftijd bij ons gehuisvest.

Andere samenwerkingsverbanden

Als gezondheidsfonds bundelen we graag onze krachten waar mogelijk. Daarom zijn wij aangesloten bij de [Samenwerkende Gezondheidsfondsen](#) en lid van [Goede Doelen Nederland](#), de brancheorganisatie van erkende goede doelen. Over onze samenwerking met de Alzheimer Centra in ons land leest u meer in hoofdstuk 2.1 *Wetenschappelijk Onderzoek*.

Een gezonde leefomgeving

Met ons werk dragen we bij aan de gezondheid en levenskwaliteit van mensen met dementie en hun naasten. Onze voorlichting over het belang van een gezonde leefstijl zal op termijn resulteren in een gezondere samenleving. Bij de uitvoering van al dit werk willen we zo veel mogelijk rekening houden met een gezonde leefomgeving.

Zo stimuleren we het gebruik van openbaar vervoer, zowel voor het woon-werkverkeer en dienstreizen als bij de organisatie van evenementen. Steeds vaker vermijden we de noodzaak van vervoer door telefonisch of online te overleggen, via een conference call of Skype.

Onze financiën

4.1 Inleiding

Alzheimer Nederland sloot het jaar 2017 af met een totaalbedrag aan baten van meer dan €19 miljoen. Dit was één miljoen meer dan begroot. Onderdeel van de baten is ook de subsidie van bijna €2 miljoen van het Ministerie van VWS voor het vijfjarige programma Samen dementievriendelijk. Het programma loopt tot 2020.

In 2017 gaven we €15,6 miljoen uit aan onze doelstellingen: 1) wetenschappelijk onderzoek, 2) belangenbehartiging en hulp en 3) communicatie en publieksvoorlichting. Dat is 81% van de totale baten. Daarmee voldoen we ruim aan ons streven om minimaal 75% van onze baten te besteden aan onze doelstellingen. De wervingskosten stegen licht ten opzichte van 2016 maar bleven binnen de vastgestelde begroting. In het eerste volle jaar na de fusie met de ISAO daalden de kosten voor Beheer en administratie van 4,5% van de totale lasten in 2016 naar 3,3% in 2017.

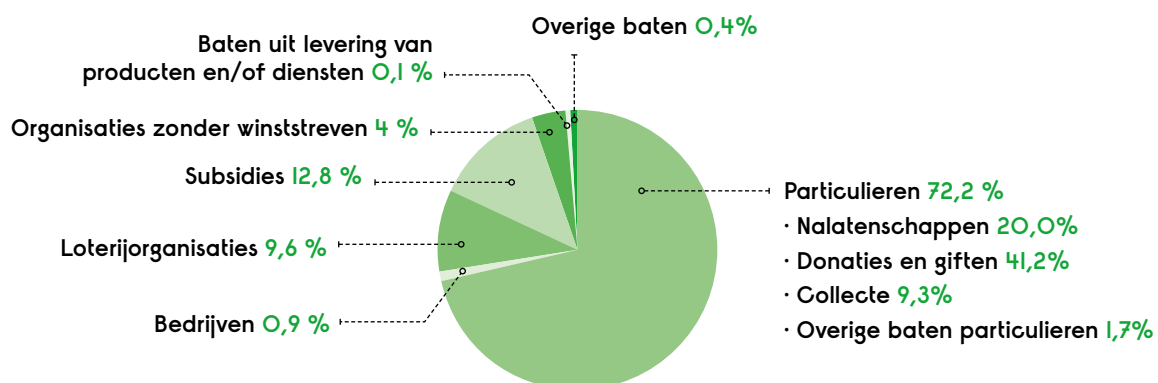
Uiteindelijk was het resultaat over 2017 bijna €350.000 negatief. Het tekort is gefinancierd door aanwending van enkele bestemmingsfondsen en het aanspreken van de overige reserve. Als gevolg van invoering van de *Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties* van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ 650) zijn de inkomsten uit herwaarderings van nalatenschappen die bekend werden na balansdatum als dotatie voor een bedrag van bijna €450.000 aan de reserve toegevoegd. De omvang van de continuïteitsreserve bleef ongewijzigd en bedraagt €3,5 miljoen.

Jaarrekening en invoering nieuwe richtlijn

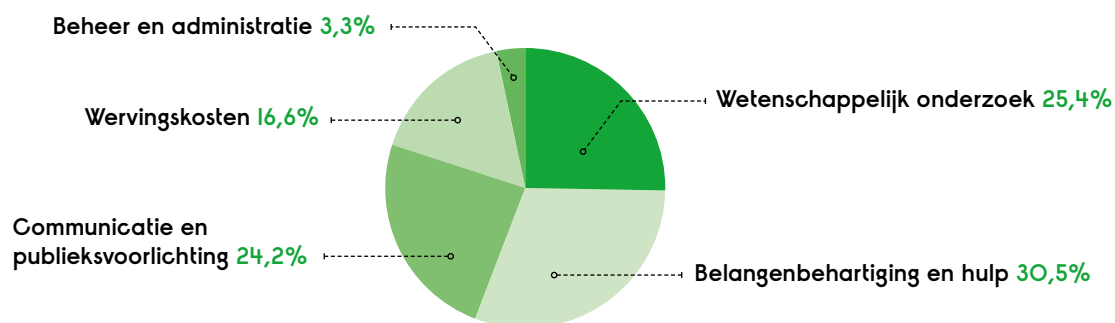
De presentatie van de jaarrekening is gewijzigd als gevolg van implementatie van de RJ 650. In overleg met de Financiële Commissie en de Raad van Toezicht is deze richtlijn in het eerste volle jaar na de [fusie met de ISAO](#) doorgevoerd. Daarbij zijn de cijfers over 2016 in overeenstemming gebracht met de presentatie volgens deze richtlijn.

Gelijktijdig zijn de doelbestedingen verder uitgesplitst. Dit sluit beter aan bij de statutaire doelstellingen van Alzheimer Nederland: 1) wetenschappelijk onderzoek, 2) belangenbehartiging en hulp en 3) communicatie en publieksvoorlichting. Het aandeel van de derde doelstelling neemt toe. Enerzijds als effect van de fusie met de ISAO, anderzijds ook als uitvloeisel van de meerjarenstrategie. We willen namelijk meer aandacht schenken aan een beter begrip voor en bekendheid met dementie onder het algemeen publiek en aan het onderwerp risico's voor dementie en preventie. Dit verklaart ook de groei van de uitgaven voor communicatie en publieksvoorlichting.

Baten totaal: € 19,3 miljoen

Lasten totaal: € 19,6 miljoen

4.2 Efficiënte besteding van middelen

Ratio's

De RJ 650 schrijft het hanteren van een aantal ratio's voor die hieronder worden toegelicht.

	2017	2016
Percentage wervingskosten	17%	15%
Besteed aan doelstelling ten opzichte van de totale baten	81%	77%
Besteed aan doelstelling ten opzichte van de totale lasten	80%	80%
Percentage beheer en administratie	3%	4%

Percentage wervingskosten

Deze norm betreft de verhouding tussen de kosten werving baten en de som van geworven baten. Dit percentage is in dit verslagjaar als gevolg van de gewijzigde RJ 650 in de plaats gekomen van het percentage eigen fondsenwerving.

Besteed aan doelstelling ten opzichte van de totale baten

Deze norm geeft weer welk percentage van de totale baten aan de doelstelling is besteed. Ook een deel van de kosten van de eigen organisatie heeft direct betrekking op het (kunnen) realiseren van de doelstellingen. Het streefpercentage van Alzheimer Nederland is minimaal 75%.

Besteed aan doelstelling ten opzichte van de totale lasten

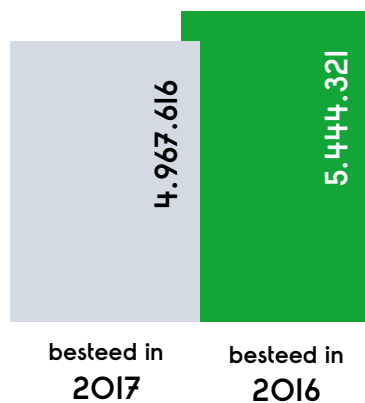
Deze norm geeft weer welk percentage van de totale lasten is uitgegeven aan de doelstelling. Ook hier geldt dat een deel van de kosten van de eigen organisatie direct betrekking heeft op het (kunnen) realiseren van de doelstellingen.

Percentage beheer en administratie

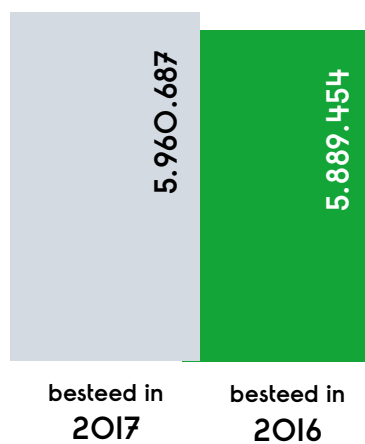
Dit betreft het percentage van de kosten voor beheer en administratie ten opzichte van de totale lasten. Het is dat deel van de organisatiekosten, dat niet direct kan worden toegerekend aan besteding aan de doelstelling of aan de fondsenwerving. Alzheimer Nederland stelt dit streefpercentage op maximaal 5%.

Efficiënte besteding van middelen

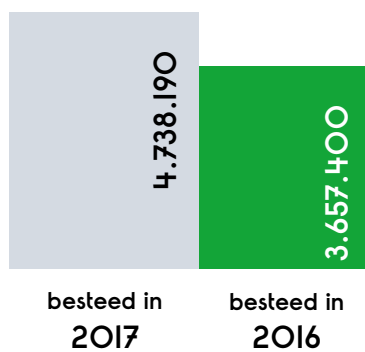
Wetenschappelijk onderzoek

Belangenbehartiging en hulp

Communicatie en publieksvoorlichting

4.3 Vermogens- en beleggingsbeleid

In ons vermogens- en beleggingsbeleid staan twee dingen centraal. Ten eerste het dekken van risico's op korte termijn. Ten tweede het zeker stellen dat we ook in de toekomst aan onze verplichtingen kunnen voldoen.

Vermogensbeleid

In overeenstemming met de *Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen* van Goede Doelen Nederland, houdt Alzheimer Nederland een continuïteitsreserve aan. De volgende elementen bepalen en onderbouwen de minimaal benodigde continuïteitsreserve:

- continuïteit wetenschappelijk onderzoek;
- continuïteit samenwerking Alzheimer Centra;
- continuïteit van de organisatie (voldoende reactietijd);
- innovatiebuffer.

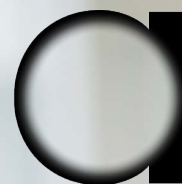
Bij de eerste twee onderdelen hebben we het nadrukkelijk over de verwachtingen in het veld en de vertaling daarvan naar benodigde reserve. Het gaat hier overigens niet over de lange termijn schuldverplichting voortvloeiend uit al aangegane verplichtingen op het terrein van wetenschappelijk onderzoek.

In lijn met de RJ 650 houden we bij het inzichtelijk maken van de reserves ook rekening met de vorming van bestemmingsfondsen op basis van geoormerkte gelden van externe geldverstrekkers. Wat nog resteert aan vermogen wordt gepresenteerd onder de overige reserve. Dit zijn in principe niet geoormerkte reserves.

Beleggingsbeleid

De doelstelling van ons beleggingsbeleid is het waarborgen van de continuïteitsreserve op langere termijn. Daarbij kiezen we bewust voor een defensieve beleggingsstrategie. In 2017 hebben we alleen belegd in liquide middelen. Eventuele aandelen en obligaties uit nalatenschappen worden zo snel mogelijk verkocht.

Met de huidige ontwikkelingen op de financiële markt (lage rente) is de waardevastheid van ons vermogen onder druk komen te staan. Daarom is besloten om in de loop van 2018 op basis van een aantal uitgangspunten de defensieve beleggingsstrategie te verbreden. Naast liquide middelen gaan we daarom ook beleggen in aandelen en obligaties. Waardebehoud van de ons ter beschikking gestelde gelden in combinatie met duurzaamheid zijn hierbij de belangrijkste uitgangspunten.

alzheimer
nederland

Meer oog voor dementie

Pagina

Jaarrekening

Balans op 31 december 2017	2
Staat van baten en lasten 2017	3
Kasstroomoverzicht 2017	4
Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening	5
Toelichting op de balans	10
Toelichting op staat van baten en lasten	17
Gebeurtenissen na balansdatum en vaststelling jaarrekening	27

Balans op 31 december 2017

(na resultaatverdeling)

		31-12-2017 €	31-12-2016 €
Activa			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	ref. 1	222.353	147.827
Materiële vaste activa	ref. 2	172.019	226.072
Financiële vaste activa	ref. 3	234.290	234.285
		<u>628.662</u>	<u>608.183</u>
Vlottende activa			
Voorraden		39.494	47.167
Vorderingen en overlopende activa	ref. 4	4.799.604	5.386.252
Liquide middelen	ref. 5	9.527.162	7.394.131
		<u>14.366.260</u>	<u>12.827.549</u>
Totaal		<u>14.994.922</u>	<u>13.435.732</u>
Passiva			
Reserves en fondsen			
Continuïteitsreserve	ref. 6.1	3.500.000	3.500.000
Reserve uit nalatenschappen	ref. 6.2	448.367	-
Bestemmingsfondsen	ref. 6.3	533.853	1.075.359
Overige reserve	ref. 6.4	806.196	1.062.724
		<u>5.288.416</u>	<u>5.638.083</u>
Voorzieningen	ref. 7	110.000	40.845
Langlopende schulden	ref. 8	3.148.297	3.174.998
Kortlopende schulden	ref. 9	6.448.208	4.581.806
		<u>9.706.506</u>	<u>7.797.649</u>
Totaal		<u>14.994.922</u>	<u>13.435.732</u>

Staat van baten en lasten op 31 december 2017

		Werkelijk 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijk 2016 €
Baten				
Baten van particulieren	ref. 11.	13.914.209	12.795.927	13.455.416
Baten van bedrijven	ref. 12.	177.057	275.000	129.532
Baten van loterijorganisaties	ref. 13.	1.843.813	1.471.073	2.406.607
Baten van subsidies van overheden	ref. 14.	2.473.823	2.660.000	2.410.813
Baten van organisaties zonder winststreven	ref. 15.	779.410	1.045.000	929.596
Som van de geworven baten		19.188.311	18.247.000	19.331.965
Baten uit levering van producten en/of diensten	ref. 16.	11.252	-	11.307
Overige baten	ref. 17.	67.796	20.000	15.548
Som van de baten		19.267.359	18.267.000	19.358.820
Lasten				
Besteed aan doelstelling				
Wetenschappelijk onderzoek	ref. 18.1	4.966.616	4.330.815	5.444.321
Belangenbehartiging en hulp	ref. 18.2	5.960.687	6.222.967	5.889.454
Communicatie en publieksvoorlichting	ref. 18.3	4.738.190	4.716.689	3.657.400
		15.665.493	15.270.471	14.991.175
Wervingskosten	ref. 18.4	3.236.614	3.293.572	2.916.128
Beheer en administratie	ref. 18.5	650.127	852.958	840.833
Som van de lasten		19.552.235	19.417.000	18.748.137
Saldo voor financiële baten en lasten		-284.876	-1.150.000	610.684
Financiële baten en lasten		-64.792	-50.000	-16.285
Saldo van baten en lasten		-349.668	-1.200.000	594.398

Resultaatbestemming

Het bestuur heeft met goedkeuring van de Raad van Toezicht de volgende bestemming van het resultaat vastgesteld:

Dotatie reserve uit nalatenschappen	448.367
Onttrekking bestemmingsfondsen	-541.506
Onttrekking overige reserve	-256.529
Resultaat 2017	-349.668

Kasstroomoverzicht op 31 december 2017

Het kasstroomoverzicht is een overzicht waaruit de in- en uitgaande kasstromen in het boekjaar blijken. Het geeft inzicht in de geldmiddelen die gedurende het boekjaar beschikbaar zijn gekomen voor Alzheimer Nederland en hoe die geldmiddelen zijn benut in hetzelfde boekjaar.

	2017 €	2016 €
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat boekjaar	-349.668	594.398
Aanpassing voor:		
- Afschrijvingen	140.660	158.936
- Financiële vaste activa	-5	-
- Voorzieningen	69.155	40.845
- Mutaties in langlopende schulden	-26.700	1.352.879
- Mutaties in werkkapitaal:		
- voorraden	7.673	-2.604
- vorderingen	586.648	-57.749
- kortlopende schulden	1.866.403	-888.845
	2.294.165	1.197.861
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in verbouwingen	-5.929	-18.515
Investerings in inventaris en apparatuur	-22.423	-73.064
Investerings in automatisering	-132.782	-57.225
Desinvestering in inventaris en apparatuur	-	20.661
	-161.133	-128.143
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutatie effecten	-	-
	2.133.031	1.069.718
Netto kasstroom	2.133.031	1.069.718
Stand liquide middelen 1 januari	7.394.131	6.324.413
Stand liquide middelen 31 december	9.527.162	7.394.131
Mutatie liquide middelen	2.133.031	1.069.718

Algemene grondslagen en grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De stichting Alzheimer Nederland is gevestigd in Nederland. Het adres van de statutaire zetel van de organisatie is Stationsplein 121, 3818 LE Amersfoort. Het nummer bij de Kamer van Koophandel is 41181369.

De statutaire doelstellingen van de stichting zijn:

- het vinden van een mogelijkheid om de ziekte van Alzheimer en andere vormen van dementie te voorkomen, te behandelen en te genezen;
- het optimaliseren van de kwaliteit van leven van mensen met dementie en hun naasten;
- het ondersteunen van allen die betrokken zijn bij de zorg voor mensen met dementie;
- het vergroten van de kennis over dementie bij het algemeen publiek en het bevorderen van meer begrip in de samenleving voor mensen met dementie en hun naasten.

De jaarrekening is opgesteld volgens Richtlijn RJ650 Verslaggeving Fondsenwervende Organisaties van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De vaststelling door het bestuur en de goedkeuring door de Raad van Toezicht van Alzheimer Nederland van de jaarrekening 2017 heeft plaatsgevonden in een gezamenlijke vergadering op 9 mei 2018.

In deze jaarrekening zijn tevens verwerkt de activa, passiva, baten, lasten en kasstromen van de Stichting Alzheimer Fonds gevestigd te Utrecht. Deze stichting stelt zich ten doel het verwerven en ter beschikking stellen van middelen ter ondersteuning van de Stichting Alzheimer Nederland.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar.

Functionele valuta en presentatie valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie. Tenzij anders aangegeven, zijn alle bedragen in euro's afgerond.

Continuïteitsveronderstelling

De in de jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Stelselwijzigingen

In oktober 2016 is door de Raad voor de Jaarverslaggeving RJ-Uiting 2016-13 uitgebracht met als gevolg dat de Richtlijn 650 voor Fondsenwervende organisaties is aangepast. Deze Richtlijn moet voor boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2017 worden toegepast. Door de introductie van deze Richtlijn is voornamelijk de presentatie van de baten aangepast en zijn de vergelijkende cijfers geherrubriceerd om vergelijking mogelijk te maken. Daarnaast heeft Alzheimer Nederland als gevolg van de toepassing van deze Richtlijn de gewijzigde waardering van vruchtgebruik uit nalatenschappen toegepast. Het effect van deze aanpassing op de waardering van nalatenschappen is nihil gebleken voor zowel 2017 als de vergelijkende cijfers uit 2016.

Algemene grondslagen en grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Schattingswijzigingen

Jaarlijks worden de schattingspercentages voor het toerekenen van de personeelskosten aan de doelstellingen, werving baten en beheer en administratie door de directie geëvalueerd. Indien nodig leidt dit tot bijstellingen (ook voor de vergelijkende cijfers). Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de toerekening van de kosten van de eigen organisatie.

Grondslagen voor bepaling van het vermogen

Waardering van activa en passiva

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Materiële en immateriële vaste activa

De materiële en immateriële vaste activa in gebruik voor de bedrijfsvoering worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Er is beleid geformuleerd waarin is bepaald dat activa voor de bedrijfsvoering wordt geactiveerd, maar activa ten behoeve van de doelstelling niet.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

- Verbouwingen	10-14%
- Inventaris en apparatuur	20-30%
- Automatisering	14-33%

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzondere waardevermindering wordt direct als een last verwerkt in de staat van baten en lasten.

Financiële vaste activa

De onder de financiële vaste activa opgenomen bedragen omvatten vorderingen met een looptijd langer dan één jaar. Deze vorderingen worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Voor zover van toepassing worden voorzieningen wegens oninbaarheid in mindering gebracht op de vordering.

Vorderingen, overlopende activa, liquide middelen, overige activa, handelsschulden en kortlopende schulden

Vorderingen, handelsschulden en kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de reële waarde of de geamortiseerde kostprijs onder aftrek van een eventuele voorziening voor risico's op inbaarheid. Indien er geen sprake is van agio, disagio of transactiekosten is de reële waarde gelijk aan de nominale waarde. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Algemene grondslagen en grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Reserves en fondsen

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd om de risico's op korte termijn af te dekken. Volgens de aanbeveling van Goede Doelen Nederland mag hiervoor een reserve worden aangehouden van maximaal 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Onder kosten van de werkorganisatie wordt verstaan: kosten eigen personeel, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten en de kosten voor fondsenwerving.

Reserve uit nalatenschappen

In overeenstemming met de richtlijnen voor de jaarverslaggeving wordt vanaf boekjaar 2017 een reserve uit nalatenschappen gevormd. Alzheimer Nederland hanteert hierbij het uitgangspunt dat het bedrag aan herwaardering in de maanden januari en februari 2018 betrekking hebbend op dossiers uit 2017 en eerder wordt toegevoegd aan het resultaat 2017 en bij de reserves apart zichtbaar wordt gemaakt.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen hebben betrekking op het deel van het eigen vermogen waaraan door derden een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven. In de toelichting op de balans worden de bedragen en de beperktere bestemming vermeld.

Overige reserves

Het gedeelte van het vermogen, dat nog resteert en geen betrekking heeft op de vorming van de continuïteitsreserve of bestemmingsfondsen, wordt gepresenteerd als overige reserve.

Pensioenen

De pensioenregeling van de medewerkers van Alzheimer Nederland is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). Het ouderdomspensioen is een toegezegd-pensioenregeling op basis van (voorwaardelijk) geïndexeerd middelloon. Indexatie van de pensioenrechten is afhankelijk van de financiële positie waarin het pensioenfonds zich bevindt. De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord en, voor zover de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen.

Alzheimer Nederland heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen. Om deze reden worden die op een periode betrekking hebbende premiebijdragen in die periode ten laste van het resultaat gebracht.

Verplichtingen inzake toegezegde subsidieverplichtingen

Meerjarige verplichtingen worden in het boekjaar verwerkt waarin de aanvragers een beroep kunnen doen op de toezegging. Deze toekenningen worden als subsidieverplichtingen onder de langlopende schulden verantwoord, rekening houdend met het kortlopende deel van deze verplichtingen.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de directie van Alzheimer Nederland zich over verschillende zaken een oordeel vormt en schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen, inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Algemene grondslagen en grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Deze toerekening volgt een bestendige gedragslijn. Dit houdt in dat bij de lasten rekening wordt gehouden met de aan een periode toe te rekenen bedragen die in een andere periode zijn of worden ontvangen dan wel betaald.

Bestemmingsgiften

De besteding van giften met een specifieke bestemming wordt afzonderlijk vermeld. Indien deze baten niet volledig zijn besteed, worden de nog niet bestede gelden in een bestemmingsfonds verantwoord. Specifieke bestedingen in het daaropvolgende jaar worden aan dit bestemmingsfonds onttrokken.

Nalatenschappen en giften

Baten uit nalatenschappen worden opgenomen in het jaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden geschat. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in mindering gebracht op de vorderingen uit hoofde van nalatenschappen. Voor de waardering van het vruchtgebruik wordt aangesloten bij de fiscale regels voor waardering van vruchtgebruik. Onder de fiscale regels zijn afspraken gemaakt over de hoogte van de rekenrente en de leeftijdstaffels.

Overheidssubsidies

Subsidies van overheden worden als opbrengst verantwoord in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Rentebaten en baten uit beleggingen

Alle financiële baten en lasten inzake de beleggingen worden in de staat van baten en lasten verantwoord. Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen die als onderdeel van de berekening van de effectieve rente worden meegenomen.

Bestedingen

Toegekende bijdragen aan wetenschappelijke projecten worden als last verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin het besluit tot toekenning schriftelijk aan de aanvrager is medegedeeld. Dit geldt ook voor meerjarige toekenningen in het boekjaar, waarvoor alleen de bijdrage voor het boekjaar als last wordt meegenomen.

Personeelsbeloningen - periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Operational lease

Leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom niet bij de organisatie ligt, worden verantwoord als operational leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Algemene grondslagen en grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Voor de herleiding van de mutatie in de liquide middelen wordt het resultaat van het boekjaar aangepast voor posten in de staat van baten en lasten en balansmutaties die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in het boekjaar.

In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt naar kasstromen uit operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. De operationele kasstroom omvat onder andere de uitgaven voor rente en belastingen en de ontvangsten van rente en dividenden. Ontwikkelingskosten, investeringen en desinvesteringen in vaste activa (inclusief financiële belangen) worden opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten. De betaling van dividend wordt gezien als een uitgaande kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Kostentoerekening

De richtlijn voor de jaarverslaggeving RJ 650 bepaalt dat de kosten van de eigen organisatie gespecificeerd moeten worden naar verschillende kostencategorieën. Elke medewerker van Alzheimer Nederland wordt toegerekend aan één van die categorieën. De Goede Doelen Nederland heeft richtlijnen vastgesteld welke kosten toegerekend dienen te worden aan de kostencategorie beheer en administratie, namelijk kosten voor bestuur, financiën, planning en control, ICT, receptie, postverwerking, archief en algemeen secretariaat. Op basis van de loonkosten en formatie worden de totale kosten van de eigen organisatie aan de volgende categorieën toegerekend: doelbestedingen, kosten werving baten en kosten beheer en administratie.

Vanaf 2017 hanteert Alzheimer Nederland drie doelstellingen, waaraan de gelden worden besteed. De afgelopen jaren is er mede als gevolg van de fusie met de ISAO sprake van een accentverschuiving van de uitgaven naar publieksvoorlichting en communicatie. De doelstelling Belangenbehartiging, hulp en informatie is dan ook gesplitst in enerzijds Belangenbehartiging en hulp en anderzijds in Communicatie en publieksvoorlichting. Deze twee doelstellingen samen met de doelstelling Wetenschappelijk onderzoek zijn hiermee ook meer in overeenstemming met de statuten.

Toelichting op de balans

1. Immateriële vaste activa	CRM en FA	Overige	2017 €	2016 €
Verkrijgingsprijs	421.953	158.610	580.562	523.338
Cumulatieve afschrijvingen	-403.805	-28.930	-432.735	-344.233
Boekwaarde per 1 januari	18.147	129.679	147.827	179.105
Investerings	113.682	19.100	132.782	57.225
Desinvesteringen	-	-	-	-
Afschrijvingen	-12.216	-46.040	-58.255	-88.503
Afschrijvingen desinvesteringen	-	-	-	-
Mutaties boekjaar	101.466	-26.940	74.526	-31.278
Verkrijgingsprijs	535.634	177.710	713.344	580.562
Cumulatieve afschrijvingen	-416.021	-74.970	-490.991	-432.735
Boekwaarde per 31 december	119.613	102.740	222.353	147.827
Afschrijvingspercentages	14% - 33%	20% - 33%		

De investeringen bij de rubriek 'CRM en FA' betreffen de ontwikkeling en implementatie van een nieuw CRM systeem inclusief modernisering van de aanverwante ICT architectuur binnen Alzheimer Nederland. Dit project onder de naam "AN op Maat" is in 2017 opgestart. De eerste (deel)opleveringen worden medio 2018 verwacht. De rubriek 'Overige' heeft betrekking op de (door)ontwikkeling van Mijn.Alzheimer.nl

2. Materiële vaste activa	Verbouwing	Inventaris & apparatuur	2017 €	2016 €
Verkrijgingsprijs	172.440	739.446	911.886	840.968
Cumulatieve afschrijvingen	-55.905	-629.909	-685.814	-615.381
Boekwaarde per 1 januari	116.535	109.536	226.072	225.587
Investerings	5.929	22.423	28.352	91.579
Desinvesteringen	-	-	-	-20.661
Afschrijvingen	-21.432	-60.973	-82.405	-84.447
Afschrijvingen desinvesteringen	-	-	-	14.013
Mutaties boekjaar	-15.503	-38.550	-54.053	485
Verkrijgingsprijs	178.369	761.869	940.238	911.886
Cumulatieve afschrijvingen	-77.336	-690.882	-768.219	-685.814
Boekwaarde per 31 december	101.032	70.986	172.019	226.072
Afschrijvingspercentages	10% - 14%	10% - 33%		

De materiële vaste activa bestaan uit bedrijfsmiddelen ten behoeve van de bedrijfsvoering. De investeringen hebben onder andere betrekking op de verbouwing van het pand aan het Stationsplein in Amersfoort. Dit pand is in februari 2013 in gebruik genomen. Vanaf dat moment wordt de verbouwing afgeschreven voor de resterende looptijd van het huurcontract.

De investeringen bij de rubriek 'inventaris en apparatuur' hebben betrekking op de aanschaf van laptops en kantoormeubilair.

Toelichting op de balans

3 Financiële vaste activa	2017 €	2016 €
Lening u/g	54.456	54.456
Bankgarantie en waarborgsommen	179.834	179.829
	234.290	234.285

De lening u/g is ontstaan uit hoofde van een nalatenschap op natuurlijke personen en is niet opeisbaar voor 1 februari 2020, behalve ingeval van overlijden van de langstlevende der schuldenaren. Jaarlijks wordt 4% rente vergoed over de hoofdsom. In 2013 heeft Alzheimer Nederland resp. € 84.135 en € 69.604 betaald aan de Stichting Huisvesting Huis voor de Gezondheid. Dit betreft ons aandeel in de bankgarantie in verband met het huurcontract. Verder is er nog een bankgarantie van € 20.570 in verband met de huur van het pand van de fusiepartner ISAO in Elsloo. De verstrekte waarborgsommen ter grootte van € 5.525 hebben betrekking op PostNL.

4 Vorderingen en overlopende activa	2017 €	2016 €
Debiteuren	30.470	296.670
Vooruitbetaalde kosten	184.233	152.855
Toegekende donaties ISAO	-	150.000
Nog te ontvangen bedragen	4.584.901	4.786.726
	4.799.604	5.386.252

De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd van korter dan één jaar. De reële waarde benadert de boekwaarde.

In dit verslagjaar is gebleken dat bij de post 'toegekende donaties ISAO' bij de ISAO in de financiële administratie in het boekjaar 2013-2014 € 250.000 te vorderen is opgevoerd op een oorspronkelijke toewijzing van € 400.000. Deze vordering was € 50.000 te hoog. Bij de fusie en de financiële integratie in 2016 is deze te hoge vordering ook in de boeken van Alzheimer Nederland gekomen. Er heeft dit jaar dan ook een afboeking plaats gevonden van € 50.000. De overige € 100.000 is ontvangen.

Nog te ontvangen bedragen:

Nalatenschappen	3.670.960	3.700.050
Vordering VriendenLoterij	559.933	660.948
Overige	354.007	425.728
	4.584.901	4.786.726

Nog te ontvangen bedragen uit hoofde van nalatenschappen:

Lopende jaar	2.081.228	2.599.113
Eerdere jaren	1.588.550	1.091.040
ISAO nalatenschappen	1.182	9.897
	3.670.960	3.700.050

De vordering op de VriendenLoterij heeft betrekking op de ongeoormerkte en geoormerkte toegekende bedragen. Uitbetaling van het 4e kwartaal 2017 vindt plaats in 2018.

5 Liquide middelen	2017 €	2016 €
Rekeningen-courant banken	5.629.462	3.603.252
Spaartegoeden banken	3.897.423	3.786.845
Kasmiddelen	958	110
Betalingen onderweg	-682	3.923
	9.527.162	7.394.131

Toelichting op de balans

	2017 €	2016 €
Rekeningen-courant banken:		
Centraal	5.427.290	3.431.280
Afdelingen	202.172	171.973
	5.629.462	3.603.252

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting. Om risico's zoveel mogelijk te spreiden wordt er bij verschillende banken gebankierd.

6 Reserves en fondsen	2017 €	2016 €
Continuïteitsreserve	3.500.000	3.500.000
Reserve uit nalatenschappen	448.367	-
Bestemmingsfondsen	533.853	1.075.359
Overige reserve	806.196	1.062.724
	5.288.416	5.638.083

6.1 Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd om de risico's op korte termijn te kunnen afdekken. Alzheimer Nederland gaat bij de bepaling van de omvang uit van de minimaal benodigde continuïteitsreserve. Elementen die hierbij een rol spelen zijn:

- Continuïteit wetenschappelijk onderzoek
- Continuïteit samenwerking Alzheimer Centra
- Continuïteit van de organisatie
- Innovatiebuffer

Volgens de CBF-regels mag een reserve worden aangehouden van maximaal 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Onder kosten van de werkorganisatie wordt verstaan: kosten eigen personeel, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten en de kosten van werving baten. Ultimo 2017 bedraagt de continuïteitsreserve 21% (2016: 22%) van deze kosten.

Jaarlijks wordt de minimaal benodigde continuïteitsreserve door Alzheimer Nederland geëvalueerd en zonodig bijgesteld op basis van een uitgevoerde risicoanalyse.

6.2 Reserve uit nalatenschappen	2017 €	2016 €
Stand op 1 januari	-	-
Toevoeging	448.367	-
Onttrekking	-	-
	448.367	-

In overeenstemming met de richtlijnen voor de jaarverslaggeving wordt vanaf boekjaar 2017 een reserve uit nalatenschappen gevormd. Alzheimer Nederland hanteert hierbij het uitgangspunt dat het bedrag aan herwaardering in de maanden januari en februari 2018 betrekking hebbend op dossiers uit 2017 en eerder wordt toegevoegd aan het resultaat 2017 en bij de reserves apart zichtbaar wordt gemaakt.

Toelichting op de balans

6.3 Bestemmingsfondsen

	2017 €	2016 €
Fonds 2Bike4Alzheimer	-	79.221
Fondsen Alzheimer Centra	206.530	209.645
Fonds Medialab VriendenLoterij	100.000	200.000
Fonds Alzheimer Cafés	-	25.000
Fonds Deltaplan Dementie	151.919	486.089
Fonds Stichting Kubiek	75.404	75.404
	533.853	1.075.359

Fonds 2Bike4Alzheimer

Het Fonds 2Bike4Alzheimer is gevormd uit de baten van de actie 2Bike4Alzheimer die in 2016 voor de 5e keer plaatsvond. Tijdens dit actieweekend fietsen deelnemers in 24 uur een route van 400 kilometer door Nederland. Met dit evenement wordt aandacht gevraagd voor de ziekte van Alzheimer. De deelnemers zamelen door middel van sponsorwerving geld in. De totale opbrengst uit 2016 is in 2017 aangewend voor wetenschappelijk onderzoek naar semantische dementie aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam.

Stand op 1 januari	79.221	82.679
Toevoeging	-	79.221
Onttrekking	-79.221	-82.679
	-	79.221

Fondsen Alzheimer Centra

De fondsen voor de Alzheimer Centra betreffen giften specifiek benoemd voor wetenschappelijk onderzoek binnen de Alzheimer Centra.

Stand op 1 januari	209.645	70.853
Toevoeging	211.873	209.645
Onttrekking	-214.988	-70.853
	206.530	209.645

Fonds Medialab VriendenLoterij

Bij het Goed Geld Gala van 11 februari 2015 is door de VriendenLoterij een bijdrage van € 495.000 toegekend voor het project Medialab. Dit betreft een gezamenlijk initiatief van Alzheimer Nederland, de Nierstichting en de Nederlandse Hartstichting. Hierbij fungeert Alzheimer Nederland als penvoerder richting de VriendenLoterij. Derhalve is het gehele bedrag van de toekenning verwerkt als opbrengst 2015 en is er een bestemmingsfonds gevormd. Dit bedrag wordt in de jaren 2015 tot en met 2019 besteed.

Stand op 1 januari	200.000	300.000
Toevoeging	-	-
Onttrekking	-100.000	-100.000
	100.000	200.000

Fonds Alzheimer Cafés

Naar aanleiding van het televisieprogramma 'Dance, Dance, Dance' in 2016 is een bijdrage van € 25.000 ontvangen van de Postcode Loterij. De bijdrage is in 2017 aangewend voor de communicatie rondom het 20 jarig bestaan van de Alzheimer Cafés én themabijeenkomsten in het land over de toekomst van de Alzheimer Cafés.

Stand op 1 januari	25.000	-
Toevoeging	-	25.000
Onttrekking	-25.000	-
	-	25.000

Toelichting op de balans

Fonds Deltaplan Dementie

De lotenopbrengst van de VriendenLoterij in 2017 werd op het Goed Geld Gala van 19 februari 2018 definitief vastgesteld. De gelden zijn bestemd voor het Deltaplan Dementie.

	2017 €	2016 €
Stand op 1 januari	486.089	330.950
Toevoeging	1.015.830	1.805.140
Onttrekking	-1.350.000	-1.650.000
	151.919	486.089

Fonds Stichting Kubiek

Stichting Kubiek heeft eind 2015 een bijdrage van € 70.000 geschonken met als bestemming de training, voorlichting en het equiperen van professionals, vrijwilligers, mantelzorgers en burgers bij de regionale afdeling Delft Westland en Oostland van Alzheimer Nederland. Begin januari 2016 is nog een bijdrage van € 5.404 ontvangen. Door de afdeling is een plan opgesteld dat tot uitvoering gaat komen in 2018.

Stand op 1 januari	75.404	70.000
Toevoeging	-	5.404
Onttrekking	-	-
	75.404	75.404

6.4 Overige reserve

	2017 €	2016 €
Stand op 1 januari	1.062.724	592.769
Onttrekking c.q. toevoeging resultaat boekjaar	-798.034	594.398
Onttrekking c.q. toevoeging bestemmingsfondsen	541.506	-124.443
	806.196	1.062.724

7 Voorzieningen

	2017 €	2016 €
Leegstand	-	40.845
Doorbetaling bij langdurig zieken	110.000	-
	110.000	40.845

Leegstand pand Elsloo

Per ultimo 2016 was er nog een lopend huurcontract tot en met 30 juni 2017 voor het (voormalig) pand van de ISAO. Van dit pand werd nog slechts beperkt gebruik gemaakt. Hiervoor is in 2016 een voorziening getroffen. Er werden namelijk nog wel huurkosten gemaakt voor het pand, maar het pand genereerde als zelfstandige kasstroomgenererende eenheid geen opbrengsten meer.

Doorbetaling bij langdurig zieken

In overeenstemming met RJ 271.205 dient een voorziening te worden opgenomen voor medewerkers die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. Specifiek in dit geval gaat het om de nog te betalen personeelskosten voor de directeur-bestuurder mevrouw G.J. Broekema in 2018.

Toelichting op de balans

8	Langlopende schulden	2017 €	2016 €
	Subsidieverplichtingen uit hoofde van wetenschappelijk onderzoek:		
	Stand per 1 januari	5.687.850	5.414.920
	Toekenningen	3.906.755	3.872.334
	Betalingen	-2.503.582	-3.589.947
	Vrijval aangegane verplichtingen	-36.818	-9.457
		7.054.204	5.687.850
	Langlopend	3.148.297	3.174.998
	Kortlopend	3.905.907	2.512.852
		7.054.204	5.687.850

De vrijval op aangegane verplichtingen heeft betrekking op projecten die gereed zijn en waarvan de eindrapportage opgeleverd is. De hierbij aangegane verplichtingen zijn niet volledig benodigd geweest voor de realisatie.

9	Kortlopende schulden	2017 €	2016 €
	Subsidieverplichtingen u.h.v. wetenschappelijk onderzoek	3.905.907	2.512.852
	Crediteuren	1.343.001	1.080.206
	Vooruitontvangen subsidies	204.767	145.984
	Overlopende passiva	413.837	366.936
	Vakantiegeld en vakantiedagen	343.721	268.001
	Belastingen	219.531	186.669
	Pensioenen	17.445	21.157
		6.448.208	4.581.806

De kortlopende schulden kennen een looptijd van korter dan één jaar. De reële waarde benadert de boekwaarde.

10 Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Te ontvangen bedragen vanuit samenwerkingen

In 2016 zijn meerjarige toezeggingen gedaan aan Alzheimer Nederland uit hoofde van samenwerkingen. In 2018 zal nog € 175.000 worden ontvangen.

Huurverplichting pand Stationsplein, Amersfoort

Op 15 maart 2013 is de huurovereenkomst voor het pand aan het Stationsplein te Amersfoort afgesloten. Dit betreft de huur van circa 1.014 m2 kantoorruimte op de 4e verdieping, een aandeel in de algemene ruimtes op de niveaus -2, -1, begane grond en 1 en een aantal van 11 parkeerplaatsen. Deze objecten worden gehuurd van de Stichting Huisvesting van het Huis voor de Gezondheid. Het huurcontract heeft een looptijd van 10 jaar. De totale hiermee samenhangende huurlasten bedragen € 234.688 voor 2018 en in totaal € 938.753 voor de periode 2019-2022 en in totaal € 48.893 voor de periode 2023 tot en met einde huurperiode.

Huurverplichting apparatuur

Voor twee print- en kopieermachines zijn langlopende huurovereenkomsten afgesloten voor een periode van 60 maanden. Dit contract loopt tot augustus 2019 en het maandbedrag is € 1.515 (exclusief BTW). Het totale bedrag voor 2018 bedraagt € 18.180 (exclusief BTW) en in totaal € 10.605 (exclusief BTW) voor de periode 1 januari tot en met 31 juli 2019.

Toelichting op de balans

Ontwikkeling en implementatie nieuwe applicaties

In september 2017 is een raamovereenkomst met een CRM leverancier gesloten voor de ontwikkeling en implementatie van een nieuw CRM. Dit brengt een meerjarige investering met zich mee: vanaf september 2017 worden onder het raamcontract verschillende realisatiecontracten afgesloten. Kosten worden gefactureerd op basis van bestede tijd. Contractueel wordt alleen een geraamd aantal mandagen vastgelegd.

- Voor twee deelprojecten, gestart in 2018 en te realiseren in datzelfde jaar, zijn in totaal 140 mandagen geraamd. Dit komt overeen met € 150.000 inclusief BTW.
- Vanaf september 2017 loopt een realisatiecontract zonder gespecificeerd aantal geraamde uren; hiervoor is een bedrag van € 170.000 inclusief BTW begroot, waarvan € 60.000 in 2017 gerealiseerd en € 110.000 begroot voor 2018.
- Later in 2018 wordt daarnaast nog een realisatiecontract gesloten met een begroting (op dit moment) van € 235.000. Deze kosten lopen gedeeltelijk over naar 2019.
- In 2019 worden weer nieuwe deelprojecten gestart, met een scope en begroting die nu nog niet begroot is.

Daarnaast worden, in samenhang met het nieuwe CRM, eenmalige verplichtingen aangegaan voor een tweetal andere applicaties. Eén daarvan heeft een verplichting van (eenmalig) € 41.000, waarvan € 10.000 gerealiseerd is in 2017 en € 30.000 betrekking heeft op 2018. De andere verplichting heeft betrekking op de eenmalige licentiekosten van (begroot) € 73.000 euro; in 2018 wordt de investering contractueel vastgelegd en gerealiseerd.

Toelichting op staat van baten en lasten

	Werkelijk 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijk 2016 €
BATEN			
11. Baten van particulieren			
11.1 Collecte	1.795.168	1.740.000	1.612.387
11.2 Nalatenschappen	3.856.061	3.000.000	4.314.835
11.3 Donaties en giften	7.928.873	7.527.000	7.082.551
11.4 Overige baten particulieren	334.107	528.927	445.643
	13.914.209	12.795.927	13.455.416
11.1 Collecte			
Landelijke collecte november	1.654.693	1.620.000	1.504.761
Landelijke collecte vorig jaar	3.573	-	857
Regionale collectes buiten collecteperiode	97.371	50.000	57.336
Online Collectebus	39.532	70.000	49.434
	1.795.168	1.740.000	1.612.387
Het aantal collectanten tijdens de collecteperiode in november 2017 bedroeg 20.748 (2016: 20.596). De gemiddelde busopbrengst was in 2017 € 78,33 (2016: € 70,37).			
11.2 Nalatenschappen			
Opbrengsten lopend boekjaar	2.259.144		3.400.577
Herwaardering eerdere jaren	1.596.917		914.258
	3.856.061	3.000.000	4.314.835
Alzheimer Nederland heeft in 2017 112 nieuwe nalatenschappen ontvangen (2016: 114).			
11.3 Donaties en giften			
Particuliere fondsenwerving	7.261.509	7.072.000	6.595.525
Major giving	526.673	245.000	301.536
Donaties en giften via regionale afdelingen	140.692	210.000	185.491
	7.928.873	7.527.000	7.082.551
Het donateursprogramma is opgebouwd uit de volgende onderdelen: automatische incasso's van vaste donateurs, overige donaties en giften uit onder andere mailingacties, het major donor programma en programma's bij de regionale afdelingen.			
De opbrengst uit automatische incasso's bedraagt in 2017 € 5.168.444 (2016: € 4.620.799).			
Het aantal gevers in 2017 bedroeg 175.472 (2016: 154.021). Hiervan waren er 92.430 donateurs met automatische incasso (2016: 80.236). Het gemiddelde donatiebedrag was in 2017 € 43,27 (2016: € 43,15).			
11.4 Overige baten particulieren			
Giftboxen voor particulieren	156.137	199.665	151.967
Actiewebsite voor particulier initiatief	115.279	250.239	214.455
2Bike4Alzheimer	62.691	79.023	79.221
	334.107	528.927	445.643

Toelichting op staat van baten en lasten

	Werkelijk 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijk 2016 €
12. Baten van bedrijven			
Bedrijfsdonaties	76.708	150.000	55.528
Bedrijvenacties (o.a. kerstdonaties)	100.349	125.000	74.003
	177.057	275.000	129.532
13. Baten van loterijorganisaties			
VriendenLoterij - eenmalige schenkingen	150.000	-	171.429
VriendenLoterij - ongeoormerkte vaste jaarbijdrage	200.000	200.000	200.000
VriendenLoterij - geoormerkte lotenopbrengst	1.439.330	1.250.000	1.988.139
Postcode Loterij - evenement Dance. Dance, Dance	-	-	25.000
Postcode Loterij - evenement Keep it Cool	34.190	-	-
Grote Club Actie - Support Actie	20.293	21.073	22.040
	1.843.813	1.471.073	2.406.607

VriendenLoterij - Eenmalige schenkingen

Bij het Goed Geld Gala van 15 februari 2017 is door de VriendenLoterij een bijdrage van € 171.429 toegekend voor een deel van de productiekosten van een Nederlandse ziekenhuisserie Centraal Medisch Centrum van producent Talpa en RTL4. In deze serie worden door Talpa in co-creatie met gezondheidsfondsen voorlichtingsboodschappen verwerkt, die aansluiten bij de beleavingswereld van kwetsbare groepen. In augustus 2017 is een extra toekenning gedaan door de VriendenLoterij van € 150.000 voor een vervolg van deze serie.

VriendenLoterij - Ongeoormerkte vaste jaarbijdrage

De ongeoormerkte vaste jaarbijdrage van de VriendenLoterij werd definitief vastgesteld tijdens het Goed Geld Gala op 19 februari 2018. Hieraan zijn geen kosten acties derden toegerekend (zie kostentoerekening).

VriendenLoterij - Geoormerkte lotenopbrengst

De geoormerkte lotenopbrengst van de VriendenLoterij in 2017 werd ook op het Goed Geld Gala van 19 februari 2018 definitief vastgesteld. Deze opbrengst zijn een gevolg van de door de VriendenLoterij in het najaar van 2015 gevoerde campagne PrijzenMarathon. De gelden zijn grotendeels opgenomen in een bestemmingsfonds Deltaplan Dementie.

Postcode Loterij - Evenement Dance. Dance, Dance

Naar aanleiding van het televisieprogramma 'Dance, Dance, Dance' in 2016 is een bijdrage van € 25.000 ontvangen van de Postcode Loterij. De bijdrage is in 2017 aangewend voor de communicatie rondom het 20 jarig bestaan van de Alzheimer Cafés én themabijeenkomsten in het land over de toekomst van de Alzheimer Cafés.

Postcode Loterij - Evenement Keep it Cool

Naar aanleiding van het televisieprogramma 'Keep it Cool' is in 2017 een bijdrage ontvangen van € 34.190 van de Postcode Loterij. De bijdrage is vrij besteedbaar.

Grote Club Actie - Support Actie

De SupportActie is een nationale loterij waarmee Nederlandse verenigingen, organisaties, goede doelen, stichtingen en instellingen fondsen kunnen werven. Van de opbrengst van de lotenverkoop gaat 80% rechtstreeks naar de organisatie die door de Supporter gesteund wordt. Elk kwartaal vindt er een trekking van de loterij plaats.

Toelichting op staat van baten en lasten

	Werkelijk 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijk 2016 €
14. Baten van subsidies van overheden			
14.1 Subsidies van overheden via landelijke organisatie	2.147.994	2.345.000	2.114.165
14.2 Subsidies van overheden via regionale afdelingen	325.828	315.000	296.648
	2.473.823	2.660.000	2.410.813
14.1 Subsidies van overheden via landelijke organisatie			
VWS subsidie - Samen dementievriendelijk	1.959.663	2.000.000	1.842.767
(Inter-) nationale projectsubsidies	82.114	345.000	77.152
Instellingssubsidie	45.000	-	63.100
Overige projectsubsidies	61.217	-	131.146
	2.147.994	2.345.000	2.114.165

Het ministerie van VWS heeft voor de periode van 1-1-2016 tot en met 31-12-2018 een projectsubsidie van maximaal € 5.989.534 verleend ten behoeve van het project "Samen Dementievriendelijk Deel 1 en 2 2016 - Met het programma 'Dementievrienden' gaan we, in samenwerking met PGGM en in het kader van het Deltaplan Dementie, bevorderen dat de Nederlandse bevolking meer kennis opdoet over dementie en leert die kennis om te zetten in hulp aan mensen met dementie en hun mantelzorgers. De intentie is om ook voor de programmafase tot en met 2020 subsidie aan te vragen.

14.2 Subsidies van overheden via regionale afdelingen

De 48 regionale afdelingen van Alzheimer Nederland verkrijgen via gemeentelijke instanties subsidiegelden. Deze gelden zijn vooral bestemd voor de medefinanciering van de exploitatie van bijna 240 Alzheimer Café's.

15. Baten van organisaties zonder winststreven

Bedrijfsdonaties	224.747	225.000	406.250
Vermogensfondsen	297.500	400.000	455.000
Alzheimer Centra	150.079	330.000	255.162
Religieuze instellingen en stichtingen	107.084	90.000	133.174
Stichting Smart Socks Alzheimer	-	-	150.010
Afwikkeling VSB Fonds	-	-	-470.000
	779.410	1.045.000	929.596

16. Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten

Verkoop goederen webshop	11.252	-	11.307
	11.252	-	11.307

In afwijking op de RJ 650 zijn de baten als netto-omzet opgenomen in plaats van de brutowinst. De kostprijs van de verkopen is in eerdere jaren verantwoord. Hierdoor is de brutowinst niet meer te herleiden.

17. Overige baten

Overige baten	67.796	20.000	15.548
	67.796	20.000	15.548

De overige baten zijn vooral gegroeid als gevolg van een eind 2016 opgestart trainingsprogramma in het kader van 'Samen dementievriendelijk'. In 2017 bedraagt de ontvangen vergoeding voor het geven van trainingen bij organisaties ruim € 42.000.

Toelichting op staat van baten en lasten

LASTEN

18. Toerekening kosten eigen organisatie (bijlage 3 RJ 650)

		ref. 18.1	ref. 18.2	ref. 18.3	ref. 18.4	ref. 18.5			
		Wetenschap- pelijk onder- zoek	Belangen- behartiging en hulp	Communicatie en publieks- voorlichting	Wervings- kosten	Beheer en administratie	Totaal 2017 €	Begroting 2017 €	Totaal 2016 €
Bestedingen aan doelstellingen	ref. 19.	4.176.150	3.118.112	1.163.645	-	-	8.457.906	8.180.000	8.234.003
Kosten eigen werkorganisatie									
Directe wervingskosten	ref. 20.	-	-	2.014.468	2.014.468	-	4.028.937	4.250.000	3.519.695
Personeelskosten	ref. 21.	640.881	2.304.659	1.264.855	990.872	407.821	5.609.088	5.390.000	5.315.284
Huisvestingskosten	ref. 22.	36.918	132.761	72.863	57.080	23.493	323.115	415.000	398.310
Kantoorkosten	ref. 23.	25.838	92.915	50.994	39.948	16.442	226.137	192.000	247.785
Bestuurskosten	ref. 24.	-	-	-	-	3.249	3.249	5.000	1.979
Overige algemene kosten	ref. 25.	86.828	312.240	171.365	134.246	55.253	759.932	618.000	858.130
Afschrijvingen	ref. 26.	-	-	-	-	143.870	143.870	367.000	172.949
Subtotaal		790.466	2.842.576	3.574.545	3.236.614	650.127	11.094.328	11.237.000	10.514.134
Totaal		4.966.616	5.960.687	4.738.190	3.236.614	650.127	19.552.235	19.417.000	18.748.137

Het model van kostentoerekening maakt duidelijk hoe Alzheimer Nederland de gemaakte kosten verdeeld heeft over de doelstellingen, de werving van baten én beheer en administratie. De totalen van de verschillende kolommen komen overeen met de bedragen in de staat van baten en lasten over 2017.

Toelichting op staat van baten en lasten

18. Toelichting op de toerekening kosten eigen organisatie

In het model van de kostentoerekening worden de kosten die Alzheimer Nederland maakt, verdeeld over de doelstellingen, de werving baten en beheer en administratie. De totalen van de verschillende kolommen komen overeen met de bedragen die zijn opgenomen in de staat van baten en lasten over 2017 en de toelichting daarop. Uit de kostentoerekening wordt duidelijk hoe de door Alzheimer Nederland gemaakte kosten zijn verdeeld.

De doelstellingen van Alzheimer Nederland zijn als volgt onderverdeeld:

- Wetenschappelijk onderzoek;
- Belangenbehartiging en hulp;
- Communicatie en publieksvoorlichting.

Wijze van toerekening:

- Direct toerekenbare kosten, kosten waarvoor een factuur is ontvangen of een contractuele verplichting is aangegaan, worden direct toegerekend aan de betreffende doelstelling.
- Directe kosten voor werving baten worden voor 50% toegerekend aan de doelstelling communicatie en publieksvoorlichting en 50% aan de werving baten.
- De personeelskosten van de doelstellingen worden direct toegerekend aan de betreffende doelstelling. Bij de werving baten volgen de personeelskosten de toerekening van de directe kosten van de werving baten. De personeelskosten van de overige onderdelen van de organisatie worden op basis van schattingen van de directie toegerekend aan de doelstellingen, werving baten en beheer en administratie. Jaarlijks worden deze schattingen geëvalueerd door de directie.
- Huisvestingskosten, kantoorkosten en overige algemene kosten volgen het aandeel van de personeelskosten aan de doelstellingen, werving baten en beheer en administratie.
- Bestuurskosten, rente- en bankkosten en afschrijvingskosten worden direct toegerekend aan de verschillende bestemmingen.

	Werkelijk 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijk 2016 €
19. Doelbestedingen			
19.1 Wetenschappelijk onderzoek	4.176.150	3.575.000	4.337.125
19.2 Belangenbehartiging en hulp	3.118.112	3.505.000	3.439.668
19.3 Communicatie en publieksvoorlichting	1.163.645	1.100.000	457.210
	8.457.906	8.180.000	8.234.003
19.1 Specificatie doelbestedingen wetenschappelijk onderzoek			
Innovatieve subsidieronde	1.373.686	1.000.000	969.421
Subsidies	1.331.234	1.300.000	1.460.858
Deltaplan Dementie (Fondsen)	1.367.879	1.075.000	1.658.000
Overig	103.351	200.000	248.846
	4.176.150	3.575.000	4.337.125

De kosten voor wetenschappelijk onderzoek betreffen deels de kosten op toekenningen voor langlopende subsidieverplichtingen, die zijn opgenomen onder de langlopende schulden. De besteding aan subsidies is inclusief € 36.818 van vrijgevallen (niet tot uitkering gekomen) subsidieverplichtingen. In 2016 was dit € 9.457.

Toelichting op staat van baten en lasten

	Werkelijk 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijk 2016 €
19.2 Specificatie doelbestedingen belangenbehartiging en hulp			
Regionale afdelingen	871.628	825.000	875.003
Online platform Dementie.nl	624.031	660.000	559.674
Samen dementievriendelijk	1.209.975	1.300.000	1.393.589
Dialogoog en landelijke hulp	119.548	195.000	229.439
Belangenbehartiging en zorgvernieuwing	196.164	415.000	360.397
Overige kosten	96.766	110.000	21.567
	3.118.112	3.505.000	3.439.668

De kosten voor deze doelstelling hebben betrekking op het bieden van hulp, zowel op landelijk als regionaal niveau. Ook belangenbehartiging en zorgvernieuwing vallen hieronder. Het betreffen materiële kosten op basis van facturen of contractverplichtingen.

19.3 Specificatie doelbestedingen communicatie en publieksvoorlichting			
Algemeen	7.981	5.000	3.517
Merkstrategie	43.507	40.000	27.027
Campagnes en advertenties	692.866	700.000	70.500
Pers en media	24.186	27.000	22.584
Corporate Website	59.649	51.000	143.515
Online Kanalen	91.137	97.000	22.624
Communicatiemiddelen	244.319	180.000	167.443
	1.163.645	1.100.000	457.210

De kosten van deze doelstelling hebben betrekking op het vergroten van de kennis over dementie bij het algemeen publiek en het bevorderen van meer begrip in de samenleving voor mensen met dementie en hun naasten.

20. Directe Wervingskosten			
Collecte	254.483	284.000	236.017
Particuliere fondsenwerving	2.896.438	2.929.000	2.204.478
Werving & Upgrading: Online	120.846	120.000	80.127
Nalatenschappen	240.023	297.000	482.114
MD programma en regionale FW	43.209	150.000	39.722
MD programma en zakelijke contacten	2.932	50.000	12.313
Acties derden - particulier initiatief	87.039	132.000	37.264
Acties derden - loterijorganisaties	298.500	100.000	209.462
Overige	85.466	188.000	218.198
	4.028.937	4.250.000	3.519.695

Percentage wervingskosten	17%	18%	15%
---------------------------	-----	-----	-----

In het percentage wervingskosten worden de wervingskosten gedeeld door de som van de geworven baten. De wervingskosten zijn hierbij inclusief de toerekening van de kosten uit de werkorgansatie van Alzheimer Nederland.

Toelichting op staat van baten en lasten

	Werkelijk 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijk 2016 €
21. Personeelskosten			
21.1 Salarissen, inclusief sociale lasten	4.787.127	4.650.000	4.381.356
21.2 Overige personeelskosten	842.912	750.000	944.336
21.3 Doorbelasting personeelskosten	-20.951	-10.000	-10.408
	5.609.088	5.390.000	5.315.284

Personeel eigen organisatie

Op basis van een fulltime dienstverband waren gedurende het verslagjaar gemiddeld 70,9 werknemers in dienst van de stichting (2016: 66,0).

21.1 Salarissen incl. sociale lasten

Bruto beloningen	3.835.657		3.583.722
Sociale lasten	564.580		554.634
Pensioenlasten	352.696		334.840
Kosten voorziening loondoorbetaling langdurig zieken	110.000		-
Ontvangen ziekengeld en WAO-uitkeringen	-75.807		-91.840
	4.787.127	4.650.000	4.381.356

21.2 Overige personeelskosten

Inhuur derden	435.884	310.000	492.017
Reis- en verblijfskosten	234.828	250.000	228.839
Onkostenvergoeding	8.677	20.000	18.082
Outplacement	-	-	7.252
Personeelsadvertenties	6.809	20.000	46.321
Studie- en opleidingskosten	32.008	50.000	51.445
Ziekengeldverzekering en vitaliteitsbeleid	84.086	50.000	35.289
Overige personeelskosten	40.621	50.000	65.091
	842.912	750.000	944.336

21.3 Doorbelasting personeelskosten

De opbrengsten voor doorbelasting personeelskosten hebben betrekking op de detachering van een secretaresse voor het secretariaat van de coöperatie Deltaplan Dementie en een beleidsmedewerkster bij de Stichting Kenniscentrum Dementie op Jonge Leeftijd.

21.4 Bezoldiging directie en Raad van Toezicht

De bestuurder van Alzheimer Nederland is mevrouw G.J. Broekema. Haar jaarinkomen blijft binnen het maximum van € 129.559 (1 FTE/12 mnd.) van schaal I volgens de Regeling beloning bestuurders van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht. Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellings, de pensioenlasten en de overige beloningen op termijn samen, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum van € 181.000 per jaar. Aan de bestuurder zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt. Een toelichting op het beleid en de uitgangspunten voor de directiebezoldiging is te vinden in het jaarverslag.

Toelichting op staat van baten en lasten

Vanaf 15 oktober 2016 wordt mevrouw G.J. Broekema in verband met haar afwezigheid door ziekte vervangen door de heer M.M. Blom van Alzheimer Nederland. Tot 1 februari 2017 was de heer M.M. Blom waarnemend directeur-bestuurder. Vanaf 1 februari 2017 is hij door de Raad van Toezicht officieel benoemd als interim directeur-bestuurder en ontvangt vanaf dat moment een vervangingstoelage tot het einde van de vervangingsperiode. Met deze verhoging komt zijn totale jaarinkomen in 2017 uit in salarisschaal I van de directieregeling van Goede Doelen Nederland. Het minimum jaarinkomen bedraagt in deze schaal € 114.248 (1 FTE/12 mnd.).

De Raad van Toezicht van Alzheimer Nederland doet zijn werk op vrijwillige basis en hiervoor zijn geen vergoedingen verstrekt anders dan een vergoeding voor gemaakte onkosten. Aan de toezichthouders zijn evenmin leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

<u>Naam:</u>	G.J. Broekema	M.M. Blom
<u>Functie:</u>	Directeur-Bestuurder	Interim Directeur-Bestuurder
<u>Dienstverband:</u>		
Aard dienstverband	Onbepaalde tijd	Bepaalde tijd
Uren	38	38
Parttimepercentage	100%	100%
Periode	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
<u>Bezoldiging:</u>		
Jaarinkomen		
Bruto loon/salaris	113.964	103.357
Vakantiegeld	9.117	6.690
Eindejaar uitkering	-	2.927
Variabel jaarinkomen	-	-
Totaal	123.081	112.974
SV lasten (werkgeversdeel)	9.290	9.290
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	11.448	10.122
Totaal bezoldiging 2017	143.819	132.386
Totaal bezoldiging 2016	150.160	44.930

	Werkelijk 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijk 2016 €
22. Huisvestingskosten			
Huur (exclusief servicekosten)	241.019		307.397
Servicekosten	67.292		80.930
Kosten Leegstand 2017 ISAO	-		40.845
Overige huisvestingskosten	97.847		48.854
Doorbelasting huisvestingskosten	-83.043		-79.716
	323.115	415.000	398.310

Toelichting op staat van baten en lasten

In februari 2013 is Alzheimer Nederland verhuisd naar het Huis voor de Gezondheid aan het Stationsplein te Amersfoort. Hier huren wij de vierde etage en betalen een vergoeding voor het gebruik van de algemene ruimten op de niveaus -2, -1, begane grond en 1. Tevens huren wij 11 parkeerplaatsen in de nabijgelegen parkeergarage.

Per ultimo 2016 was er nog een lopend huurcontract tot en met 30 juni 2017 voor het (voormalig) pand van de ISAO. Van dit pand werd nog slechts beperkt gebruik gemaakt. Hiervoor is een voorziening getroffen. Er zijn in 2017 namelijk nog wel huurkosten gemaakt voor het pand, maar het pand genereert als zelfstandige kasstroomgenererende eenheid geen opbrengsten meer. In dat geval dient een voorziening getroffen worden voor de huurkosten van de resterende looptijd van het huurcontract.

De doorbelasting huisvestingskosten heeft betrekking op het onderverhuren van m2 aan het Nederlands Gebarencentrum en de coöperatie Deltaplan Dementie.

	Werkelijk 2017 €	Begroting 2017 €	Werkelijk 2016 €
23. Kantoorkosten			
Kantoorbenodigdheden	13.292		34.439
Porti	131.847		106.996
Contributies en abonnementen	38.112		43.680
Drukwerk	9.255		4.827
Assuranties	32.443		55.040
Overige kantoorkosten	1.186		2.804
	226.137	192.000	247.785
24. Bestuurskosten			
Overige bestuurskosten	3.249	5.000	1.979
	3.249	5.000	1.979
25. Overige algemene kosten			
Administratieve dienstverlening	88.106	70.000	83.586
Accountantskosten	47.190	50.000	66.573
Organisatie- en advieskosten	107.630	100.000	170.791
ICT- en telefoniekosten	329.191	308.000	496.955
ICT architectuur (Project AN op MAAT)	122.474	50.000	-
Kosten Algemene Verordening Gegevensbescherming	30.875	-	-
Overige	34.466	40.000	40.226
	759.932	618.000	858.130
26. Afschrijvingskosten			
Verbouwingen	21.432	20.000	18.174
Inventaris en apparatuur	60.973	70.000	66.272
Automatisering	61.465	277.000	88.503
	143.870	367.000	172.949
27. Saldo financiële baten en lasten			
Rentebaten en baten uit beleggingen	5.173	-	22.813
Rente- en bankkosten	69.965	50.000	39.098
	-64.792	-50.000	-16.285

Toelichting op staat van baten en lasten

RATIO'S

De RJ 650 schrijft het hanteren van een aantal ratio's voor die hieronder worden toegelicht. Deze ratio's zijn een belangrijk financieel sturingsinstrument.

	Werkelijk 2017 %	Begroting 2017 %	Werkelijk 2016 %
Percentage wervingskosten	17%	18%	15%
Besteed aan doelstelling ten opzichte van de totale baten	81%	84%	77%
Besteed aan doelstelling ten opzichte van de totale lasten	80%	79%	80%
Percentage beheer en administratie	3%	4%	4%

Percentage wervingskosten

Deze norm betreft de verhouding tussen de kosten werving baten en de som van geworven baten. Dit percentage is in dit verslagjaar als gevolg van de gewijzigde RJ 650 in de plaatsgekomen van het percentage eigen fondsenwerving.

Besteed aan doelstelling ten opzichte van de totale baten

Deze norm geeft weer welk percentage van de totale baten aan de doelstelling is besteed. Ook een deel van de kosten van de eigen organisatie heeft direct betrekking op het (kunnen) realiseren van de doelstellingen. Het streefpercentage van Alzheimer Nederland is minimaal 75%.

Besteed aan doelstelling ten opzichte van de totale lasten

Deze norm geeft weer welk percentage van de totale lasten is uitgegeven aan de doelstelling. Ook hier geldt dat een deel van de kosten van de eigen organisatie direct betrekking heeft op het (kunnen) realiseren van de doelstellingen.

Percentage beheer en administratie

Dit betreft het percentage van de kosten voor beheer en administratie ten opzichte van de totale lasten. Het is dat deel van de organisatiekosten, dat niet direct kan worden toegerekend aan besteding aan de doelstelling of aan de fondsenwerving. Alzheimer Nederland stelt dit streefpercentage op maximaal 5%.

Gebeurtenissen na balansdatum en vaststelling jaarrekening

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen tussen de balansdatum en de goedkeuring van de jaarrekening door de Raad van Toezicht op 9 mei 2018, die aanleiding kunnen geven tot een aanpassing van de jaarrekening, een toelichting in de jaarrekening of een toelichting in de overige gegevens. Alle gebeurtenissen, die zich hebben voorgedaan na de balansdatum en waarvoor RJ650 een aanpassing of toelichting vereisen, zijn verwerkt of toegelicht.

Vaststelling en goedkeuring

De vaststelling door het bestuur en de goedkeuring door de Raad van Toezicht van Alzheimer Nederland van de jaarrekening 2017 heeft plaats gevonden in een gezamenlijke vergadering op 9 mei 2018.

drs. M.M. Blom - interim directeur-bestuurder

mr. drs. J.W.E. Spies - voorzitter Raad van Toezicht

prof. dr. G.W.A.M. Padberg - vicevoorzitter Raad van Toezicht

ir. F.A.M. Spijkers - lid Raad van Toezicht

drs. M. Bolle - lid Raad van Toezicht

drs. J.J.H. van Breukelen - lid Raad van Toezicht

drs. R.A. Drost - lid Raad van Toezicht

drs. J.A.L. de Keijzer - lid Raad van Toezicht

4.5 Begroting 2018

In de opgestelde begroting voor het jaar 2018 gaan we uit van een bedrag aan totale baten van bijna €20 miljoen. Voor de jaren daaropvolgend gaan we uit van een verdere groei van de inkomsten naar circa €23 miljoen in 2020. In deze jaren blijft ook de subsidie vanuit het Ministerie van VWS voor het meerjarige programma Samen dementievriendelijk (circa € 2 miljoen per jaar) onderdeel van de begroting. Omdat dit programma in 2020 wordt beëindigd, zullen vanaf 2021 de inkomsten uit subsidies sterk dalen.

In de begroting 2018 gaan we uit van bijna € 16 miljoen aan doelbestedingsuitgaven voor wetenschappelijk onderzoek, belangenbehartiging en hulp, en communicatie en publieksvoorlichting. De uitgaven zullen in de komende jaren verder stijgen naar bijna € 19 miljoen in 2020. De uitgaven voor belangenbehartiging en hulp zullen nagenoeg op hetzelfde niveau blijven, terwijl de uitgaven voor communicatie en publieksvoorlichting licht zullen stijgen. De grootste stijging voorzien we ten aanzien van de uitgaven voor wetenschappelijk onderzoek naar uiteindelijk meer dan € 6 miljoen per jaar in 2020.

Begroting 2018 | €

Baten

Baten van particulieren	14.387.000
Baten van bedrijven	375.000
Baten van loterijorganisaties	1.255.000
Baten van subsidies van overheden	2.524.000
Baten van organisaties zonder winststreven	1.165.000
Som van de geworven baten	19.706.000
Baten uit levering van producten en/of diensten	20.000
Overige baten	80.000
Som van de baten	19.806.000

Lasten

Besteed aan doelstelling

Wetenschappelijk onderzoek	4.351.340
Belangenbehartiging en hulp	6.284.178
Communicatie en publieksvoorlichting	5.092.852
	15.728.370

Wervingskosten	3.439.158
-----------------------	-----------

Beheer en administratie	698.472
--------------------------------	---------

Som van de lasten	19.866.000
--------------------------	-------------------

Saldo voor financiële baten en lasten	-60.000
--	----------------

Financiële baten en lasten	-40.000
-----------------------------------	---------

Saldo van baten en lasten	-100.000
----------------------------------	-----------------

Overige gegevens

5.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht van Stichting Alzheimer Nederland

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2017

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening voor het jaar geëindigd op 31 december 2017 van Stichting Alzheimer Nederland te Amersfoort gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag in hoofdstuk 4.4 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Alzheimer Nederland per 31 december 2017 en van het saldo van baten en lasten over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Alzheimer Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Samenvatting;
- Voorwoord;
- Bestuursverslag (bestaande uit: 1. Missie en Strategie, 2. Resultaten in 2017, 3. Onze organisatie, en de paragrafen 4.1, 4.2, 4.3 en 4.5 van 4. Onze financiën);
- Overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijnen 400 Bestuursverslag en 650 Fondsenwervende organisaties.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET BESTUUR VOOR DE JAARREKENING

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de entiteit in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de entiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de entiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Amsterdam, 18 mei 2018

MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

w.g. drs. M.G.W. Quaadvlieg RA AA MBA

Colofon

Projectleiding en eindredactie

Alzheimer Nederland

Vormgeving

Studio Michelangela

Tekst

Frips en Alzheimer Nederland

Fotografie

Ilvy Njikiktjien, Stella Gommans, Jan Peter Fiering, Mike Tekst & Beeld